

SEANCES DU JEUDI 10 FEVRIER 1994
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 10 FEBRUARI 1994

MATIN

SOMMAIRE:

EXCUSES:

Page 1147.

PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI ET PROPOSITION DE
RESOLUTION (Discussion):Projet de loi portant création du Comité d'attribution du label
écologique européen.Proposition de loi instituant un système de label pour la
promotion des produits propres.Discussion générale. — *Orateurs*: M. Cuyvers, M.
Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé
publique et de l'Environnement, M. Daras, p. 1147.

Discussion et vote d'articles:

Intitulé: *Orateur*: M. Cuyvers, p. 1153.A l'article premier: *Orateur*: M. Cuyvers, p. 1150.A l'article 3: *Orateurs*: M. le Président, M. Cuyvers,
p. 1150.A l'article 5: *Orateurs*: M. Cuyvers, M. le Président,
p. 1152.A l'article 6: *Orateur*: M. Cuyvers, p. 1152.Projet de loi insérant un article 1412bis dans le Code judi-
ciaire.Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Loones, Arts,
rapporteur, Barzin, Vandenberghe, Goovaerts,
p. 1153 et p. 1158.

Discussion de l'article unique, p. 1154.

Proposition de loi modifiant les articles 748 et 750 du Code
judiciaire.Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Loones,
Goovaerts, Erdman, Barzin, rapporteur, M. Wathélet,
Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des
Affaires économiques, p. 1154 et p. 1155.

Discussion et vote des articles, p. 1158.

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE:

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 1147.

ONTWERPEN EN VOORSTELLEN VAN WET EN VOOR-
STEL VAN RESOLUTIE (Beraadslaging):Ontwerp van wet inzake de oprichting van een Comité voor
het toekennen van het Europees milieukeur.Voorstel van wet tot instelling van een keurmerkregeling ter
bevordering van schone produkten.Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heer Cuyvers, de
heer Santkin, minister van Maatschappelijke Integra-
tie, Volksgezondheid en Leefmilieu, de heer Daras,
blz. 1147.

Beraadslaging en stemming over artikelen:

Opschrift: *Spreker*: de heer Cuyvers, blz. 1153.Bij artikel 1: *Spreker*: de heer Cuyvers, blz. 1150.Bij artikel 3: *Sprekers*: de Voorzitter, de heer Cuyvers,
blz. 1150.Bij artikel 5: *Sprekers*: de heer Cuyvers, de Voorzitter,
blz. 1152.Bij artikel 6: *Spreker*: de heer Cuyvers, blz. 1152.Ontwerp van wet tot invoeging van een artikel 1412bis in het
Gerechtelijk Wetboek.Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Loones,
Arts, rapporteur, Barzin, Vandenberghe, Goovaerts,
blz. 1153 en blz. 1158.

Beraadslaging over het enig artikel, blz. 1154.

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 748 en 750 van
het Gerechtelijk Wetboek.Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Loones,
Goovaerts, Erdman, Barzin, rapporteur, de heer
Wathélet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie
en Economische Zaken, blz. 1154 en blz. 1155.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1158.

Proposition de résolution pour une meilleure maîtrise des dépenses publiques en Belgique.

Discussion. — *Orateurs*: MM. Geens, rapporteur, Vancrombruggen, Van Hooland, p. 1163.

Projet de loi portant cinquième ajustement du budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993 — Section 16 « Défense nationale ».

Discussion et vote des articles, p. 1167.

MOTION D'ORDRE:

Orateurs: M. Arts, M. le Président, M. Loones, p. 1155.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de M. Van Hooland au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « la mauvaise gestion du projet 'Participation de la Belgique à l'Exposition universelle de Séville' et les insinuations contre de nombreux responsables et collaborateurs ».

Orateurs: M. Van Hooland, M. Wathélet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, p. 1161.

Interpellation de M. Valkeniers au Premier ministre sur « ses déclarations récentes à propos des transferts du nord vers le sud dans le cadre de la sécurité sociale, faites à l'occasion du dernier remaniement ministériel ».

Orateurs: MM. Valkeniers, Van Hooland, Mme De Galan, ministre des Affaires sociales, p. 1168.

APRES-MIDI

SOMMAIRE:

EXCUSES:

Page 1175.

MESSAGES:

Page 1175.

Chambre des représentants.

COMMUNICATIONS:

Page 1175.

1. Cour d'arbitrage.

2. Dépenses en marge du budget.

COMPOSITION DE COMMISSIONS (Modifications):

Page 1176.

VERIFICATION DES POUVOIRS:

Page 1176.

HOMMAGE A LA MEMOIRE DU BARON PAUL KRONACKER, MINISTRE D'ETAT:

Orateurs: M. le Président, M. Dehaene, Premier ministre, p. 1177.

Voorstel van resolutie inzake een betere beheersing van de overheidsuitgaven in België.

Beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Geens, rapporteur, Vancrombruggen, Van Hooland, blz. 1163.

Ontwerp van wet houdende vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1993 — Sectie 16 « Landsverdediging ».

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 1167.

MOTIE VAN ORDE:

Sprekers: de heer Arts, de Voorzitter, de heer Loones, blz. 1155.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van de heer Van Hooland tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « het mismanagement van het project 'Belgische deelname aan de Wereldtentoonstelling te Sevilla' en de mogelijke verdachtmaking van vele verantwoordelijken en medewerkers ».

Sprekers: de heer Van Hooland, de heer Wathélet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, blz. 1161.

Interpellatie van de heer Valkeniers tot de Eerste minister over « zijn verklaringen over de transfers in de sociale zekerheid van noord naar zuid naar aanleiding van de recente veranderingen in de federale Regering ».

Sprekers: de heren Valkeniers, Van Hooland, mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken, blz. 1168.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE:

VERONTSCHULDIGD:

Bladzijde 1175.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 1175.

Kamer van volksvertegenwoordigers.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 1175.

1. Arbitragehof.

2. Uitgaven buiten de begroting.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijzigingen):

Bladzijde 1176.

ONDERZOEK VAN GELOOFSBRIEVEN:

Bladzijde 1176.

HULDE TER NAGEDACHTENIS AAN BARON PAUL KRONACKER, MINISTER VAN STAAT:

Sprekers: de Voorzitter, de heer Dehaene, Eerste minister, blz. 1177.

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération):

Pages 1178 et 1211.

M. Suykerbuyk et consorts. — Proposition de loi modifiant l'article 4 de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs.

MM. Cuyvers et Daras. — Proposition de loi interdisant certains pesticides.

COMITES PERMANENTS DE CONTROLE DES SERVICES DE RENSEIGNEMENTS ET DE POLICE:

Orateur: M. le Président, p. 1178.

MOTION D'ORDRE:

Orateurs: M. Loones, M. le Président, p. 1178.

QUESTIONS ORALES:

Question orale de M. Verreycken au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « la rétribution insuffisante des interprètes et traducteurs jurés près les tribunaux ».

Orateurs: M. Verreycken, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, p. 1179.

Question orale de M. de Donnée au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « la privatisation de la Sabena ».

Orateurs: M. de Donnée, M. Di Rupo, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques, p. 1179.

Question orale de M. Vandenberghe au Premier ministre et au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « l'application aux juges suppléants de la loi du 18 juillet 1991 modifiant les règles du Code judiciaire relatives à la formation et au recrutement des magistrats ».

Orateurs: M. Vandenberghe, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, p. 1180.

Question orale de Mme Van Cleuvenbergen au ministre des Finances sur « le recrutement de personnel supplémentaire au ministère des Finances ».

Orateurs: Mme Van Cleuvenbergen, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, p. 1180.

Question orale de M. Valkeniers au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « les médecins titulaires de diplômes qui ne sont pas reconnus comme équivalents en Belgique ».

Orateurs: M. Valkeniers, M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 1181.

Question orale de M. Maertens au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « le contrôle de la contamination éventuelle des plages, des oiseaux et des poissons par le rejet de sachets d'Apron Plus ou de Ridomil ».

Orateurs: M. Maertens, M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 1182.

Question orale de M. Vermeiren au ministre des Finances et au ministre de la Défense nationale sur « le contrôle sur le navire de ravitaillement Zinnia ».

Orateurs: M. Vermeiren, M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1183.

VOORSTELLEN VAN WET (Inoverwegingneming):

Bladzijden 1178 en 1211.

De heer Suykerbuyk c.s. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 4 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

De heren Cuyvers en Daras. — Voorstel van wet om sommige pesticiden te verbieden.

VASTE COMITES VAN TOEZICHT OP DE INLICHTINGEN- EN POLITIEDIENSTEN:

Spreker: de Voorzitter, blz. 1178.

MOTIE VAN ORDE:

Sprekers: de heer Loones, de Voorzitter, blz. 1178.

MONDELINGE VRAGEN:

Mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de onderbetaling van beëdigde tolken en vertalers bij de rechtbanken ».

Sprekers: de heer Verreycken, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, blz. 1179.

Mondelinge vraag van de heer de Donnée aan de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « de privatisering van Sabena ».

Sprekers: de heer de Donnée, de heer Di Rupo, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven, blz. 1179.

Mondelinge vraag van de heer Vandenberghe aan de Eerste minister en de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « de toepassing van de wet van 18 juli 1991 betreffende de opleiding en de werving van magistraten, op de plaatsvervangende rechters ».

Sprekers: de heer Vandenberghe, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, blz. 1180.

Mondelinge vraag van mevrouw Van Cleuvenbergen aan de minister van Financiën over « de aanwerving van extrapersoneel bij het ministerie van Financiën ».

Sprekers: mevrouw Van Cleuvenbergen, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, blz. 1180.

Mondelinge vraag van de heer Valkeniers aan de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « artsen met diploma's die in België niet als evenwaardig erkend zijn ».

Sprekers: de heer Valkeniers, de heer Santkin, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 1181.

Mondelinge vraag van de heer Maertens aan de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « de controle op mogelijke besmetting van de stranden, vogels en vis door het aanspoelen van zakjes Apron Plus of Ridomil ».

Sprekers: de heer Maertens, de heer Santkin, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 1182.

Mondelinge vraag van de heer Vermeiren aan de minister van Financiën en aan de minister van Landsverdediging over « de controle op het bevoorradingschip Zinnia ».

Sprekers: de heer Vermeiren, de heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1183.

Question orale de M. Pataer au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « la tardiveté du rapport sur l'application de la Convention de l'ONU relative aux droits de l'enfant ».

Orateurs: M. Pataer, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1184.

Question orale de M. Lozie au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « la situation en Angola ».

Orateurs: M. Lozie, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1185.

Question orale de M. Eeman au ministre de l'Emploi et du Travail sur « la mise au travail à temps partiel des chômeurs ».

Orateurs: M. Eeman, Mme Smet, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1186.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 1186.

NATURALISATIONS (Demandes):

Prise en considération, p. 1187.

Résultat du scrutin, p. 1194.

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI (Votes réservés):

Projet de loi portant création du Comité d'attribution du label écologique européen, p. 1187.

Proposition de loi instituant un système de label pour la promotion des produits propres, p. 1187.

Projet de loi insérant un article 1412bis dans le Code judiciaire, p. 1190.

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI ET PROPOSITION DE RESOLUTION (Votes):

Projet de loi portant création du Comité d'attribution du label écologique européen, p. 1190.

Justification de vote: *Oratrice:* Mme Cornet d'Elzies, p. 1191.

Projet de loi insérant un article 1412bis dans le Code judiciaire, p. 1191.

Explications de vote: *Orateurs:* MM. Verreycken, Loones, p. 1191.

Proposition de loi modifiant les articles 748 et 750 du Code judiciaire, p. 1192.

Justification de vote: *Orateur:* M. Goovaerts, p. 1193.

Proposition de résolution pour une meilleure maîtrise des dépenses publiques en Belgique, p. 1193.

Explications de vote: *Orateurs:* MM. Hatry, De Croo, Van Hooland, p. 1193.

Projet de loi portant cinquième ajustement du budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993 — Section 16 « Défense nationale », p. 1194.

Explication de vote: *Orateur:* M. De Croo, p. 1194.

Projets de loi accordant la naturalisation, p. 1194.

MOTION (Vote):

Motion pure et simple déposée en conclusion de l'interpellation de M. Bock au Premier ministre, développée le 3 février 1994, p. 1195.

Mondelinge vraag van de heer Pataer aan de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « de laatijdige rapportering over de toepassing van het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind ».

Sprekers: de heer Pataer, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1184.

Mondelinge vraag van de heer Lozie aan de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « de toestand in Angola ».

Sprekers: de heer Lozie, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1185.

Mondelinge vraag van de heer Eeman aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « de deeltijdse tewerkstelling van werklozen ».

Sprekers: de heer Eeman, mevrouw Smet, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1186.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 1186.

NATURALISATIES (Verzoeken):

Inoverwegingneming, blz. 1187.

Uitslag van de geheime stemming, blz. 1194.

ONTWERPEN EN VOORSTEL VAN WET (Aangehouden stemmen):

Ontwerp van wet inzake de oprichting van een Comité voor het toekennen van het Europees milieukeur, blz. 1187.

Voorstel van wet tot instelling van een keurmerkgeregeling ter bevordering van schone produkten, blz. 1187.

Ontwerp van wet tot invoeging van een artikel 1412bis in het Gerechtelijk Wetboek, blz. 1190.

ONTWERPEN EN VOORSTEL VAN WET EN VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Stemmingen):

Ontwerp van wet inzake de oprichting van het Comité voor het toekennen van het Europese milieukeurmerk, blz. 1190.

Stemverklaring: *Spreekster:* mevrouw Cornet d'Elzies, blz. 1191.

Ontwerp van wet tot invoeging van een artikel 1412bis in het Gerechtelijk Wetboek, blz. 1191.

Stemverklaringen: *Sprekers:* de heren Verreycken, Loones, blz. 1191.

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 748 en 750 van het Gerechtelijk Wetboek, blz. 1192.

Stemverklaring: *Spreker:* de heer Goovaerts, blz. 1193.

Voorstel van resolutie inzake een betere beheersing van de overheidsuitgaven in België, blz. 1193.

Stemverklaringen: *Sprekers:* de heren Hatry, De Croo, Van Hooland, blz. 1193.

Ontwerp van wet houdende vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1993 — Sectie 16 « Landsverdediging », blz. 1194.

Stemverklaring: *Spreker:* de heer De Croo, blz. 1194.

Ontwerpen van wet tot verlening van de naturalisatie, blz. 1194.

MOTIE (Stemming):

Eenvoudige motie ingediend tot besluit van de op 3 februari 1994 gehouden interpellatie van de heer Bock tot de Eerste minister, blz. 1195.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de M. Van Hooland au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « la privatisation et la gestion de Belgacom ».

Orateurs: M. Van Hooland, M. Di Rupo, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques, p. 1196.

Interpellation de M. Bougard au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques sur « l'avenir de la ligne ferroviaire 163, suspendue pour un an, et le maintien ou non de la desserte routière alternative à charge de la SNCB ».

Orateurs: M. Bougard, M. Di Rupo, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Entreprises publiques, p. 1197.

Interpellation de M. Van Hooland au Vice-Premier ministre et ministre du Budget sur « la politique de privatisation et la maîtrise des dépenses publiques, à l'occasion de la privatisation annoncée de Belgacom ».

Orateurs: M. Van Hooland, M. Van Rompuy, Vice-Premier ministre et ministre du Budget, p. 1199.

Interpellation de M. Bougard au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « la non-ratification par la Belgique de la Convention n° 169 de l'OIT et ses conséquences pour le soutien de notre pays aux droits des peuples autochtones ».

Orateurs: M. Bougard, M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 1202.

Interpellation de M. Bougard au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « le bilan de la politique belge à l'égard des peuples autochtones et la politique future que compte adopter notre pays pour activer la reconnaissance de leurs droits ».

Orateurs: M. Bougard, M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 1204.

Interpellation de Mme Buyle au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « la directive relative à l'homéopathie ».

Orateurs: Mme Buyle, M. Diegenant, M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement, p. 1208.

PROJET DE LOI (Dépôt):

Page 1211.

Projet de loi portant des dispositions sociales.

PROPOSITIONS (Dépôt):

Page 1211.

M. Suykerbuyk. — Proposition de loi réglant les conséquences de certaines infractions commises en temps de guerre.

M. Desmedt. — Proposition de loi modifiant l'article 472 du Code d'instruction criminelle.

M. Verreycken. — Proposition de loi accordant l'amnistie aux victimes de la répression.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van de heer Van Hooland tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « de privatisering en het beheer van Belgacom ».

Sprekers: de heer Van Hooland, de heer Di Rupo, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven, blz. 1196.

Interpellatie van de heer Bougard tot de Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven over « het lot van spoorlijn 163 die voor een jaar buiten gebruik is gesteld, en het al dan niet in stand houden van vervangingsvervoer over de weg ten laste van de NMBS ».

Sprekers: de heer Bougard, de heer Di Rupo, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Overheidsbedrijven, blz. 1197.

Interpellatie van de heer Van Hooland tot de Vice-Eerste minister en minister van Begroting over « het privatiseringsbeleid en de beheersing van de overheidsuitgaven, naar aanleiding van de aangekondigde privatisering van Belgacom ».

Sprekers: de heer Van Hooland, de heer Van Rompuy, Vice-Eerste minister en minister van Begroting, blz. 1199.

Interpellatie van de heer Bougard tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « de niet-ratificering door België van de Conventie nr. 169 van de IAO en de gevolgen daarvan voor de steun die ons land kan verlenen aan de rechten van de inheemse volkeren ».

Sprekers: de heer Bougard, de heer Santkin, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 1202.

Interpellatie van de heer Bougard tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « de balans van het Belgisch beleid ten aanzien van de inheemse volkeren en het toekomstig beleid dat België voornemens is te voeren om de erkenning van hun rechten te bewerkstelligen ».

Sprekers: de heer Bougard, de heer Santkin, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 1204.

Interpellatie van mevrouw Buyle tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « de homeopathierichtlijn ».

Sprekers: mevrouw Buyle, de heer Diegenant, de heer Santkin, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu, blz. 1208.

ONTWERP VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1211.

Ontwerp van wet houdende sociale bepalingen.

VOORSTELLEN (Indiening):

Bladzijde 1211.

De heer Suykerbuyk. — Voorstel van wet waarbij de gevolgen van sommige oorlogsmisdaden worden geregeld.

De heer Desmedt. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 472 van het Wetboek van strafvordering.

De heer Verreycken. — Voorstel van wet strekkende tot het verlenen van amnestie aan repressieslachtoffers.

M. Wierinckx. — Proposition de loi modifiant l'article 26 de la loi du 22 décembre 1986 sur les intercommunales.

M. Lallemand. — Proposition de résolution relative à la lutte contre le racisme, la xénophobie, l'antisémitisme et l'intolérance.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 1211.

M. Pataer au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques et au ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement sur « la position définitive du Gouvernement belge concernant l'interdiction de déversement de déchets nucléaires en mer ».

M. Matthijs au ministre des Petites et Moyennes Entreprises et de l'Agriculture sur « les problèmes posés par les groupes de travail ayant des attaches avec les établissements scientifiques du ministère de l'Agriculture ».

Mme Van Cleuvenbergen au ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur « les femmes dans la police ».

M. De Grauwe au ministre des Finances sur « la privatisation de Distrigas ».

M. Verreycken au Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques sur « les déficiences dans l'administration de la justice ».

M. de Donnée au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « l'impuissance dramatique de l'Union européenne face à la guerre en Bosnie ».

M. De Croo au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur « les initiatives belges en vue de favoriser les chances d'obtenir la paix en Bosnie ».

De heer Wierinckx. — Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 26 van de wet van 22 december 1986 op de intercommunales.

De heer Lallemand. — Voorstel van resolutie inzake de strijd tegen racisme, xenofobie, antisemitisme en onverdraagzaamheid.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 1211.

De heer Pataer tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken en tot de minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu over « de definitieve houding van de Belgische Regering inzake het verbod van het storten van kernafval in zee ».

De heer Matthijs tot de minister van de Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Landbouw over « de problematiek van de werkgroepen verbonden aan de wetenschappelijke instellingen van het ministerie van Landbouw ».

Mevrouw Van Cleuvenbergen tot de minister van Binnenlandse Zaken en Ambtenarenzaken over « vrouwen bij de politie ».

De heer De Grauwe tot de minister van Financiën over « de privatisering van Distrigas ».

De heer Verreycken tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « het manklopend gerechtelijk beleid ».

De heer de Donnée tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « de dramatische passiviteit van de Europese Unie tegenover de oorlog in Bosnië ».

De heer De Croo tot de Vice-Eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over « de Belgische initiatieven tot bevordering van de vredeskansen in Bosnië ».

SEANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRESIDENCE DE M. MOUTON, PREMIER VICE-PRESIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER MOUTON, EERSTE ONDERVOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 5 m.
De vergadering wordt geopend om 10 h 5 m.

EXCUSES — VERONTSCHULDIGD

MM. Verreycken, pour devoirs professionnels; Boël, Collignon, pour d'autres devoirs; Timmermans, pour raison de santé, et Seeuws, pour raisons familiales, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Verreycken, wegens ambtsplichten; Boël, Collignon, wegens andere plichten; Timmermans, om gezondheidsredenen, en Seeuws, wegens familieplichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

ONTWERP VAN WET INZAKE DE OPRICHTING VAN EEN COMITE VOOR HET TOEKENNEN VAN HET EUROPEES MILIEUKEUR

VOORSTEL VAN WET TOT INSTELLING VAN EEN KEUR- MERKREGELING TER BEVORDERING VAN SCHONE PRODUKTEN

Algemene beraadslaging en stemming over artikelen

PROJET DE LOI PORTANT CREATION DU COMITE D'ATTRIBUTION DU LABEL ECOLOGIQUE EUROPEEN

PROPOSITION DE LOI INSTITUANT UN SYSTEME DE LABEL POUR LA PROMOTION DES PRODUITS PROPRES

Discussion générale et vote d'articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet inzake de oprichting van een Comité voor het toekennen van het Europees milieukeur en van het voorstel van wet tot instelling van een keurmerkregeling ter bevordering van schone produkten.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant création du Comité d'attribution du label écologique européen et de la proposition de loi instituant un système de label pour la promotion des produits propres.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heren Meesters en Timmermans, rapporteurs, verwijzen naar hun verslag.

Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, indien de kersverse minister van Leefmilieu nu de juiste beslissingen neemt, kan hij vandaag nog het leefmilieu van ons land een nieuw beleidsinstrument, namelijk een nationale milieukeur, geven. Dit nieuwe instrument kan ongetwijfeld snel het koopgedrag van de consument in een meer ecologisch verantwoorde richting beïnvloeden. Om dit mogelijk te maken moet de minister alleen maar blijk geven van een grote dosis openheid van geest en de positieve voorstellen van de oppositie de kans geven die ze werkelijk verdienen.

Mijnheer de minister, tijdens de bespreking in de commissie van het wetsvoorstel tot instelling van een keurmerkregeling ter bevordering van schone produkten, ingediend door mijn Ecolo-collega Daras en mijzelf, hebben wij de visie van uw kabinetschef en van de regeringspartijen al sterk veranderd. Oorspronkelijk stond uw medewerker op het standpunt dat er absoluut geen behoefte was aan een nationale milieukeur. Volgens hem had het wetsontwerp dat wij vandaag in plenaire vergadering bespreken, maar één bedoeling, namelijk zo vlug mogelijk een nationaal Comité voor de toekenning van een Europese milieukeur op te richten. Hij stelde dat uw voorganger aldus, weliswaar te laat, helemaal voldeed aan de verplichting om de nationale wetgeving aan te passen aan de EG-verordening nummer 880/92 van 23 maart 1992 inzake een communautair systeem voor het toekennen van milieukeuren.

Tijdens de bespreking in de commissie hebben de groene senatoren aangetoond dat er in het wetsontwerp ruimte moest worden geschapen voor een nationale milieukeur en dat er nog fundamentele bepalingen ontbraken. Via amendementen van de meerderheidspartijen heeft de Regering al gedeeltelijk rekening gehouden met de visie van de groenen. Het wetsontwerp werd flink bijgewerkt en gevoelig uitgebreid. In de huidige, bijgeschaafde versie van het wetsontwerp staan voorwaarden voor het gebruik van de milieukeuren, wordt de controle beter geregeld en wordt de bestraffing van eventuele misbruiken geregeld in het kader van de wet op de handelspraktijken. Deze reeks van verbeteringen komt onder meer tot uiting in een verdubbeling van het aantal artikels van het huidige wetsontwerp ten opzichte van het initiele.

Het milieu blijft echter om een betere bescherming schreeuwen. Daarom zijn Agalev en Ecolo niet tevreden met de verbeteringen die zij al hebben kunnen doen aanbrengen. Ondanks alles moet en

kan een grote en belangrijke zaak nog worden bijgestuurd. Er blijft discussie over het tijdstip van het invoeren van de nationale milieukeur en over de normen waaraan een Belgische milieukeur zal moeten voldoen. Uw kabinetschef stelde dat uw voorgangster zich het recht wilde voorbehouden om zelf te beslissen wanneer zij de nationale milieukeur zou invoeren. Enkel wanneer na enkele jaren uitproberen zou blijken dat de Europese milieukeur niet zou werken, beloofde zij het wetsontwerp bij te sturen. Zij wilde dit dan doen via een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Mijnheer de minister, indien u dit denkspoor blijft volgen, geeft u ondanks de mooie schijn het milieu voorlopig niets meer dan een lege doos, en laat u ook te veel kostbare tijd verloren gaan. De Europese milieukeur zal de redding niet brengen. Het zal geen efficiënt instrument zijn voor de informatie van de Europese consument. Het milieu kan spijtig genoeg niets positiefs verwachten van een Europese milieukeur. Deze conclusies trekken we uit de feiten op het terrein.

Tot nu toe is men er op Europees niveau slechts in geslaagd voor twee produktengroepen, namelijk wasmachines en vaatwasmachines, normen te ontwikkelen. De discussie voor een hele reeks andere produktengroepen lijkt muurvast te zitten. Daarbij zijn de normen voor wasmachines en vaatwasmachines te zwak om veel positief effect te hebben. 40 pct. van alle toestellen van beide categorieën voldoen al aan de normen. Het bereiken van een consensus binnen de Twaalf was blijkbaar belangrijker dan een positief effect op het milieu via een betere sturing van het koopgedrag van de consument. Daarom geloven wij niet dat België, zelfs als lid van de Trojka, nog kan zorgen voor sterke criteria voor andere produktenprogramma's, te meer daar ons land voor geen enkel produktengamma de *leading country* is.

Tegenover deze bedroevend magere resultaten op Europees vlak is er het feit dat onze belangrijkste buurlanden en trendsetters op het vlak van het leefmilieubeleid reeds lang over een nationale milieukeur voor een hele reeks produkten beschikken. Scandinavië heeft een witte zwaan als symbool, Frankrijk de wereldbol met het groene blaadje en Duitsland de blauwe engel. Zelfs Nederland ontwikkelt volop zijn stempel.

Mijnheer de minister, de groenen vragen de onmiddellijke invoering van een Belgische milieukeur. De ecologisten willen dat dit bijkomend instrument voor een nationaal milieubeleid zo vlug mogelijk kan worden gebruikt. Daarnaast willen de groenen ook veel strengere normen voor het toekennen van een nationale milieukeur.

Artikel 3 moet worden gewijzigd. Indien dit niet gebeurt dan kan er geen nationale milieukeur worden ontwikkeld voor alle produktenprogramma's waarvoor nog geen Europese milieukeur bestaat. Dat kan toch de bedoeling niet zijn, of vergis ik mij bij de lezing van artikel 3?

Wij stellen dat de normen voor een Belgische milieukeur niet zwakker mogen zijn dan de normen voor hetzelfde produktengamma voor een nationale milieukeur in het strengste land van de Europese Unie. Deze visie mag in het belang van het milieu niet langer onverteerbaar blijven voor een nieuwe minister van Leefmilieu. Daarom hebben de groenen in de plenaire vergadering van de Senaat een aantal amendementen opnieuw ingediend om het wetsontwerp grondig te kunnen bijsturen, die amendementen zal ik verdedigen bij de artikelsgewijze bespreking.

Als de Regering die nationale milieukeur veel later wil invoeren en daarvoor geen al te strenge criteria wil hanteren, dan betekent dit dat zij aan de strijd tegen de milieuverloeding nog altijd alleen maar lippendienst bewijst. Wil de Regering werkelijk over afdoende nieuwe instrumenten beschikken, dan moet zij niet alleen werk maken van deze milieukeur maar daarnaast ook de reeds lang beloofde milieureclamecodecommissie opstarten en de kaderwet voor ecologische produkten, zoals in de regeringsverklaring werd beloofd, nog tijdens de huidige legislatuur aan het Parlement ter goedkeuring voorleggen. Er is dus nog werk voor de nieuwe minister van Leefmilieu. Ik hoop dat het gezegde « nieuwe bezems vegen schoon » bewaarheid wordt.

Mijnheer de minister, wanneer gaat u deze twee bijkomende, maar zeer belangrijke instrumenten, echt ontwikkelen? Tijdens de bespreking in de commissie heeft uw kabinetschef zelfs gesteld dat deze twee instrumenten voor hem en voor het milieu belangrijker zijn dan de nationale milieukeur.

Mijnheer de Voorzitter, wij kijken met belangstelling uit naar het antwoord van de minister. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Santkin.

De heer Santkin, minister van Maatschappelijke Integratie, Volksgezondheid en Leefmilieu. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb aandachtig geluisterd naar wat de heer Cuyvers heeft gezegd en ik dank hem voor zijn goede wensen.

Comme vous l'avez dit, monsieur Cuyvers, je suis un tout jeune ministre chargé, entre autres, de l'environnement. Cela ne signifie pas que je doive nécessairement adapter mon attitude en fonction des événements qui se sont déroulés précédemment. Cela dit, vous reconnaîtrez qu'il m'incombe de m'inscrire dans une certaine continuité d'un point de vue politique.

Monsieur Cuyvers, vous avez mis en évidence le travail important accompli en commission et vous avez rappelé, avec raison, que les différentes interventions qui se sont soldées par des amendements du groupe Ecolo, en particulier, ont permis d'améliorer — en tout cas de compléter — le texte du projet déposé. Au départ, celui-ci ne prévoyait pas la possibilité de créer un écolabel national. Pour des raisons que je ne reprendrai pas ici, notre politique s'inscrit également dans le cadre européen. En effet, à ce stade de la construction européenne, et plus particulièrement dans une matière aussi sensible que celle-ci, la recherche d'un consensus s'impose au niveau des pays membres. Mais celui-ci ne doit pas tendre à favoriser un certain laxisme et, sur ce point, je vous rejoins. Nous ne devons pas opter pour une position européenne parce que celle-ci permettrait de mettre en œuvre des mesures moins sévères. Vous semblez estimer, monsieur Cuyvers, que notre pays n'aura peut-être pas le poids suffisant pour rendre ces mesures plus contraignantes. Mais, à cet égard, attendez que nous ayons l'occasion de nous exprimer et d'essayer de convaincre nos partenaires européens. En effet, tel est également le but des réunions des ministres des douze Etats membres de l'Union européenne.

Grâce aux amendements que votre groupe a proposés, la possibilité de créer un écolabel national n'a pas été écartée; elle a précisément été prévue. Mon prédécesseur, que j'approuve sur ce point, a estimé qu'un délai de l'ordre de quinze mois serait nécessaire pour apprécier le contenu, l'efficacité, la force contraignante de l'écolabel européen. Nous suivrons donc attentivement l'évolution de ce dossier et au terme du délai — raisonnable, me semble-t-il — qui a été imparti, nous aviserons. Nous aurons ainsi l'occasion — et à ce propos, je vous fais confiance — d'évaluer, en commission et en séance publique, les résultats de cette mesure sur le plan européen; cela pourrait même se faire avant la fin du délai de quinze mois. En fonction des discussions qui se tiendront, nous pourrions revoir nos positions et décider, éventuellement, de la mise en œuvre d'un écolabel national.

En ce qui concerne les sanctions, deux éléments importants ont été introduits: il s'agit, premièrement, de la possibilité de la cessation d'action et, deuxièmement, d'amendes bien précises. En effet, je reconnais humblement qu'une imposition sans sanction à la clef ne vaut pas grand-chose.

Comme nous avons affaire à une loi-cadre, un arrêté, actuellement en préparation, sera pris de façon à mettre ce comité en place et à en fixer la composition ainsi que les modalités de fonctionnement pour qu'il puisse effectuer correctement son travail. Par la suite, s'il s'avère que, d'une part, les dispositions en la matière prises au niveau européen sont insuffisantes et que, d'autre part — conséquence du premier point —, l'action menée par notre Gouvernement ne porte pas ses fruits, nous aurons la possibilité de prendre un arrêté qui mettra en place un véritable label écologique au niveau de notre pays.

En conclusion, vous me permettrez de me placer dans une phase d'observation assidue — et non de léthargie — et de prendre éventuellement les initiatives qui seront nécessaires. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Daras.

M. Daras (Ecolo). — Monsieur le Président, j'aurais souhaité intervenir plus tôt mais les aléas des transports en commun m'en ont empêché. J'aimerais néanmoins faire une brève intervention sans avoir entendu la totalité de vos propos, monsieur le ministre, ce dont je vous prie de bien vouloir m'excuser.

Un des problèmes que nous avons rencontrés dans l'examen de ce projet est celui de la valse des ministres. Vous n'ignorez certainement pas que vous êtes assis sur un siège à propriétaire variable.

Nous avons commencé à parler de l'écocollable à la suite de la proposition que nous avons déposée — le projet européen n'existait donc pas à ce moment — avec Mme Onkelinx. Cette dernière nous a demandé d'attendre que l'Europe se prononce en la matière. Nous avons donc attendu le temps nécessaire et, quand nous avons voulu entamer à nouveau le débat, nous nous sommes retrouvés face à Mme De Galan, laquelle a souhaité s'en tenir essentiellement à l'application du règlement européen, avec retard d'ailleurs. Parmi les personnes qui ont déposé des amendements et qui ont travaillé le sujet, nous avons M. Mahoux. Celui-ci n'est pas présent au sein de cette assemblée car d'autres responsabilités lui prennent maintenant beaucoup de temps. Vous arrivez, enfin, monsieur le ministre, alors que vous n'avez pas du tout suivi le dossier. Dès lors, le dialogue sera peut-être difficile sur ce projet qui aurait dû s'inscrire dans le temps avec harmonie.

Au départ, le projet qui nous est soumis aujourd'hui concernait uniquement l'application en droit belge du système de l'écocollable européen. Nous avons largement critiqué ce dernier ainsi que le système mis en place qui consiste à désigner un pays *leader* ou pilote responsable pour une gamme de produits et leur «critériologie», laquelle devra être en principe acceptée par les autres. Nous avons connu la saga du lave-linge — il est rare de parler de lessive dans cette enceinte —, qui était le premier produit concerné. La Grande-Bretagne était le pays pilote en la matière mais la France a refusé sa «critériologie». Manifestement, la mise en œuvre de cette procédure très lourde est difficile.

Parmi d'autres problèmes, je citerai également le fait qu'un label accordé par un pays est valable pour l'ensemble de la Communauté. Or, on peut craindre que tous les pays n'aient pas la même rigueur quand il s'agit d'attribuer ce label.

Nous sommes donc extrêmement sceptiques quant au fonctionnement du label européen. Nos représentants l'ont dit au Parlement européen, ce qui, par définition, ne sert pas à grand-chose, mais ce qu'on dit dans cette enceinte est-il plus utile? C'est un autre problème.

Une idée qui semble néanmoins faire l'objet d'un certain consensus, même au sein de la commission, malgré toutefois certaines réticences, est que la création d'un label européen n'empêche pas la mise en œuvre d'un label national. L'Allemagne possède un système de label national que l'on connaît bien — l'ange bleu — qui a labellisé aujourd'hui près de 4 000 produits. La France connaît la marque NF environnement, qui fonctionne très mal et qui a labellisé très peu de produits. Bon nombre d'intéressés et notamment les associations de protection de l'environnement considèrent que la coexistence d'un système de label européen avec un système de label national est tout à fait possible, si l'on admet cette règle simple selon laquelle on ne labellise pas dans le système national ce qui l'est dans le système européen, et ce dans un but de clarté.

C'est la position que nous défendons depuis le début. Sans doute, monsieur le ministre, avez-vous pu prendre connaissance de la proposition que mon collègue Cuyvers et moi-même avons déposée en 1992. Nous proposons déjà la création, à côté d'un éventuel label européen, d'un label national qui aurait peut-être pu nous placer dans une position favorable pour influencer l'écocollable européen. A l'époque, nous pensions également qu'une procédure valablement mise au point chez nous aurait pu être adoptée ensuite au niveau européen.

Bien sûr, le texte proposé a été amendé à la suite des propositions de M. Mahoux. Ainsi, on y a introduit la possibilité pour le Conseil des ministres de créer un système de labellisation nationale après avoir examiné comment fonctionne le système européen. Nous en avons déjà une idée; il ne faudrait plus attendre trop longtemps.

Je serais tenté de dire que cela ne mange pas de pain. Le seul intérêt réside dans le fait d'affirmer ainsi clairement qu'un système de label national n'est pas considéré par la majorité de la commis-

sion comme incompatible avec le système de label européen. C'est un point positif mais cela ne va pas plus loin. Certes, le Gouvernement pourra créer un système d'écocollable national mais il pourra aussi ne pas le faire.

Nous aurions souhaité une position plus rigoureuse et notamment que la composition du comité figure dans le texte de la loi et ne soit pas seulement réglée par arrêté. Nous avons proposé la mise en œuvre d'un système rigoureux de label national suivant une série de critères que nous avons suggérés et qui pouvaient être discutés.

Il pourrait, par exemple, s'agir d'un système à points ou à étoiles. Il est clair que l'octroi de l'écocollable fait courir des risques. On pourrait, par exemple, accorder l'écocollable, comme c'est le cas au Japon, à un produit qui ne satisfait qu'à un seul critère: consommation d'énergie, présence de mercure dans les piles, etc. En revanche, n'octroyer, par excès de rigueur, le label que très difficilement risque d'entraîner le défaut dont est grevé le système français. Très peu de produits obtiennent le label et la mesure perd tout effet sur le consommateur.

Un label trois étoiles pourrait être imaginé pour les produits qui respectent réellement une série de critères; un label portant une étoile pourrait être octroyé aux produits pour lesquels un effort a été réalisé et qui respectent un critère important. Ce type de système serait un incitant à gagner des étoiles.

Les inconvénients que je viens d'énoncer auraient donc pu être écartés. Tout cela n'a malheureusement pas été possible. Nous estimons que la Belgique n'a pas fait preuve de volonté politique. En effet, nous sommes non seulement en retrait des exigences européennes, mais nous refusons aujourd'hui la création d'un label national, acceptant simplement l'inscription dans un article de la possibilité éventuelle pour le Gouvernement de mettre sur pied, s'il le souhaite, un système de label national.

Nous regrettons cette situation car, en matière d'environnement, nous considérons que l'idée de l'écocollable est une des plus douces. Des systèmes de normes et de règles existent. Ils sont néanmoins contraignants. Un système d'écocollabilité — qui a entraîné de nombreux avatars — a été imaginé. Sa popularité est mitigée. Bien que plus *soft* que la réglementation, ce mécanisme revêt cependant un aspect quelque peu contraignant pour le consommateur. Je répète que l'écocollable constitue donc la solution la plus douce pour un encouragement à une consommation moins agressive pour l'environnement. En outre, il est peu onéreux pour l'industrie qui le demande et le consommateur reste libre de son choix.

J'ignore la raison pour laquelle cette idée, qui comporte très peu de risques, est freinée en Belgique. Elle ne semble revêtir aucun intérêt et n'exercer aucune attraction.

A notre avis, le projet qui sera adopté cet après-midi réduira fortement l'idée d'écocollable. Nous le regrettons car nous estimons que celle-ci apporte des avantages certains à l'environnement et réduit au maximum les inconvénients, tant dans le chef du producteur que dans celui du consommateur. Nous avons donc raté l'occasion de faire beaucoup mieux. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Santkin, ministre.

M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement. — Monsieur le Président, je tiens tout d'abord à signaler à M. Daras que je ne lui en veux absolument pas d'être arrivé en retard. Je l'ai écouté attentivement.

En termes peu rassurants, il m'a fait remarquer que j'étais assis sur un siège instable. A cet égard, je lui rappelle aimablement que cette instabilité fait partie des nombreux aléas de la vie politique.

Quoi qu'il en soit, même si mon entrée en fonction est très récente, j'ai pu prendre connaissance des différents documents. Je ne répéterai pas ici la réponse que j'ai adressée à M. Cuyvers. Les travaux en commission ont donné lieu à des débats approfondis. A cette occasion, un certain nombre de critiques ont été développées.

pées à propos du projet assez limité. Vous avez reconnu, monsieur Daras, que les amendements déposés et adoptés par la commission contribuent à améliorer quelque peu le projet.

Les débats au Parlement européen, dites-vous, ne sont pas souvent suivis d'effet. Je n'y ai jamais siégé et vous laissez donc la responsabilité de vos propos.

Par contre, je remarque qu'au Parlement belge — au Sénat en particulier — les débats en commission furent utiles puisqu'ils se traduisirent par l'adoption d'amendements.

Certes, ces mesures ne sont pas parfaites. Nous nous donnons — je l'ai rappelé à M. Cuyvers — un délai de quinze mois avant d'évaluer leur impact. Il nous est toujours loisible durant ce laps de temps de revoir notre position. Je suis certain, monsieur Daras, que vous suivrez très attentivement ce dossier et ne manquerez pas si nécessaire d'interpeller à nouveau sur le sujet.

En ce qui me concerne, j'ai l'intention d'écouter très attentivement les diverses critiques qui seront émises et, le cas échéant, je serais disposé à revoir ce qui a été accompli jusqu'à présent dans le sens que vous indiquez.

Concrètement, je vais m'inscrire dans la continuité en demandant au Sénat d'adopter ce projet tel qu'amendé. Par conséquent, je ne pourrai accepter à ce stade les amendements qui ont été déposés. Néanmoins, je suis ouvert au dialogue. Dans les mois à venir, je serai à la disposition du Parlement pour débattre à nouveau de cette matière et, éventuellement, apporter les corrections qui se révéleraient indispensables.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close, et nous passons à l'examen des articles.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen.

Je signale qu'une série d'amendements, signés par moins de trois membres, ont été présentés à différents articles du projet de loi en discussion.

Bij verschillende artikelen van het ontwerp van wet dat wij thans bespreken, zijn amendementen ingediend die door minder dan drie leden zijn ondertekend.

Puis-je considérer que ces amendements sont appuyés?

Worden deze amendementen gesteund? (*Talrijke leden staan op.*)

Ces amendements étant régulièrement appuyés, ils feront partie de la discussion.

Aangezien deze amendementen reglementair worden gesteund, maken ze deel uit van de bespreking.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article premier. § 1er. Il est créé auprès du ministre qui a l'Environnement dans ses attributions, un Comité d'attribution du label écologique européen ci-après dénommé le Comité.

§ 2. Le Roi fixe, sur la proposition des ministres qui ont l'Environnement et les Affaires économiques dans leurs attributions, la composition, l'organisation et le mode de fonctionnement du Comité.

Artikel 1. § 1. Bij de minister die bevoegd is voor het Leefmilieu wordt een Comité voor de toekenning van de Europese milieukeur opgericht, hierna het Comité genoemd.

§ 2. Op de voordracht van de ministers die bevoegd zijn voor het Leefmilieu en voor de Economische Zaken, bepaalt de Koning de samenstelling, de organisatie en de werkwijze van het Comité.

De heren Cuyvers en Daras stellen volgende amendementen voor:

« A. In § 2 van dit artikel, de woorden « de samenstelling » te schrappen. »

« A. Au § 2 de cet article, supprimer les mots « la composition. »

« B. Dit artikel aan te vullen met een § 3 (nieuw), luidend als volgt:

« § 3. Het Comité wordt als volgt samengesteld:

- Drie vertegenwoordigers van de werkgevers;
- Drie vertegenwoordigers van de consumenten;
- Drie vertegenwoordigers van de milieu-NGO's;
- Drie vertegenwoordigers van de Gewesten;

— Vier personen die het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu, het ministerie van Buitenlandse Handel en het ministerie van Landbouw vertegenwoordigen. »

« B. Compléter cet article par un § 3 (nouveau), libellé comme suit:

« § 3. Le Comité est composé comme suit:

- Trois représentants des employeurs;
- Trois représentants des consommateurs;
- Trois représentants des ONG environnementales;
- Trois représentants des Régions;
- Quatre personnes représentant les ministères des Affaires économiques, de la Santé publique et de l'Environnement, du Commerce extérieur et de l'Agriculture. »

Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, het lijkt ons aangewezen al meteen de samenstelling van het comité in artikel 1 te vermelden. Dit was overigens ook de suggestie van de kabinetschef van de minister, zoals blijkt uit het commissieverslag op pagina 6.

In ons amendement B stellen wij voor het comité de volgende samenstelling voor: drie vertegenwoordigers van de werkgevers; drie vertegenwoordigers van de consumenten; drie vertegenwoordigers van de milieu-NGO's; drie vertegenwoordigers van de Gewesten; vier personen die het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu, het ministerie van Buitenlandse Handel en het ministerie van Landbouw vertegenwoordigen.

Door deze samenstelling nu al in het ontwerp te vermelden, zullen wij later kostbare tijd winnen.

De Voorzitter. — De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 1 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article premier sont réservés.

Art. 2. Sans préjudice de l'article 4 de la présente loi, le Comité est « l'organisme compétent » visé à l'article 9 du règlement (CEE) n° 880/92 du Conseil des Communautés européennes du 23 mars 1992 concernant un système communautaire d'attribution de label écologique.

Art. 2. Onverminderd het bepaalde in artikel 4 van deze wet, is het Comité de « bevoegde instantie » bedoeld in artikel 9 van de verordening (EEG) nr. 880/92 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 maart 1992 inzake een communautair systeem voor de toekenning van milieukeuren.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 3 est ainsi libellé:

Art. 3. § 1er. Le Roi peut, après consultation du Comité, organiser et mettre en place, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, un système d'attribution, de contrôle et de retrait d'un label écologique national.

Le Comité visé à l'article 1er est chargé d'attribuer le label écologique national conformément à la procédure et aux modalités fixées en vertu de l'alinéa 1er.

§ 2. Le label écologique visé au § 1er ne peut être attribué:

1° Aux médicaments au sens de l'article 1er, § 1er, de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments, modifiée par la loi du 21 juin 1983;

2° Aux produits qui sont des substances ou des préparations classées comme dangereuses au sens des directives 67/548/CEE et 88/379/CEE;

3° Aux substances dangereuses au sens de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic de substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, désinfectantes ou antiseptiques;

4° Aux denrées alimentaires au sens de l'article 1er, 1°, de la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits;

5° Aux produits fabriqués par des procédés susceptibles de nuire de façon significative à l'homme ou à l'environnement.

§ 3. Les critères d'attribution du label visé au § 1er sont définis selon une approche globale fondée sur les objectifs fixés à l'article 1er du règlement visé à l'article 2 de la présente loi, sur les principes généraux définis à l'article 4 et sur les paramètres de la matrice d'évaluation indicative figurant à l'annexe 1 du même règlement.

Les critères d'attribution du label visé au § 1er à une catégorie de produits ne peuvent être moins stricts que ceux établis pour la même catégorie de produits en vertu du règlement visé à l'article 2.

Art. 3. § 1. De Koning kan, na raadpleging van het Comité, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit een systeem voor toekenning, controle en intrekking van een nationale milieukeur organiseren en instellen.

Het in artikel 1 bedoelde Comité wordt belast met het toekennen van de nationale milieukeur, overeenkomstig de krachtens het eerste lid bepaalde procedure en regelen.

§ 2. De in § 1 bedoelde milieukeur mag niet worden toegekend:

1° Voor de geneesmiddelen in de zin van artikel 1, § 1, van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen, gewijzigd bij de wet van 21 juni 1983;

2° Voor de produkten die stoffen of preparaten zijn die in de zin van de richtlijnen 67/548/EEG en 88/379/EEG als gevaarlijk worden ingedeeld;

3° Voor de gevaarlijke stoffen in de zin van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van gifstoffen, slaapmiddelen, verdovende middelen, ontsmettingsstoffen of antiseptica;

4° Voor de voedingsmiddelen in de zin van artikel 1, 1°, van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het gebied van de voedingsmiddelen en andere produkten;

5° Voor de produkten waarbij productieprocessen worden toegepast die aanmerkelijke schade tot gevolg kunnen hebben voor de gezondheid of het leefmilieu.

§ 3. De criteria voor de toekenning van de in § 1 bedoelde milieukeur worden opgesteld volgens een totaalbenadering die is gebaseerd op de doelstellingen bepaald in artikel 1 van de verordening waarvan sprake is in artikel 2 van deze wet, op de algemene beginselen bepaald in artikel 4 en op de parameters van de indicatieve beoordelingsstabel vervat in bijlage 1 van dezelfde verordening.

De criteria voor de toekenning van de in § 1 bedoelde milieukeur aan een produktengroep mogen niet minder strikt zijn dan die welke krachtens de in artikel 2 bedoelde verordening voor dezelfde produktengroep zijn opgesteld.

Dames en heren, in de Nederlandse tekst van het 5° van paragraaf 2 van artikel 3, zou moeten staan « schade tot gevolg kunnen hebben voor mens of leefmilieu » in de plaats van « schade tot gevolg kunnen hebben voor de gezondheid of het leefmilieu ».

Is de Senaat het eens met deze tekstverbetering? (Instemming.)

Dan is hiertoe besloten.

De heren Cuyvers en Daras stellen volgende amendementen voor:

« A. In dit artikel, § 1, eerste lid, te vervangen als volgt:

« Eén jaar na het van kracht worden van deze wet stelt de Koning in en organiseert Hij, na raadpleging van het Comité, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, een systeem voor toekenning, controle en intrekking van een nationale milieukeur. »

« A. A cet article, remplacer le § 1er, premier alinéa, par la disposition suivante:

« Un an après l'entrée en vigueur de la présente loi, le Roi met en place et organise, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, après consultation du Comité, un système d'attribution, de contrôle et de retrait d'un label écologique national. »

Subsidiar:

« In dit artikel, § 1 te vervangen als volgt:

« § 1. Binnen een jaar na de inwerkingtreding van deze wet legt de Regering aan het Parlement een verslag voor over de toepassing van de EG-verordening 880/92 en de wenselijkheid een nationale milieukeur in te voeren. »

Subsidiairement:

« A cet article, remplacer le § 1er par la disposition suivante:

« § 1er. Dans un délai d'un an après l'entrée en vigueur de la présente loi, le Gouvernement présentera au Parlement un rapport sur l'application du règlement CE 880/92 et l'opportunité de créer un label écologique national. »

« B. In dit artikel, § 2, 4°, aan te vullen als volgt:

« zoals gewijzigd door de wet van 22 maart 1989. »

B. A cet article, compléter le § 2, 4°, par les mots suivants:

« , modifiée par la loi du 22 mars 1989. »

« C. In § 3 van dit artikel de volgende wijzigingen aan te brengen:

1° Het eerste lid te vervangen als volgt:

« De criteria voor de toekenning van de in § 1 bedoelde milieukeur worden opgesteld volgens een totale benadering die is gebaseerd op de doelstellingen bepaald in artikel 1 en op de algemene beginselen bepaald in artikel 4 van de verordening waarvan sprake is in artikel 2 van deze wet en op de parameters van de indicatieve beoordelingsstabel vervat in bijlage 1 van dezelfde verordening. »

2° Het tweede lid aan te vullen als volgt:

« en bij eventuele afwezigheid van een Europese milieukeur, ook niet minder strikt dan de strengste criteria geldig binnen een andere lidstaat van de Europese Unie. »

« C. Au § 3 de cet article, apporter les modifications suivantes:

1° Remplacer le premier alinéa par les dispositions suivantes:

« Les critères d'attribution du label visé au § 1er sont définis selon une approche globale fondée sur les objectifs fixés à l'article 1er et sur les principes généraux définis à l'article 4 du règlement visé à l'article 2 de la présente loi, et sur les paramètres de la matrice d'évaluation indicative figurant à l'annexe 1 du même règlement. »

2° Compléter le deuxième alinéa par la disposition suivante:

« ni, en l'absence éventuelle d'un label écologique européen, moins stricts que les critères les plus sévères applicables dans un autre Etat membre de l'Union européenne. »

Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, met het eerste amendement bij artikel 3 geven wij concreet gestalte aan de opmerkingen die de heer Daras zoëven nog heeft geformuleerd.

Wij willen dat de wet de garantie inhoudt dat één jaar na het van kracht worden van de wet de Koning een nationale milieukeur instelt. Als dit niet meteen in de wet wordt ingeschreven, dan bestaat het risico dat wij over een jaar weer moeten discussiëren over iets dat volgens ons maar al te evident is.

Mijnheer de Voorzitter, met uw instemming verdedig ik ook al onze subsidiaire amendementen.

Wij stellen voor dat de Regering zich via deze wet al zou engageren om aan het Parlement een verslag voor te leggen over de Europese milieukeur en over de wenselijkheid van een nationale milieukeur. Een engagement dat in de wet is ingeschreven, lijkt ons beter dan een vage belofte.

Voor de rest gaan onze subsidiaire amendementen vooral over tekstverbeteringen.

In het 4° van paragraaf 2 van artikel 3 is er sprake van de wet van 24 januari 1977. Die wet is gewijzigd door de wet van 22 maart 1989. Het lijkt ons dan ook wenselijk dit in de tekst zelf te vermelden.

Het eerste deel van ons C-amendement behelst louter een tekstcorrectie, maar het tweede deel ervan is wel bijzonder belangrijk. Wij stellen voor het tweede lid van paragraaf 3 te vervullen met volgende tekst: «en bij eventuele afwezigheid van een Europese milieukeur, ook niet minder strikt dan de strengste criteria geldig binnen een andere lidstaat van de Europese Unie.» Dit moet ons de zekerheid geven dat, als er voor een bepaald produktengamma geen Europese milieukeur zou komen, wij daarvoor een nationale milieukeur kunnen oprichten.

De Voorzitter. — De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 3 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 3 sont réservés.

Art. 4. Sur la proposition des ministres qui ont l'Environnement et les Affaires économiques dans leurs attributions et après avoir recueilli l'avis du Comité, le Roi fixe le montant et les modalités de paiement des frais de traitement du dossier relatif à la demande d'attribution du label ainsi que de la redevance due pour l'utilisation de celui-ci.

Art. 4. Op de voordracht van de ministers die bevoegd zijn voor het Leefmilieu en voor de Economische Zaken en na het advies van het Comité te hebben ingewonnen, bepaalt de Koning het bedrag en de wijze van betaling van de kosten voor de behandeling van het dossier betreffende de aanvraag tot toekenning van de milieukeur, alsook van het recht dat voor het gebruik van de keur verschuldigd is.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — L'article 5 est ainsi libellé:

Art. 5. § 1er. L'article 97 de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection des consommateurs est complété par un 13., rédigé comme suit:

«13. Le non-respect des dispositions légales et réglementaires en matière de label écologique;»

§ 2. L'article 98, § 2, de la même loi, est complété par l'alinéa suivant:

«L'action fondée sur l'article 97, 13., est formée à la demande du ministre de l'Environnement. Le Comité créé par la loi du ... portant création du Comité d'attribution du label écologique européen, peut proposer au ministre d'introduire une telle action.»

Art. 5. § 1. Artikel 97 van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument wordt aangevuld met een 13., luidende:

«13. Het niet-naleven van de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake milieukeuren;»

§ 2. Artikel 98, § 2, van dezelfde wet wordt aangevuld met het volgende lid:

«De vordering op grond van artikel 97, 13., wordt ingesteld op verzoek van de minister van Leefmilieu. Het Comité dat is opgericht bij de wet van ... inzake de oprichting van het Comité voor het toekennen van de Europese milieukeur, kan aan de minister voorstellen een dergelijke vordering aanhangig te maken.»

De heren Cuyvers en Daras stellen volgend amendement voor:

«In dit artikel het cijfer «13» telkens te vervangen door het cijfer «14.»

«A cet article, remplacer chaque fois le chiffre «13» par le chiffre «14.»

Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, het gaat hier om een tekstcorrectie en tegelijk om een verduidelijking. Het schijnt dat artikel 97 van de wet op de handelspraktijken reeds een nummer 13 heeft. Vandaar ons voorstel om dit cijfer in dit artikel te vervangen door het cijfer 14.

M. le Président. — Mesdames, messieurs, la version française de l'article 5 présente une discordance avec le texte néerlandais. On peut en effet y lire: «L'article 97 de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection des consommateurs est complété par un article 13 ...» Or, dans le texte néerlandais, «consommateurs» figure au singulier.

Afin de mettre les textes en concordance, je vous propose de libeller le texte français comme suit: «... et la protection du consommateur ...» (Assentiment.)

Il en est donc ainsi décidé.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 5 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 5 worden aangehouden.

L'article 6 est ainsi libellé:

Art. 6. Est puni d'une amende de 500 à 10 000 francs celui qui:

1° Utilise le label visé à l'article 3, § 1er, ou le label écologique instauré par le règlement visé à l'article 2 sans autorisation du Comité ou pour un autre produit que celui pour lequel le label a été attribué;

2° Utilise le label visé à l'article 3, § 1er, ou le label écologique instauré par le règlement visé à l'article 2 à des fins de publicité mensongère ou trompeuse;

3° Utilise un label ou un logo susceptible de créer une confusion avec le label visé à l'article 3, § 1er, ou avec le label écologique instauré par le règlement visé à l'article 2;

4° Commet une infraction définie dans les arrêtés pris en exécution de la présente loi.

Art. 6. Met geldboete van 500 frank tot 10 000 frank wordt gestraft hij die:

1° Gebruik maakt van de in artikel 3, § 1, bedoelde keur of van de milieukeur ingevoerd door de in artikel 2 bedoelde verordening, zonder machtiging van het Comité, of er gebruik van maakt voor een ander produkt dan dat waarvoor de keur is toegekend;

2° Gebruik maakt van de in artikel 3, § 1, bedoelde keur of van de milieukeur ingevoerd door de in artikel 2 bedoelde verordening met het oog op leugenachtige of bedrieglijke reclame;

3° Gebruik maakt van een keur of een logo waarbij verwarring mogelijk is met de in artikel 3, § 1, bedoelde keur of met de milieukeur ingevoerd door de in artikel 2 bedoelde verordening;

4° Een inbreuk pleegt bepaald in de ter uitvoering van deze wet genomen besluiten.

De heren Cuyvers en Daras stellen volgend amendement voor:

«In dit artikel het 4° te vervangen als volgt:

«4° Een inbreuk, zoals bepaald in de ter uitvoering van deze wet genomen besluiten, pleegt.»

«A cet article, remplacer le texte néerlandais du 4° par la disposition suivante:

«4° Een inbreuk, zoals bepaald in de ter uitvoering van deze wet genomen besluiten, pleegt.»

Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, de tekstcorrectie die wij hiermee voorstellen, moet de bedoeling van de Regering duidelijker weergeven.

De Voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over artikel 6 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 6 sont réservés.

Art. 7. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 7. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — De commissie stelt een nieuw opschrift voor dat luidt: Ontwerp van wet inzake de oprichting van het Comité voor het toekennen van de Europese milieukeur.

La commission propose un nouvel intitulé ainsi rédigé: *Projet de loi portant création du Comité d'attribution du label écologique européen*.

De heren Cuyvers en Daras stellen bij het nieuw opschrift volgend amendement voor:

« Het opschrift aan te vullen als volgt: « en een Belgische milieukeur. »

« Compléter l'intitulé par les mots suivants: « et d'un label écologique belge. »

Het woord is aan de heer Cuyvers.

De heer Cuyvers (Agalev). — Mijnheer de Voorzitter, de minister heeft zoëven gezegd dat wij door het werk in de commissie erin geslaagd zijn ruimte te creëren voor een nationale milieukeur. Volgens ons moet deze bedoeling dan ook blijken uit het opschrift van het nieuw ontwerp. Daarom stellen wij voor dit aan te vullen met de woorden « en een Belgische milieukeur ». Deze kleine aanvulling zal de politieke meerderheid zeker niet in gevaar brengen.

M. le Président. — La parole est à M. Santkin, ministre.

M. Santkin, ministre de l'Intégration sociale, de la Santé publique et de l'Environnement. — Monsieur le Président, je m'en tiens à ma déclaration précédente. Ces éléments ont été insérés dans le texte, ce qui constitue un engagement suffisant, me semble-t-il, en tout cas à ce stade.

M. le Président. — Le vote sur l'amendement et le vote sur le nouvel intitulé sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over het nieuw opschrift worden aangehouden.

De aangehouden stemmen en de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET TOT INVOEGING VAN EEN ARTIKEL 1412BIS IN HET GERECHTELIJK WETBOEK

Beraadslaging en bespreking van het enig artikel

PROJET DE LOI INSÉRANT UN ARTICLE 1412BIS DANS LE CODE JUDICIAIRE

Discussion et examen de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot invoeging van een artikel 1412bis in het Gerechtelijk Wetboek.

Nous abordons l'examen du projet de loi insérant un article 1412bis dans le Code judiciaire.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Arts, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp is ingegeven door de overtuiging dat het onverantwoord is dat de overheid zich kan onttrekken aan haar verplichtingen inzake de uitvoering van gerechtelijke beslissingen. Dat particuliere schuldeisers geen betaling krijgen van veroordelingen tegen de Staat uitgesproken, is fundamenteel onrechtvaardig en heeft zelfs geleid tot faillissementen.

De feitelijke onmogelijkheid van gedwongen uitvoering is niet vastgelegd in de wet, maar is een constructie van rechtsleer en rechtsspraak, gebaseerd op het principe van de continuïteit van de openbare dienst. Dat die feitelijke onmogelijkheid van gedwongen uitvoering door het voorliggend ontwerp wordt doorbroken, stemt de Volksuniefractie gelukkig. Ons geluk is echter weer niet onverdeeld. Immers, de oorspronkelijk door de Senaat aangenomen tekst is in de Kamer ingrijpend gewijzigd.

De oorspronkelijke tekst van de Senaat voorzag in volgende regeling: ten eerste, een principiële onbeslagbaarheid van alle goederen toebehorend aan de Staat of aan alle publiekrechtelijke personen, bijvoorbeeld ook de OCMW's, de gemeenten, enzovoort; ten tweede, een principiële beslagbaarheid van de goederen van het privaat domein, behalve « wanneer deze goederen onmisbaar zijn voor de uitoefening van de opdracht of voor de continuïteit van de openbare dienst ».

Deze senaatstekst werd in de Kamer aangepast en volgende regeling wordt voorgesteld: ten eerste, een principiële beslagbaarheid van alle goederen, zonder onderscheid van openbaar of privaat domein; ten tweede, een uitsluiting van beslag op goederen « die kennelijk nuttig zijn voor de uitoefening van de taak of voor de continuïteit van de openbare dienst ». Het begrip « onmisbaar » wordt dus vervangen door het begrip « die kennelijk nuttig zijn ».

De voorliggende tekst hervormt het stelsel dan weer opnieuw. Zij bevat volgende regeling: ten eerste, een principiële niet-beslagbaarheid van alle goederen; ten tweede, een beslagbaarheid van die goederen welke door de publiekrechtelijke rechtspersonen zelf worden opgegeven als beslagbaar; ten derde, een beslagbaarheid van die goederen die « kennelijk niet nuttig zijn voor de uitoefening van de taak of voor de continuïteit van de openbare dienst ».

Het is duidelijk dat deze nieuwe tekst, na de tempering door de Kamer, de beslagbaarheid van de goederen van de Staat opnieuw beperkt. Het laten vallen van het onderscheid tussen goederen van openbaar en privaat domein kan niet worden beschouwd als een uitbreiding van de beslagbaarheid. De goederen behorend tot het openbaar domein zijn per definitie reeds « kennelijk nuttig » voor de uitoefening van de taak of de continuïteit van de openbare dienst.

De uitbreiding naar beslagbaarheid van goederen die door de overheden zelf in een verklaring worden opgenomen, kan moeilijk worden geïnterpreteerd als een uitbreiding van beslagbaarheid in de gevallen van onwillige overheden, die zich willen onttrekken aan hun betalingsverplichtingen opgelegd door uitvoerbare vonnissen. Deze onwillige overheden zullen immers allicht ook die verklaring niet weerleggen.

Blijft dan louter over de beslagbaarheid van de goederen die « kennelijk niet nuttig zijn ». Deze omschrijving houdt uiteraard een zeer sterke beperking in tegenover de eerste omschrijving van de oorspronkelijke senaatstekst, waar goederen slechts aan het beslag konden worden onttrokken wanneer zij « onmisbaar » waren. Dat is een beperking in vergelijking met de omschrijving van de Kamer, waar de bewijslast over het « kennelijk nuttig zijn » rustte op de Staat. Bovendien is het uiteraard veel moeilijker voor een schuldeiser om te bewijzen dat een staatsgoed « kennelijk niet nuttig is » terwijl bij de kamertekst slechts moest worden aangetoond dat ditzelfde goed « niet kennelijk nuttig » was. Ik ga niet in op de uitvoerige discussie die hieromtrent in de commissie werd gevoerd.

Met ons amendement gaan wij terug naar de bedoeling van het oorspronkelijk voorstel. Wij stellen voor om in overeenstemming met de eerder gebruikte terminologie het begrip « kennelijk niet

nuttig» te vervangen door het begrip «niet onmisbaar». Daardoor wordt de druk op de overheid om haar verplichtingen na te komen, versterkt. Daardoor zou meteen ook meer zin worden gegeven aan de niet-gesancioneerde verplichting tot indiening van de lijst met beslagbare goederen. In de mate dat meer goederen in beslag kunnen worden genomen, hebben de overheden er ook meer belang bij de beslagbare goederen vooraf aan te wijzen. Dit zal dan meteen als resultaat hebben dat over deze lijst het noodzakelijke publieke debat, met de politieke controle van dien, kan worden gevoerd.

In geval het door de VU-fractie ingediende amendement niet wordt goedgekeurd, zullen wij ons over dit ontwerp onthouden. (Applaus.)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé :

Article unique. Il est inséré dans le Code judiciaire un article 1412bis, rédigé comme suit :

« Art. 1412bis. § 1er. Les biens appartenant à l'Etat, aux Régions, aux Communautés, aux provinces, aux communes, aux organismes d'intérêt public et généralement à toutes personnes morales de droit public sont insaisissables.

§ 2. Toutefois, sans préjudice de l'article 8, alinéa 2, de la loi du 21 mars 1991 portant réforme de certaines entreprises publiques économiques, peuvent faire l'objet d'une saisie :

1° Les biens dont les personnes morales de droit public visées au § 1er ont déclaré qu'ils pouvaient être saisis. Cette déclaration doit émaner des organes compétents. Elle sera déposée aux lieux prescrits par l'article 42 pour la signification des actes judiciaires;

2° A défaut d'une telle déclaration, les biens qui ne sont manifestement pas utiles à ces personnes morales pour l'exercice de leur mission ou pour la continuité du service public.

§ 3. Les personnes morales de droit public visées au § 1er, dont les biens font l'objet d'une saisie conformément au paragraphe précédent, peuvent faire opposition. Elles peuvent faire offre au créancier saisissant d'exercer ses poursuites sur d'autres biens. L'offre lie le créancier saisissant si le bien est sis sur le territoire belge, et si sa réalisation est susceptible de le remplir de ses droits.

Si le créancier saisissant allègue que les conditions du remplacement du bien saisi visées à l'alinéa précédent ne sont pas remplies, la partie la plus diligente saisit le juge dans les conditions fixées à l'article 1395.

§ 4. S'il y a opposition, elle ne peut résulter que d'un exploit signifié au saisissant avec citation à comparaître devant le juge des saisies. La demande, qui est suspensive de la poursuite, doit être formée, à peine de déchéance, dans le mois de l'exploit de saisie signifié au débiteur.

Le jugement ne peut être assorti de l'exécution provisoire. Il n'est pas susceptible d'opposition.

Le délai pour interjeter appel est d'un mois à partir de la signification du jugement. Le juge d'appel statue toutes affaires cessantes. L'arrêt rendu par défaut n'est pas susceptible d'opposition. »

Enig artikel. In het Gerechtelijk Wetboek wordt een artikel 1412bis, ingevoegd, luidend :

« Art. 1412bis. § 1. De goederen die toebehoren aan de Staat, de Gewesten, de Gemeenschappen, de provincies, de gemeenten, de instellingen van openbaar nut en, in het algemeen, aan alle publiekrechtelijke rechtspersonen, zijn niet vatbaar voor beslag.

§ 2. Onverminderd het bepaalde in artikel 8, tweede lid, van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, zijn echter wel vatbaar voor beslag :

1° De goederen ten aanzien waarvan de in § 1 bedoelde publiekrechtelijke rechtspersonen verklaard hebben dat ze in beslag genomen kunnen worden. Deze verklaring moet uitgaan van de

bevoegde organen. Ze moet worden neergelegd op de plaatsen die door artikel 42 zijn bepaald voor de betekening van de gerechtelijke akten;

2° Bij gebreke van een dergelijke verklaring, de goederen die voor deze rechtspersonen kennelijk niet nuttig zijn voor de uitoefening van hun taak of voor de continuïteit van de openbare dienst.

§ 3. De in § 1 bedoelde publiekrechtelijke rechtspersonen wier goederen overeenkomstig de voorgaande paragraaf in beslag genomen worden, kunnen verzet doen. Ze kunnen aan de beslagleggende schuldeiser andere goederen ter beslagneming aanbieden. Het aanbod is bindend voor de beslagleggende schuldeiser indien het goed op het Belgisch grondgebied gelegen is en de tegeldemaking volstaat tot voldoening van de schuldeiser.

Indien de beslagleggende schuldeiser aanvoert dat niet is voldaan aan de in het vorige lid bedoelde voorwaarden inzake de vervanging van het in beslag genomen goed, wendt de meest gerede partij zich tot de rechter onder de in artikel 1395 gestelde voorwaarden.

§ 4. Verzet kan alleen worden gedaan bij exploit te betekenen aan de beslaglegger, samen met een dagvaarding om te verschijnen voor de beslagrechter. De eis schorst de tenuitvoerlegging en moet, op straffe van verval, worden ingesteld binnen een maand te rekenen van het beslagexploit betekend aan de schuldenaar.

Het vonnis kan niet bij voorraad ten uitvoer worden gelegd. Het is niet vatbaar voor verzet.

De termijn om hoger beroep in te stellen is een maand te rekenen van de betekening van het vonnis. De rechter in hoger beroep doet uitspraak met voorrang boven alle andere zaken. Tegen een bij verstek gewezen arrest kan geen verzet worden gedaan. »

De heer Loones stelt volgend amendement voor :

« In § 2, 2°, van het voorgestelde artikel 1412bis van het Gerechtelijk Wetboek de woorden « kennelijk niet nuttig » te vervangen door de woorden « niet onmisbaar. »

« Au § 2, 2°, de l'article 1412bis proposé du Code judiciaire, remplacer les mots « ne sont manifestement pas utiles » par les mots « ne sont pas indispensables. »

Wordt dit amendement gesteund? (Talrijke leden staan op.)

Aangezien het amendement reglementair wordt gesteund, maakt het deel uit van de bespreking.

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar de verantwoording die ik heb gegeven in mijn uiteenzetting van daarnet.

De Voorzitter. — De stemming over het amendement en de stemming over het enig artikel worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article unique sont réservés.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKELN 748 EN 750 VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK

Algemene beraadslaging

**PROPOSITION DE LOI MODIFIANT
LES ARTICLES 748 ET 750 DU CODE JUDICIAIRE**

Discussion générale

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 748 en 750 van het Gerechtelijk Wetboek.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi modifiant les articles 748 et 750 du Code judiciaire.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

M. Barzin, rapporteur, actuellement retenu en commission, prendra ultérieurement la parole.

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, met dit voorstel van wet wordt eigenlijk een rechtzetting beoogd van een maatregel die werd genomen bij de wet tot herziening van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek en die ertoe strekten de achterstallen in het gerecht weg te werken.

De Volksuniefractie heeft zich destijds bij de stemming over het globale voorstel onthouden omdat wij twijfelden aan de operationaliteit, aan de werkbaarheid van de bepalingen die werden omschreven als behorend tot de lange weg. Het ging in het bijzonder over de nieuwe regeling bij de artikelen 747, tweede alinea, en 750 kaderend in de bepalingen die ertoe strekken een pleitdatum te bepalen.

Onmiddellijk na de goedkeuring van de wet kwamen er heel wat reacties los en wij zijn reeds op onze stappen moeten terugkeren, meer bepaald op het gebied van artikel 730 waarin het begrip «doorhaling» vervangen werd door «weglating van de rol».

Ook nu staan wij voor een hoogstnoodzakelijke correctie in verband met de bepaling van de pleitdag. Eigenlijk gaan wij terug naar de oude regeling waarbij de rechtbank de pleitdatum kan bepalen. Mensen met gezond verstand, ook juristen, moeten hun fouten kunnen inzien en dat is dan voor deze bepaling ook gebeurd. Wij zullen het voorstel uiteraard goedkeuren, omdat wij, zoals gezegd, ervan overtuigd zijn dat een aantal bepalingen zeer moeilijk werkbaar waren.

Ik hoop eveneens dat wij zo snel mogelijk een globale evaluatie krijgen van alle bepalingen die door de wet van vorig jaar zijn gewijzigd, omdat ik er ook van overtuigd ben dat andere rechtzettingen noodzakelijk zijn. De minister heeft een dergelijke evaluatie beloofd en heeft daarbij telkens beklemtoond dat het hele ontwerp eigenlijk de vrucht was van een zeer brede consultatie, ook van de rechtswereld zelf. Niettemin, moeten wij kunnen erkennen dat er vergissingen zijn gebeurd en moeten wij daaruit de nodige conclusies trekken.

MOTIE VAN ORDE — MOTION D'ORDRE

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Arts voor een motie van orde.

De heer Arts (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, mag ik opmerken dat ik de diensten van de Senaat had verwittigd dat ik als rapporteur over het ontwerp van wet tot invoeging van een artikel 1412bis in het Gerechtelijk Wetboek het woord wenste te nemen? Op het ogenblik dat dit punt aan bod kwam, werden wij echter opgeroepen om naar de commissie voor de Herziening van de Grondwet, onder voorzitterschap van de Senaatsvoorzitter, te gaan en nu merk ik dat de bespreking van punt 2 van de agenda reeds heeft plaatsgehad. Ik kan met deze werkwijze niet akkoord gaan en vraag de bespreking van punt 2 te heropenen.

M. le Président. — Monsieur Arts, je comprends votre point de vue, mais nous avons effectivement terminé l'examen du projet de loi insérant un article 1412bis dans le Code judiciaire. Je précise que j'ai invité les services à vous demander, de même qu'à vos collègues qui étaient inscrits dans la discussion générale, de venir en séance publique. Je suppose que vous n'intervenez pas tous en même temps dans les débats en commission. Aussi, après avoir attendu quelques instants en présence du Vice-Premier ministre, nous avons poursuivi nos travaux et terminé l'examen du projet de loi. Cependant, vous aurez encore la possibilité d'intervenir sur ce projet lors des votes, cet après-midi, et de fournir à ce moment une explication de vote.

Je signale à M. Goovaerts que nous en sommes maintenant à l'examen de la proposition de loi modifiant les articles 748 et 750 du Code judiciaire et qu'il n'y a donc plus lieu de revenir sur le projet de loi précédent.

Het woord is aan de heer Arts.

De heer Arts (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb u niets te verwijten, u hebt naar goeddunken gehandeld. Ik vraag evenwel formeel de discussie over het ontwerp van wet tot invoeging van een artikel 1412bis in het Gerechtelijk Wetboek te heropenen om niet alleen aan mijzelf, maar ook aan de collega's de gelegenheid te geven een uiteenzetting te houden. De leden van de commissie voor de Herziening van de Grondwet werden immers gisteravond, via een faxbericht, gevorderd om om 10 uur 15 aanwezig te zijn in de voormelde commissie. Ik vraag dan ook met aandrang dat de discussie over punt 2 van de agenda wordt heropend.

M. le Président. — Je suis tout disposé à accéder à votre demande, monsieur Arts, à condition que l'assemblée unanime marque son accord.

Je souhaite cependant que nous terminions d'abord l'examen de la proposition de loi. Immédiatement après, nous pourrions rouvrir la discussion sur le projet de loi.

Mijnheer Arts, ik kan akkoord gaan met uw verzoek op voorwaarde dat de eenstemmige Senaat zijn instemming betuigt.

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb er geen enkel bezwaar tegen dat de discussie over punt 2 van de agenda wordt heropend.

Op het ogenblik van mijn uiteenzetting had ik nog geen kennis genomen van het verslag, daarom zal ik wellicht straks nog even het woord voeren. Bovendien heb ik vanwege de geringe aanwezigheid mijn amendement niet verdedigd. Ik wens derhalve straks daartoe de kans te krijgen.

M. le Président. — L'assemblée peut-elle marquer son accord sur la proposition de rouvrir la discussion du point 2?

Is de Senaat het eens met het voorstel de beraadslaging van punt 2 opnieuw te openen? (*Instemming.*)

Il en sera donc ainsi.

Dan is hiertoe besloten.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKELN 748 EN 750 VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK

*Hervatting van de algemene beraadslaging
en stemming over de artikelen*

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LES ARTICLES 748 ET 750 DU CODE JUDICIAIRE

*Reprise de la discussion générale
et vote des articles*

De Voorzitter. — Wij hervatten de algemene beraadslaging over het voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 748 en 750 van het Gerechtelijk Wetboek.

Nous reprenons la discussion générale de la proposition de loi modifiant les articles 748 et 750 du Code judiciaire.

Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, de te wijzigen artikelen maken deel uit van de omstreden wetwijziging van 3 augustus 1992. Op dat ogenblik zei de VLD reeds niet overtuigd te zijn van de efficiëntie ervan.

We stellen vast dat enkele van die artikelen in de rechtspraak een fiasco blijken te zijn.

Neem nu artikel 750 van het Gerechtelijk Wetboek. Sommige leden van de balie weigeren systematisch het voorschrift van artikel 750, lid 1, toe te passen. Het artikel levert bovendien bij pluraliteit van partijen tal van praktische problemen op.

Ook inzake de bepaling van artikel 748, paragraaf 1, zijn er misbruiken. Het komt frequent voor dat een nieuwe conclusie nog wordt toegevoegd aan de « akkoordbrief », zodat de andere partij na haar rechtsdagaanvraag niet meer kan antwoorden.

Bij onwil van de tegenpartij of tegenpartijen is artikel 747, paragraaf 2, dan ook de enige oplossing, al zien we dat de rechtspraak ter zake zeer verdeeld is en precies daarom moet dringend een oplossing worden gevonden.

Het staat mijns inziens immers duidelijk vast dat de meest gereede partij, in geval de tegenpartij weigert het rechtsdagverzoek te tekenen of de door hem aangewezen rechter, nauwkeurig inlicht over de toestand van de zaak en hem termijnen voorstelt die zijn aangepast.

De onwil van een procespartij kan met deze bepaling perfect worden gesanctioneerd. Het volstaat dat de verzoeker de voorzitter, of de door hem aangewezen rechter, nauwkeurig inlicht over de toestand van de zaak en hem termijnen voorstelt die zijn aangepast.

Tijdens de parlementaire voorbereiding van de wet van 3 augustus 1992 werd het probleem van de onwillige procespartij trouwens duidelijk omschreven; ik citeer: « Daarenboven kan artikel 747, paragraaf 2, worden toegepast wanneer een partij zou weigeren samen met de andere partijen een rechtsdag te vragen. In deze hypothese komt het aan de verzoeker toe de voorzitter of de door hem aangewezen rechter nauwkeurig in te lichten over de toestand van de zaak en hem termijnen voor te stellen die aan de omstandigheden zijn aangepast », Gedrukte stukken van de Senaat, 1991-1992, 301-2, 66).

Uit het voorgaande volgt dat er hoegenaamd geen sprake is of kan zijn van een patsituatie ingeval van onwil van een procespartij.

Bovendien wordt in artikel 750 van het Gerechtelijk Wetboek uitdrukkelijk vermeld: « Onverminderd de toepassing van artikel 747, paragraaf 2, van het Gerechtelijk Wetboek. » Dat bepaalde voorzitters artikel 747, paragraaf 2, niet willen toepassen, is dan ook een schoolvoorbeeld van rechtswijziging.

Het is wel zo dat artikel 747, paragraaf 2, *de lege lata* geen « automatisme » inhoudt. Dit artikel kan slechts worden toegepast op voorwaarde dat « de omstandigheden van de zaak de regeling van de conclusietermijnen verantwoorden ». De aanvrager heeft bijgevolg steeds een motiveringsplicht en dat is precies het knelpunt.

De meest efficiënte wijze om de omstreden wetwijzigingen van 3 augustus 1992 vlot te trekken, lijkt mij dan ook de opheffing van voormelde voorwaarde. Ik verwijs naar onze amendementen ter zake.

Indien men voor de toepassing van artikel 747, paragraaf 2, van het Gerechtelijk Wetboek een « automatisme » inbouwt, heeft dit het bijkomend voordeel dat artikel 751, dat in de praktijk te technisch, te log en moeilijk toepasbaar is, best kan worden opgeheven. Het is onnodig twee procedures — artikel 747, paragraaf 2, en artikel 751 — parallel naast elkaar te laten bestaan.

Voorliggend voorstel lijkt ons dus, in zijn huidige libellering, de rechtspleging geenszins te vereenvoudigen. Wij pleiten voor de algemene en eenvoudige toepassing van artikel 747, paragraaf 2, en het weglaten van de artikelen 750 en 751 van het Gerechtelijk Wetboek.

De heer Swaen treedt als voorzitter op

Ik blijf geloven dat, zolang men op bijna uitsluitende wijze de controle van de procesvoering in handen laat van de partijen, men moeilijk vooruitgang zal boeken in het efficiënt beheer van het rechtsapparaat. Ook blijf ik erbij dat men er indertijd beter aan had gedaan het systeem van de procedurerechter in te voeren die de zaken zou controleren. Hij zou enerzijds de rechtbank kunnen adviseren en toekijken hoe die haar taak en tijd verdeelt en anderzijds de partijen en hun advocaten ertoe kunnen brengen om op een efficiënte manier te werken. Dit zou in elk geval hebben bijgedragen om de gerechtelijke achterstand in te lopen.

Wij moeten in de toekomst een scheiding maken tussen het materieel beheer van de rechtbank en het juridisch beheer, het uitspreken van vonnissen en het houden van zittingen. Wij

moeten tot een efficiënt rechtssysteem komen, maar wij mogen van de rechters niet verwachten dat zij managers zouden zijn. Wij hebben managers nodig om de rechters bij te staan.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de Voorzitter, indien ik even het woord neem in dit debat, dan is dit om te onderstrepen dat ik in mijn voorstel heb geprobeerd om een oplossing te vinden voor het bestaande en reële probleem.

Het heeft geen zin terug te grijpen naar de besprekingen van de wet.

Indertijd werd onderstreept dat de wet maar efficiënt kan worden toegepast, indien een ieder de wil opbrengt ze echt toe te passen en hierbij de geest van de wet respecteert. Nu blijken echter herhaaldelijk moeilijkheden te rijzen met de toepassing van artikel 750 en artikel 747, paragraaf 2. De Vice-Eerste minister heeft ere-procureur-generaal Krings opdracht gegeven om na te gaan of er ter zake een harmonisering mogelijk is tussen de verschillende ambtsgebieden. De rechtbanken blijken met name artikel 747, paragraaf 2, verschillend te interpreteren, zodat men zich kan afvragen wat eigenlijk de draagwijdte van dat artikel is. Sommige rechters zoeken in de aanhef van het artikel, dat de bijzondere omstandigheden beschrijft, misschien meer dan de wetgever bedoeld heeft. Andere rechters pogen de vloed van verzoekschriften die steunend op artikel 747, paragraaf 2, op hun tafel terecht komt, in te dammen. De argumentatie die zij hiervoor gebruiken, druist soms in tegen de juiste draagwijdte van dat artikel.

Wij stellen ook vast dat er een totale chaos is bij het vaststellen van de rechtsdag. Indien er een akkoord is tussen de partijen, past men artikel 750 toe. In dat geval rijzen er geen problemen. In vele gevallen is er echter geen akkoord. Vaak weigert een van de partijen een verzoek tot vaststellen van de rechtsdag te ondertekenen. Door eigenbelang gedreven wil die partij de procedure zo lang mogelijk laten aanslepen.

Om dat te verhelpen heb ik met mijn voorstel een derde weg ingebouwd, waarbij ik niet raak aan de bestaande artikelen, maar wel rekening houd met alle modaliteiten. Indien er geen akkoord tot stand komt, zal de meest gereede partij een initiatief nemen. Indien de andere partij hierop niet reageert, dan kan er een rechtsdag worden vastgelegd. Indien de andere partij wel reageert, dan zal artikel 747, paragraaf 2, moeten worden toegepast. Dit is een duidelijke wenk voor de magistratuur. De stand van de procedure speelt hierbij dus geen rol en evenmin het feit of de partijen op dat ogenblik al dan niet conclusies hebben neergelegd. Vele rechters menen immers dat artikel 747, paragraaf 2, niet van toepassing is, wanneer er conclusies zijn neergelegd.

Ik heb verschillende universitaire specialisten geraadpleegd en gevraagd na te gaan in hoeverre er andere aanpassingen kunnen worden aangebracht. Vele specialisten menen dat door een wijziging van artikel 747, paragraaf 2, namelijk door het weglaten van de voorwaarden van de bijzondere omstandigheden, een oplossing kan worden geboden. Ik vrees echter dat zo'n wijziging het debat te veel zou veruimen. Zo'n wijziging zou immers het oorspronkelijke door de wetgever beoogde doel van artikel 747, paragraaf 2, voorbijholten. Bovendien zal zo'n wijziging geen oplossing bieden voor de problemen, want dan zal de toepassing van artikel 747, paragraaf 2, de gewone procedure bij het vastleggen van de rechtsdag worden. In die geest meen ik dan ook te moeten vasthouden aan mijn voorstel, ongeacht de zeer gefundeerde opmerkingen van verschillende specialisten.

Mijnheer de Voorzitter, na de goedkeuring van het voorstel in de commissie werden twee opmerkingen gemaakt in verband met de tekst. De ene betreft een gebrek aan concordantie tussen de Nederlandse en de Franse tekst, de andere betreft louter een taalkundige verbetering. De Nederlandse tekst luidt: « Indien alle partijen conclusies hebben neergelegd... », waaronder moet worden verstaan dat conclusies effectief moeten worden neergelegd. Sommigen vergeten dat een mededeling niet volstaat. De Franse tekst die in de commissie werd goedgekeurd luidt: « Si toutes les parties ont conclu... ». Deze tekst moet worden aange-

past om in overeenstemming te zijn met de Nederlandse tekst en moet luiden: « Si toutes les parties ont déposé leurs conclusions... ».

De tweede opmerking is, zoals gezegd, louter taalkundig. In mijn voorstel heb ik geschreven: « ... bij gebrek aan overeenstemming... » Men heeft mij doen opmerken dat het moet zijn: « bij gebreke van ». Ik leg mij neer bij de taalkundige wijsheid van de diensten van de Senaat die veel groter is dan de mijne.

Mijnheer de Voorzitter, ik veronderstel dat beide verbeteringen in openbare vergaderingen kunnen worden aangebracht.

De heer Arts (CVP). — Mijnheer Erdman, voor die eerste tekstwijziging gaat u toch een amendement indienen?

De heer Erdman (SP). — Neen, mijnheer Arts. De Nederlandse tekst werd in de commissie goedgekeurd. Hij werd niet correct vertaald in het Frans.

De heer Arts (CVP). — Mijnheer Erdman, de Nederlandse en de Franse tekst van het voorstel zijn evenwaardig, maar niet gelijklopend. De beide teksten moeten gelijklopend worden gemaakt in de ene of andere zin.

De heer Erdman (SP). — Dat laat ik aan de beoordeling over van de Voorzitter. Volgens mij moet de Franse tekst in overeenstemming worden gebracht met de Nederlandse tekst aangezien het voorstel in het Nederlands werd ingediend.

De heer Arts (CVP). — U pleegt constitutieve autonomie.

De Voorzitter. — Mijnheer Arts, ik moet de heer Erdman gelijk geven. De Nederlandse tekst was de oorspronkelijke tekst. Daarover heeft de commissie zich uitgesproken. Het gaat hier om een gebrekkige Franse vertaling. Ik heb hierover reeds met de Kamer van volksvertegenwoordigers overleg gepleegd. Ik meen dat dit werkelijk als een tekstverbetering kan worden beschouwd en dat er bijgevolg geen amendement moet worden ingediend.

La parole est à M. Barzin, rapporteur.

M. Barzin (PRL), rapporteur. — Monsieur le Président, votre commission de la Justice a traité cette proposition de loi « modifiant les articles 748 et 750 du Code judiciaire » lors de sa réunion du 18 janvier dernier.

Elle a d'abord entendu un exposé de l'auteur, M. Erdman, lequel a situé sa proposition dans le prolongement de la loi du 3 août 1992, qui a introduit dans le Code judiciaire diverses modifications relatives à la fixation des affaires devant les juridictions.

Cette loi a envisagé diverses hypothèses : soit les parties ont mis au point leurs conclusions, les ont déposées au greffe et demandent ensemble la fixation de l'affaire, ce qui est la solution idéale, envisagée par l'article 750 du Code judiciaire; soit une des parties n'a pas conclu — ou en tout cas, si elle a éventuellement rédigé et communiqué des conclusions, elle ne les a pas déposées au greffe — et il appartient alors à la partie la plus diligente de demander la fixation de l'affaire sur base de l'article 751 du Code judiciaire, cet article prévoyant un mécanisme spécifique de dépôt des conclusions; soit encore, dans la même hypothèse où une partie n'a pas conclu, il est possible de recourir à l'article 747, paragraphe 2, qui prévoit que le juge peut, « lorsque les circonstances de la cause justifient l'aménagement des délais pour conclure », fixer le calendrier propre à la cause pour le dépôt des conclusions et l'audience des plaidoiries.

Il ressort de ces trois hypothèses que rien n'est prévu si les parties ont conclu, c'est-à-dire déposé leurs conclusions au greffe, et qu'ensuite, l'une d'elles ne s'associe pas à la demande conjointe de fixation.

On ne se trouve pas, à proprement parler, dans l'une des situations que je viens de décrire, où il n'y a pas eu de dépôt de conclusions au greffe, que l'on demande ou non la prolongation des délais pour conclure.

On pourrait ainsi imaginer qu'une partie, après avoir déposé ses conclusions au greffe, empêche la fixation de l'affaire en refusant de signer un bulletin de fixation. Le barreau s'en est ému et l'Ordre national des avocats a pris, le 9 décembre 1992, une résolution estimant que « manque à la confraternité l'avocat qui ne répond pas dans les huit jours à l'invitation qui lui est adressée par un confrère de demander conjointement la fixation d'une affaire... ».

Il appert que les juridictions sont saisies de demandes de fixation fondées sur l'article 747, paragraphe 2, du Code judiciaire, la partie qui ne parvient pas à obtenir un bulletin de fixation signé recourant à cet article, pourtant réservé aux cas relativement exceptionnels où « les circonstances de la cause justifient l'aménagement des délais pour conclure ».

La proposition de M. Erdman consiste à insérer, à l'article 750, une disposition qui prend la forme d'un paragraphe 2, tendant à ce que, si toutes les parties ont conclu, c'est-à-dire déposé leurs conclusions au greffe, une seule partie puisse demander la fixation de l'affaire.

Les commissaires ont évoqué les difficultés pratiques rencontrées pour la fixation des affaires et la question s'est posée de savoir s'il n'était pas opportun d'apporter d'autres améliorations aux textes qui régissent cette matière.

L'auteur de la proposition a défendu l'idée qu'il valait mieux attendre le rapport de M. le procureur général émérite Krings, que le ministre de la Justice a chargé d'un examen de l'application des nouvelles dispositions du Code judiciaire.

La discussion s'est poursuivie par l'examen du mécanisme mis en place par l'article 750, paragraphe 2, proposé, selon que les autres parties concernées par la demande de fixation réagissent ou non.

Après différentes considérations, qui sont mentionnées dans mon rapport, la proposition de M. Erdman a été adoptée à l'unanimité.

Pour terminer, je souhaite dire un mot de deux corrections à proposer à l'assemblée plénière du Sénat.

La première consiste à assurer la concordance entre les textes français et néerlandais. Le texte néerlandais « *Indien alle partijen conclusies hebben neergelegd* » a été initialement traduit en français par « Si toutes les parties ont conclu ». Il conviendrait de retenir pour le texte français la formule suivante : « Si toutes les parties ont déposé leurs conclusions ». La deuxième correction consiste à remplacer les mots « *bij gebrek aan (overeenstemming)* » par les mots « *bij gebreke van* », cette expression étant plus adéquate. (Applaudissements.)

M. le Président. — La parole est à M. Wathélet, Vice-Premier ministre.

M. Wathélet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques. — Monsieur le Président, la proposition de M. Erdman a été votée à l'unanimité en commission.

Afin que certains ne fassent pas de cette question une affaire politique, je voudrais souligner que les dispositions de la loi telles qu'elles existent aujourd'hui devraient être satisfaisantes sur le plan technique. En effet — M. Erdman a également insisté sur ce point dans la motivation de sa proposition — l'opportunité éventuelle d'une modification législative en la matière se justifierait uniquement par le fait que certains ne jouent pas un jeu dont les règles sont pourtant acceptées par la majorité des partenaires. A cet égard, nous avons modifié les articles 747 à 750 du Code judiciaire, dans le cadre d'une large consultation de praticiens et donc du barreau. Il faut faire plus particulièrement référence à la proposition d'un bâtonnier, publiée dans le *Journal des tribunaux*.

Comme l'ont indiqué MM. Erdman et Arts, en cette matière, et avec les meilleurs textes, rien ne peut être fait si la mentalité des acteurs ne se modifie pas. Une prochaine publication qui sera faite grâce aux remarquables travaux du Centre interuniversitaire de droit judiciaire démontrera prochainement que, même si ces arti-

cles sont considérés techniquement satisfaisants aujourd'hui et sont donc appliqués de manière correcte par la majorité des juridictions et des plaideurs, des difficultés d'application subsistent qui se traduisent bien sûr par une jurisprudence problématique.

Cela étant, si cette proposition est votée au Sénat, elle deviendra projet et sera transmise pour discussion à la Chambre. Mais il est possible qu'avant le débat organisé par la Chambre, je disposerai non seulement de l'étude effectuée par le Centre interuniversitaire de droit judiciaire, mais aussi des résultats de l'enquête que j'ai demandé à M. Krings, procureur général émérite à la Cour de cassation, de mener auprès des différentes juridictions du pays afin d'évaluer l'efficacité de certaines dispositions, dont celles qui nous préoccupent. Des éléments complémentaires me seront donc communiqués au cours de la période se situant entre le débat au Sénat et celui à la Chambre et, sur le plan technique, des améliorations pourraient donc être suggérées.

Le Gouvernement comprend le principe de la proposition de M. Erdman. Pour ce qui est de la technique qu'il a exposée — de cette troisième voie —, le Gouvernement se réserve le droit d'analyser les éléments complémentaires qui apparaîtront après le vote au Sénat et avant la décision à la Chambre. J'en tiendrai informée la commission de la Justice du Sénat.

Je répète cependant que les textes de la loi du 3 août 1992 semblent bons. C'est ce qui ressort d'ores et déjà d'une abondante jurisprudence. Parce que certains n'ont pas voulu appliquer correctement la volonté claire du législateur, il apparaît qu'une modification législative serait encore opportune.

C'est dans ces conditions, monsieur le Président, que le Gouvernement accepte la proposition de M. Erdman pour faire progresser le débat à la Chambre sur toutes les bases qui sont ou seront disponibles. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles de la proposition de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging verklaar ik ze voor gesloten en bespreken wij de artikelen van het voorstel van wet.

Artikel één luidt:

Artikel 1. In artikel 748, § 1, eerste lid, van het Gerechtelijk Werboek, gewijzigd bij de wet van 3 augustus 1992, worden de woorden « of na bepaling van de rechtsdag overeenkomstig artikel 750, § 2, laatste lid », ingevoegd tussen de woorden « na het gezamenlijk verzoek om rechtsdagbepaling » en de woorden « zijn neergelegd ».

Article premier. A l'article 748, § 1er, premier alinéa, du Code judiciaire, modifié par la loi du 3 août 1992, les mots « ou après la fixation conformément à l'article 750, § 2, dernier alinéa » sont ajoutés *in fine*.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Aan artikel 750 van hetzelfde wetboek gewijzigd bij de wet van 3 augustus 1992, en waarvan de tegenwoordige tekst § 1 zal vormen, wordt een § 2 toegevoegd, luidende:

« § 2. Indien alle partijen conclusies hebben neergelegd, richt, bij gebrek aan overeenstemming tussen hen, en na verloop van de termijn bepaald bij artikel 747, § 1, derde lid, de meest gereede partij een verzoek tot bepaling van de rechtsdag aan de voorzitter van de kamer waaraan de zaak is toegewezen; dit verzoekschrift wordt ter griffie neergelegd in zoveel exemplaren als er partijen zijn. Het wordt door de griffier bij gerechtsbrief aan elke partij ter kennis gebracht en in voorkomend geval bij gewone brief aan hun advocaat.

De andere partijen kunnen binnen vijftien dagen na de verzending van de gerechtsbrief, op dezelfde wijze, hun opmerkingen aan de voorzitter of aan de door hem aangewezen rechter doen toekomen. In dat geval wordt door de voorzitter gehandeld overeenkomstig artikel 747, § 2, vierde, vijfde en zesde lid.

Bij ontstentenis van reactie van de andere partijen op het door de meest gereede partij neergelegde verzoekschrift wordt de rechtsdag door de voorzitter bepaald en brengt de griffier deze ter kennis van de partijen bij gewone brief aan hun advocaten. Heeft een partij geen advocaat, dan zendt de griffier hem rechtstreeks bericht bij gerechtsbrief. »

Art. 2. A l'article 750 du même code, modifié par la loi du 3 août 1992 et dont le texte actuel constituera le § 1er, il est ajouté un § 2, rédigé comme suit:

« § 2. Si toutes les parties ont conclu, la partie la plus diligente adresse, en l'absence d'accord entre elles et à l'expiration du délai prévu à l'article 747, § 1er, troisième alinéa, une demande de fixation au président de la chambre à laquelle l'affaire a été distribuée; cette requête est déposée au greffe en autant d'exemplaires qu'il y a de parties. Le greffier la notifie par pli judiciaire à chaque partie et, le cas échéant, par missive à son avocat.

Les autres parties peuvent, dans les quinze jours de l'envoi du pli judiciaire et dans les mêmes conditions, adresser leurs observations au président ou au juge désigné par celui-ci. Dans ce cas, le président procède conformément à l'article 747, § 2, quatrième, cinquième et sixième alinéas.

En l'absence de réaction des autres parties à la requête déposée par la partie la plus diligente, la fixation est effectuée par le président, et le greffier la notifie aux parties par lettre missive à leurs avocats. Si une partie n'a pas d'avocat, le greffier l'avise directement par pli judiciaire. »

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

We stemmen later over het voorstel van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET TOT INVOEGING VAN EEN ARTIKEL 1412BIS IN HET GERECHTELIJK WETBOEK

Heropening van de algemene beraadslaging

PROJET DE LOI INSÉRANT UN ARTICLE 1412BIS DANS LE CODE JUDICIAIRE

Réouverture de la discussion générale

De Voorzitter. — Zoals daarstraks is overeengekomen, heropenen wij de algemene beraadslaging over het ontwerp van wet tot invoeging van een artikel 1412bis in het Gerechtelijk Wetboek. Ik herinner u eraan dat het enig artikel en het amendement daarstraks reeds werden besproken.

Comme convenu, nous rouvrons la discussion générale du projet de loi insérant un article 1412bis dans le Code judiciaire. Je rappelle qu'il a déjà été procédé à l'examen de l'article unique et de l'amendement qui s'y rapporte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Arts, rapporteur (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank u en de Senaat voor hun bereidheid om deze discussie opnieuw te openen zodat een aantal collega's die zeer beslagen zijn in deze materie nog de kans krijgen hun mening te zeggen over dit ontwerp.

Toen oud-collega Cerexhe in 1990 een voorstel van wet indiende met de bedoeling het principe van de immuniteit van tenuitvoerlegging voor de goederen van de overheid te doorbreken, zal hij niet vermoed hebben dat er over zijn voorstel vier jaar later nog geen overeenstemming zou zijn bereikt wat betreft de wijze waarop dit principe in ons procedurerecht nu moet worden omgezet, ook al werd het principe zelf door beide Kamers aanvaard.

In 1991 erkende de Senaat het onderscheid tussen het publiek en privaats domein van de overheid en stelde dat voor de goederen uit het privaats domein de tenuitvoerlegging maar kon wanneer deze goederen niet onmisbaar zijn voor de uitoefening van de opdracht van de overheid of voor de continuïteit van de openbare dienst.

De Kamer was het niet eens met dit onderscheid tussen privaat en publiek domein en veralgemeende de functionele criteria.

De senaatscommissie voor de Justitie vond het geen goede regeling deze criteria zonder meer te onderwerpen aan de rechterlijke toetsing. Het gevaar voortaan te maken te krijgen met een *gouvernement des juges* heeft erg gewogen op de bespreking in de senaatscommissie voor de Justitie, hoewel die idee als dusdanig nooit werd uitgesproken.

De senaatscommissie was het ermee eens, zoals de Kamer had voorgesteld, dat het onderscheid tussen goederen uit het publiek en het privaat domein uiteindelijk niet in de wettekst moest worden behouden, maar legde een grote creativiteit aan de dag voor de invoering van twee nieuwe regels.

Ten eerste stelde de commissie voor aan iedere overheid de opdracht te geven een lijst op te stellen van de goederen die zij vatbaar verklaart voor beslag.

Ten tweede was er het voorstel van de substitutieregels waarbij na beslag, de overheid andere goederen kan aanbieden aan de beslagleggende schuldeiser. In het schriftelijk verslag worden beide nieuwe regels uitvoerig toegelicht.

Persoonlijk betreuf ik deze nieuwe rechtscreaties die volgens mij in de praktijk meer problemen zullen creëren dan ze er zullen oplossen. Mijn vertrouwen in de rechterlijke macht is groot genoeg en daarom meen ik dat de oorspronkelijke tekst van de Senaat, of die goedgekeurd door de Kamer, toereikend is.

M. le Président. — La parole est à M. Barzin.

M. Barzin (PRL). — Monsieur le Président, la formule à laquelle la commission de la Justice a abouti est à mes yeux satisfaisante.

Il faut d'abord bien préciser que nous nous situons dans une hypothèse où la personne morale de droit public s'abstient de payer volontairement ce à quoi elle a été condamnée par une décision de justice coulée en force de chose jugée.

On aboutissait à cette situation paradoxale — et cynique — où l'Etat se défendait dans un procès avec beaucoup d'âpreté, le cas échéant en épuisant tous les moyens de procédure et tous les degrés de juridiction, et où le créancier, disposant, en fin de course et à grands frais, d'un titre exécutoire, se trouvait dans l'impossibilité de l'exécuter.

La dette était donc indiscutable, et l'Etat, en fin de course, refusait de l'acquitter, après un long procès que le créancier avait, quant à lui, payé de sa poche, et non pas aux frais du contribuable.

Cette immunité d'exécution, qui était le fruit de la doctrine et de la jurisprudence, se fondait sur le principe de la continuité du service public.

Le texte qui nous est soumis sauvegarde ce principe, de même que celui de la séparation des pouvoirs.

En effet, toujours dans l'hypothèse d'une dette incontestable, parce que faisant l'objet d'une décision de justice coulée en force de chose jugée, l'Etat ou la personne morale de droit public, en défaut de payer, peut être l'objet d'une saisie, mais dispose de trois remparts.

Le premier rempart consiste en ce que l'Etat ou la personne morale poursuivie puisse préalablement dresser une liste des biens qui peuvent être saisis.

Le deuxième rempart consiste en ce qu'à défaut d'une telle liste, ne puissent être saisis que les biens « qui ne sont manifestement pas utiles » à l'exercice du service public.

Le troisième rempart consiste en ce que, de toute façon, la personne morale puisse faire offre au créancier saisissant d'exercer ses poursuites sur d'autres biens.

Le texte proposé évite de recourir à la distinction entre les biens du domaine public et les biens du domaine privé, distinction dont les contours ne sont pas bien définis.

Le paragraphe 3 du texte énonce selon quelles modalités les personnes morales de droit public pourront s'opposer à la saisie.

Ce paragraphe 3 traite de deux citations, selon que la personne morale poursuivie saisit ou non elle-même le juge des saisies.

On pourrait imaginer que la personne morale poursuivie ne fasse pas opposition, mais se borne à offrir au créancier de poursuivre sa saisie sur d'autres biens, ce créancier ayant alors le choix entre recommencer une saisie sur les biens nouvellement désignés ou — comme le précise l'alinéa 2 du paragraphe 3 — porter lui-même l'affaire devant le juge s'il estime que les conditions de remplacement du bien ne satisfont pas à l'alinéa 1er du paragraphe 3.

Cependant, l'obligation que crée le paragraphe 4 de faire opposition dans le mois de l'exploit de saisie, à peine de déchéance, rend illusoire la première possibilité, non juridictionnelle, car il semble évident que les personnes morales de droit public poursuivies feront opposition pour éviter la déchéance liée à l'expiration du délai d'un mois.

C'est le seul regret que j'exprimerai à propos de ce projet, qui me paraît pour le surplus particulièrement bienvenu. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik u danken omdat u mij alsnog toestaat in dit debat over het beslag nog enkele minuten « in beslag » te nemen om over dit ontwerp te spreken.

Ik wil een ogenblik stilstaan bij de argumenten die de commissie voor de Justitie ertoe hebben gebracht de in de Kamer goedgekeurde tekst te amenderen, in de hoop dat de Kamer met die zienswijze zal instemmen.

De door de Kamer aangenomen tekst gaat ervan uit dat de goederen die behoren aan de Staat, de Gewesten, de Gemeenschappen en aan alle publiekrechtelijke rechtspersonen en die kennelijk nuttig zijn voor de uitoefening van hun taak of voor de continuïteit van de openbare dienst, niet vatbaar zijn voor beslag. De Kamer kiest hiermee voor een functioneel criterium — kennelijk nuttig — dat dus veel verder gaat dan een louter juridisch criterium. Er kunnen echter zeer verschillende politieke opvattingen bestaan over de vraag welke goederen « kennelijk nuttig » zijn voor de uitoefening en de continuïteit van de openbare dienst. Naargelang men over de openbare dienst een andere fundamentele opvatting heeft, zal men ook tot andere conclusies komen. Het concrete gevolg van de door de Kamer voorgestelde tekst is tweemaal. Ten eerste laat men in de tekst het onderscheid vallen tussen het openbaar en het private domein. Ten tweede vraagt men nu aan de beslagrechter om uit te maken welke goederen kennelijk nuttig zijn voor een openbare dienst.

De moeilijkheden waarmee wij worden geconfronteerd, houden verband met deze twee vaststellingen. Men zou natuurlijk kunnen overwegen om voor alles een theoretische discussie te voeren over de gronden waarop de goederen van publiekrechtelijke rechtspersonen niet vatbaar zijn voor beslag. Alleszins bestaat sinds het midden van de vorige eeuw algemeen de opvatting dat de continuïteit van de openbare dienst een beslag op het domein van de publiekrechtelijke rechtspersonen uitsluit. Sindsdien ook wordt een onderscheid aanvaard, zowel in de rechtspraak als in de rechtsleer tussen het openbaar en het privaat domein. Aldus gelden voor deze goederen ook verschillende regelingen inzake verjaringstermijnen, vatbaarheid voor beslag en onverenigbaarheid. Aangezien men grosso modo het privaatrecht wel toepasselijk achtte voor het privaat domein, maar niet voor de publieke goederen, was het dus de vraag op welke grondslag men het onderscheid zou formuleren. Dit is uiteraard een van de grote moeilijkheden in deze materie.

De formele criteria die worden voorgesteld, zijn erg uiteenlopend. In de rechtsleer leven diverse opvattingen, over de criteria om goederen aan het openbaar domein toe te schrijven onder meer: « bestemd voor het gebruik door het publiek »; « bestemd voor de openbare dienst » of « onmisbaar voor de uitoefening van een openbare dienst ». Terwijl de rechtsleer eerder op de inhoudelijke discussie inging, heeft de rechtspraak dominant niet die opvatting gevolgd. Zo heeft het Hof van cassatie in een vaste rechtspraak die teruggaat tot de vorige eeuw, aanvaard dat een formeel criterium uitmaakt welke goederen tot het openbaar domein behoren.

Ik citeer onder meer uit een arrest van 3 mei 1968: «Een goed behoort tot het openbaar domein doordat het, hetzij door een uitdrukkelijke, hetzij door een impliciete beslissing van de bevoegde overheid, wordt bestemd tot het gebruik van allen, zonder onderscheid van persoon.»

Indien dit een formeel criterium is, rijst automatisch de vraag in welke mate deze formele beslissing — die toegewezen wordt aan de publiekrechtelijke rechtspersonen — kan worden gelezen in het licht van de door de Kamer aangenomen tekst, met name waar men dit onderscheid tussen openbaar en privaat domein verlaat en waar men het heeft over goederen die al dan niet kennelijk nuttig zijn voor een openbare taak. Waarom is dat belangrijk? Het onderscheid tussen het openbaar en het privaat domein heeft een aantal rechtsgevolgen.

Terwijl ten opzichte van het privaat domein enkel privaatrechtelijke rechtsconstructies denkbaar en aanvaardbaar zijn, is dit niet het geval ten opzichte van het openbare domein. Voor het laatste geval neemt men aan dat enkel domaniale rechten kunnen worden uitgeoefend, dus geen privaatrechtelijke constructies, maar rechten die verzoenbaar zijn met de openbare bestemming van deze goederen.

Wanneer men dit uitgangspunt verlaat stelt men vast dat in een bepaalde situatie een bepaald onroerend goed, volgens het geciteerde criterium, zou kunnen behoren tot het openbaar domein. Volgens het criterium van de Kamer zou het beslag evenwel mogelijk zijn. Men zou dus via een beslagprocedure kunnen bereiken wat men door overeenkomsten tussen partijen ten opzichte van de goederen behorende tot het openbaar domein nooit kan bekomen. De titel die men bij beslag zou kunnen hebben ten opzichte van het openbaar domein zou in dit opzicht in wezen volledig afwijken van het bestaande statuut dat we aan de domeingooderen toekennen.

Dit is dus een impasse, die in de eerste plaats ontstaat door het laten wegvallen van het onderscheid tussen het privaat en het openbaar domein, ten tweede door een inhoudelijk criterium naar voren te brengen voor een onderscheid tussen de beslagbare en niet-beslagbare goederen of de domeingooderen en ten derde, door de beslagrechter als eerste rechter aan te stellen om te beoordelen welke goederen al dan niet voor beslag vatbaar zijn. Dit is een belangrijke wijziging omdat de Raad van State de natuurlijke rechter is over administratieve beslissingen. Het is in de eerste plaats de Raad van State die de administratieve beslissingen inzake toewijzing van het openbaar of privaat domein kan toetsen. Daarbij wordt de eigen appreciatiebevoegdheid van de administratieve overheid door de Raad erkend, wat niet noodzakelijk de positie moet zijn van de beslagrechter die zelf volgens eigen inzicht, zal uitmaken welke goederen al dan niet kennelijk nuttig zijn voor de openbare functie.

Met de voorgestelde wijziging proberen wij deze impasse te doorbreken. In het licht van het formeel criterium van de arresten van het Hof van cassatie was onze eerste bekommernis dat de overheid in de eerste plaats bevoegd is voor de aanwijzing van de goederen die tot het openbaar of het privaat domein behoren. Het is niet de rechterlijke macht die zal oordelen welke goederen een openbare en welke goederen een private bestemming hebben. Om aan deze bezorgdheid tegemoet te komen, kunnen de publiekrechtelijke overheden een lijst opstellen van de goederen die vatbaar zijn voor beslag, als waarborg voor het naleven van de overheidsverbintenissen, en van goederen die noodzakelijk zijn voor de openbare functie en die bijgevolg niet vatbaar zijn voor beslag.

Indien de overheidsinstellingen zelf geen gebruik maken van dit initiatief, moet de rechterlijke macht bepalen wat vatbaar is voor beslag. Hier wordt als criterium voorgesteld de goederen die voor deze rechtspersonen kennelijk niet nuttig zijn voor de uitoefening van hun taak of voor de continuïteit van de openbare dienst. Dit criterium toont aan dat derhalve een deel van de goederen die behoren tot het privaat domein tot waarborg kunnen strekken van de verbintenissen die uitvoerbaar zijn ten aanzien van de publiekrechtelijke rechtspersoon.

Kortom, de voorgestelde wijzigingen hebben tot doel te verhinderen dat naar aanleiding van een incidentele wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, namelijk de invoeging van artikel 1412,

het hele bestaande systeem van openbaar en privaat domein zou worden terzijde geschoven, maar het wil anderzijds ook aan de treffende bezorgdheid tegemoetkomen om te verhinderen dat de overheid de immuniteit van uitvoering op de openbare goederen gebruikt om afdwingbare verbintenissen niet na te leven, wat strijdig is met artikel 13 van het Europees Verdrag ter bescherming van de rechten van de mens en artikel 1, eerste protocol.

Dit zijn de redenen ter verantwoording van het amendement om een nieuwe versie van artikel 1412bis van het Gerechtelijk Wetboek voor te stellen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, dit wetsontwerp blijft, sinds het enkele jaren geleden in de Senaat werd ingediend, pendelen tussen Kamer en Senaat.

De aangesneden problematiek is inderdaad belangrijk en niet zo eenvoudig.

Het is in België steeds een algemeen, doch ongeschreven rechtsbeginsel geweest, dat de gedwongen tenuitvoerlegging tegen de Staat of een van zijn onderdelen uitgesloten is. Het beginsel sluit evenwel geen gerechtelijke veroordeling uit. De uitvoering van een schuldvordering in rechte, op grond van een rechterlijke uitspraak, kan echter niet met dwang worden uitgevoerd.

Het principe van de uitvoeringsimmuniteit ten opzichte van goederen van de Staat geldt volgens de traditionele rechtspraak en rechtsleer niet enkel voor de goederen die tot het openbaar domein behoren, maar ook voor deze die van het privaat domein deel uitmaken.

Hierbij werd tot nu toe afwisselend gesteund op de volgende punten:

Ten eerste, artikel 537 van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk «bijzondere personen» vrij beschikken over de hun toebehorende goederen behoudens de door de wetten gestelde voorschriften. De goederen die niet aan bijzondere personen toebehoren, kunnen alleen worden vervreemd indien dit in het bijzonder is bepaald. Inderdaad, een dergelijke bijzondere bepaling ontbreekt tot nu toe.

Ten tweede, het grondwettelijk beginsel van de scheiding van de machten, ingeroepen om grondwettelijke dwanguitoefening op de uitvoerende macht uit te sluiten.

Ten derde, het begrotingsmechanisme, volgens hetwelk de uitgaven van de overheid door de begroting moeten worden toegestaan en worden vereffend met de hierop voorkomende kredieten, zodat de overheid haar verbintenissen en schuldvorderingen slechts binnen deze budgettaire grenzen kan nakomen. Dit is de reden waarom tegen goederen van het privaat domein, die uit hun aard wel voor beslag vatbaar zijn, ook geen gedwongen tenuitvoerlegging mogelijk is omdat de inkomsten en de uitgaven voor die goederen op de begroting voorkomen en hierdoor een publieke bestemming kregen.

Tenslotte werd gesteund op de vereiste continuïteit van de openbare dienst. Hierbij moest de vraag of tenuitvoerlegging tegen de overheid mogelijk is, opgelost worden aan de hand van het criterium of hierdoor de normale werking van de openbare dienst al dan niet in het gedrang wordt gebracht.

De realiteit is echter dat de burger die op grond van een gerechtelijke beslissing een schuldvordering heeft ten overstaan van de Staat, bij al deze theoretische beschouwingen, machteloos in de kou blijft staan.

Het oorspronkelijke ontwerp was reeds een stap in de goede richting, omdat het de uitvoeringsimmuniteit voor goederen uit het privaat domein van de Staat formeel ophief.

Doch bij gebrek aan een klaar en duidelijk onderscheid tussen openbaar en privaat domein, waardoor de rechtsonzekerheid weer troef zou zijn, werd na uitvoerige discussies in de commissies voor de Justitie van Kamer en Senaat terecht geopteerd voor een functioneel criterium.

Het kan nu namelijk aan de rechter worden overgelaten uit te maken of een goed kennelijk niet nuttig is voor de uitoefening van een overheidsstaak, of voor de continuïteit van de openbare dienst, zodat het voor gedwongen tenuitvoerlegging vatbaar kan zijn.

In die zin, inhoudelijk, is het wetsontwerp zeker een stap in de goede richting en zal de VLD-fractie het ontwerp goedkeuren. De rechtsbescherming van de burger gaat er immers op vooruit. Te veel schrijnende toestanden zijn gekend. Men denke hierbij bijvoorbeeld aan nietig verklaarde faillissementen waar de Staat systematisch weigert de tegen hem uitgesproken vonnissen uit te voeren en de betrokken schuldeisers-burgers in een uitzichtloze toestand achterblijven.

De procedure, zoals bepaald in het ontwerp, is echter zeer omslachtig en zeker voor verfijning vatbaar.

Zodra dit ontwerp wet is geworden, zal de VLD de praktische toepassing ervan nauwlettend volgen om het, indien nodig, met een nieuw wetgevend initiatief bij te sturen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik wil enkel nog één opmerking maken. Ik herhaal uiteraard wat ik in het eerste « schijfje » van de algemene bespreking heb gezegd, namelijk dat de VU-fractie betreurt dat in de tekst opnieuw de uitvoeringsmogelijkheden worden beperkt. Daarom hebben wij een amendement ingediend dat het functioneel criterium behoudt, maar het wel anders omschrijft. Voor ons geldt het criterium dat een goed « onmisbaar » moet zijn en niet « kennelijk nuttig ». Wij menen dat de druk op de overheid om haar schulden te betalen moet worden verhoogd. Of wij dit ontwerp zullen goedkeuren dan wel of wij ons zullen onthouden, zal afhangen van het feit of ons amendement wordt aangenomen dan wel verworpen.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe. (CVP). — Mijnheer de Voorzitter, ik wil onderstrepen dat het statuut van de goederen van de Staat moet worden vastgesteld op grond van intrinsieke criteria die nodig zijn om de goederen van de Staat te classificeren. Het gaat niet op het statuut van de domeingoederen te bepalen hoofdzakelijk op basis van de vraag op welke wijze verbintenissen van de Staat uitvoerbaar zijn. Dat is een louter afgeleid gevolg van bepaalde verbintenissen, maar niet de hoofdzaak. Voor de goederen van de overheid moeten er in hoofdzaak eigen intrinsieke kenmerken gelden.

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging, verklaar ik ze definitief voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare définitivement close.

Ik herinner u eraan dat bij het enig artikel door de heer Loones een amendement werd ingediend.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel hebben later plaats.

Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VAN HOOLAND TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN JUSTITIE EN ECONOMISCHE ZAKEN OVER « HET MISMANAGEMENT VAN HET PROJECT 'BELGISCHE DEELNAME AAN DE WERELDTENTOONSTELLING TE SEVILLA' EN DE MOGELIJKE VERDACHTMAKING VAN VELE VERANTWOORDELIJKE EN MEDEWERKERS »

INTERPELLATION DE M. VAN HOOLAND AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE LA JUSTICE ET DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR « LA MAUVAISE GESTION DU PROJET 'PARTICIPATION DE LA BELGIQUE A L'EXPOSITION UNIVERSELLE DE SEVILLE' ET LES INSINUATIONS CONTRE DE NOMBREUX RESPONSABLES ET COLLABORATEURS »

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Hooland tot de Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken over « het mismanagement van het project

'Belgische deelname aan de Wereldtentoonstelling te Sevilla' en de mogelijke verdachtmaking van vele verantwoordelijken en medewerkers ».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Van Hooland (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik stel het zeer op prijs deze interpellatie te kunnen houden. Het gaat weliswaar niet om een staatsaangelegenheid, maar het betreft toch een project dat misschien symptomatisch is voor het mismanagement van overheidsprojecten dat we de jongste jaren te vaak hebben gekend.

Mijn interpellatie handelt dus over de Belgische deelname aan de Wereldtentoonstelling te Sevilla, gehouden van 20 april tot 12 oktober 1992. Tot op vandaag ondervinden we de gevolgen van het ongelukkige beheer van dit project. Vele personen die in dat verband verantwoordelijkheid droegen, worden terecht of ten onrechte verdacht gemaakt.

De heer Buchmann, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

De Belgische deelname aan de wereldtentoonstelling was succesrijk. Het Belgische paviljoen werd door ongeveer twee miljoen mensen bezocht. Er rezen evenwel veel problemen bij de voorbereiding van dit project. In de commissie en de subcommissie voor de Financien werd daaraan herhaaldelijk een bespreking gewijd. Steeds werd kritiek geuit aan het adres van de beheerders van het project en vooral van de overheid.

De problemen zijn specifiek en divers. In de eerste plaats was er de discontinuïteit van de leiding. Er waren onder meer drie commissarissen-generaal en er werden achtereenvolgens diverse architecten aangesteld voor de bouw van het paviljoen. De totale kostprijs werd aanvankelijk op 100 miljoen geraamd; die werd nadien aangepast en op 400 miljoen gebracht, maar uiteindelijk kostte de Belgische deelname 936 miljoen frank.

Hetzelfde geldt voor de verschillende onderdelen van het project. De ruwbouw van het paviljoen werd eerst op enkele tientallen miljoenen geraamd, dit werd later 237 miljoen, maar de uiteindelijke kostprijs bedroeg 525 miljoen frank. De uitrusting en de inrichting waren aanvankelijk geraamd op 50 miljoen, maar uiteindelijk bedroegen ze 200 miljoen. Alle ramingen zijn dus verdubbeld of zelfs verviervoudigd, of meer. Allicht volgens de beslissing van de Ministerraad van februari 1988 was de inbreng van de privé-sector aanvankelijk begroot op 35 tot 75 pct. Uiteindelijk heeft de particuliere sector slechts 1,5 tot 2 pct. van de kosten van het totale project gefinancierd.

Wij betreuren het allemaal dat er een « blunderboek » is gepubliceerd waar niemand, en zeker niet de politiek en de politici, beter van wordt.

Aanvankelijk was gepland dat het Belgisch paviljoen, dat veel lof heeft geoogst, zou worden verkocht. Dat is inderdaad gebeurd, maar dan voor 1 frank.

Naar men mij zegt, wordt de verkoopakte, die in het Spaans was opgesteld, nu langzamerhand vertaald in het Nederlands. Ik vermeld dit uiteraard in de marge, want hierover gaat mijn interpellatie niet, hoewel ook dit wel symptomatisch is.

Ik zou van de Vice-Eerste minister graag duidelijkheid krijgen, ook met betrekking tot de uiteindelijke afwikkeling van deze toch wel onverwikkelijke zaak. Daarom volgende vragen.

Ten eerste, waarom was er zo'n discontinuïteit van de leiding? Gelukkig vond men een derde commissaris-generaal nog bereid om het beheer waar te nemen, maar precies hij krijgt vandaag alle kritiek.

Ten tweede had ik graag een verklaring gekregen over de herhaaldelijk gewijzigde ramingen van de kosten en van de discrepantie ervan met het uiteindelijke bedrag.

Ten derde wil ik graag uitleg over de financiering en over de totaal ontoereikende inbreng van de particuliere sector.

Ten vierde, welke facturen zijn nog onbetaald gebleven, en waarom? Men spreekt bijvoorbeeld over een onbetaalde factuur van zes miljoen voor de architecten.

Ten vijfde, wie was en is verantwoordelijk, en worden er sancties getroffen of overwogen voor degenen die hun verantwoordelijkheid niet naar behoren hebben opgenomen?

Ten zesde, wie is nu finaal bevoegd en wie is verantwoordelijk voor de « nette » afwikkeling van het project? Wanneer krijgen we klaarheid, ook in het openbaar, ter vrijwaring van de eer en rechten van de betrokkenen die gehandeld hebben zoals het hoort?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Wathelet.

De heer Wathelet, Vice-Eerste minister en minister van Justitie en Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, het zal de heer Van Hooland niet zijn ontgaan dat de eerste drie vragen van zijn interpellatie betrekking hebben op gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens de vorige legislatuur.

Ik heb ook kunnen vaststellen dat de organisatie van de deelname aan de Wereldtentoonstelling te Sevilla eerder een moeilijke start heeft genomen.

Wat de opvolging van commissarissen betreft, kan ik mededelen dat de heer Maes, de eerste commissaris, ontslag had genomen wegens gezondheidsredenen. De tweede, de heer Dumond, had het blijkbaar moeilijk met de beheersing van de budgettaire mechanismen van de Staat. De derde commissaris, de heer Persin, werd uiteindelijk aangesteld in juni 1990, één jaar na de aanduiding van de heer Maes.

De herziene ramingen van de kosten zijn het gevolg van een aantal factoren. De eerste ramingen werden opgemaakt op basis van kostprijsselementen van 1988 uit Spanje zelf, terwijl vanaf 1988 tot 1991-1992 de prijzen een multiplicatoreffect ondergingen als gevolg van het inrichten van de Wereldtentoonstelling zelf en van de Olympische Spelen.

Oorspronkelijk werd overwogen om samen met Luxemburg een paviljoen te bouwen. Daarenboven rezen er problemen met de stabiliteit van de grond, waardoor niet alleen de grondwerken duurder werden, maar ook extra uitgaven nodig waren om het gebouw te verstevigen. Dit laatste gold trouwens niet alleen voor België. Blijft natuurlijk dat ik, zoals het geachte lid, heb vastgesteld dat de oorspronkelijke ramingen ruim onderschat werden, ook door de Regie der Gebouwen, die instond voor de begeleiding.

Ik ben het er eveneens volkomen mee eens dat de inbreng van de particuliere sector ontgoochelend was. Ongetwijfeld heeft de opeenvolging van commissarissen-generaal hier een negatieve rol gespeeld. Er kunnen evenwel ook andere elementen in aanmerking worden genomen. Zo was er het niet-commerciële karakter van de tentoonstelling. Vervolgens was er de relatieve nabijheid van Spanje, dat bovendien lid is van de Europese Unie. De Belgische bedrijven die internationaal vertakt zijn, waren in vele gevallen reeds aanwezig in Spanje.

De heer Van Hooland verwijst ook naar de publikatie van een anekdotisch dagboek door de heer De Grauwe, chef veiligheid, en de heer Champagne, cultuurattaché bij het Belgische paviljoen. Mijn departement is geenszins betrokken bij deze publikatie, die blijkbaar niet alleen een aantal humoristische anekdotes bevat, maar ook gaat in de richting van een persoonlijke afrekening met de commissaris-generaal die ten tijde van de expo de werkgever van de beide personen was. Ik ben het ermee eens dat van dergelijke publikaties niemand beter wordt. Ik wens in geen geval dat mijn departement betrokken wordt in de polemiek tussen voornoemde personen. Ik heb de secretaris-generaal van het departement van Economische Zaken dan ook opdracht gegeven hiervoor te waken.

Enkele facturen, voor een totaal bedrag van vijftien miljoen frank, waren inderdaad nog in betwisting. Tien miljoen frank hiervan werd opgeëist door de Spaanse aannemer Cubiertas. Deze aanmaning werd echter, in samenwerking met de Regie der Gebouwen, weerlegd. De schadeclaim bevatte immers een aantal dubbelstellingen en bijgevolg vervallen ook de achterstallige intresten.

Een andere betwisting is gerezen rond de betaling van 12 000 frank voor het vliegtuigticket van de heer Champagne. De heer Persin en de rekenplichtige van het departement zullen het ticket maar betalen na de voorlegging ervan. Hoewel de tentoonstelling reeds op 12 oktober 1992 afgelopen is, is dit nog altijd niet gebeurd, want — naar ik verneem — is de heer Champagne met de wagen teruggekeerd. De heer Champagne zal dus geen frank zien, zolang wij het ticket niet zien.

Het ziet ernaar uit dat het hele dossier tegen het einde van de maand kan worden afgesloten. Op dat ogenblik zal ongeveer 60 miljoen frank, het overschot op de initiële begroting van 936 miljoen frank, worden teruggestort in de Schatkist. Op dat ogenblik ook zal ik de heer Persin, die als commissaris-generaal juridisch verantwoordelijk blijft voor de afhandeling van het dossier, ontlasten. Ik hoop dan ook binnenkort te kunnen mededelen dat het dossier-Sevilla, een erfstuk van mijn voorganger op Economische Zaken, definitief is afgesloten.

Tot slot wens ik toch te wijzen op de positieve weerklink van de Belgische deelname aan de tentoonstelling in Sevilla. De meer dan twee miljoen bezoekers en hun waardering — België werd bij de beste landen geklasseerd — bewijzen dit.

En ce qui concerne le pavillon, je précise que les Espagnols ont modifié leurs conditions dans le courant de l'exposition. Ils ont imposé la destruction des pavillons ou leur reprise à des conditions difficiles à négocier par les autres pays. Les pavillons ne pouvaient être vendus sans respecter toute une série de conditions en matière d'urbanisme et d'aménagement du territoire entraînant une perte probable de valeur.

Enfin, je vous signale à toutes fins utiles que l'exposition de Taejon en Corée — à laquelle nous avons participé avec succès — a demandé un investissement budgétaire initial nettement moindre et parfaitement respecté.

Je mettrai les comptes à votre disposition de manière à ce que vous puissiez en prendre connaissance personnellement.

Nous pourrions sans doute retenir certaines leçons de ces deux expériences. Certes, l'exposition coréenne était moins grandiose, mais l'impact de notre participation sur le budget de l'Etat a été limité au montant initialement prévu sans que le succès de l'entreprise en soit pour autant affecté.

De Voorzitter. — Het woord is aan de interpellant.

De heer Van Hooland (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de Vice-Eerste ministre voor zijn zakelijk en openhartig antwoord.

Ik wil dit dossier niet aangrijpen om te exposeren hoe de overheid haar projecten aanpakt, maar wij moeten toch toegeven dat de aanpak van het project in Sevilla geen voorbeeld is geweest.

De eerste drie punten van mijn interpellatie zouden tot de bevoegdheid behoord hebben van de vorige minister. Dat is juist, maar het is toch evident dat er over de verschillende legislaturen heen rekenschap moet kunnen worden afgelegd.

Bij dit dossier werden zware fouten begaan. De voorbereiding liet te wensen over op alle gebied, zowel op dat van de planning als dat van de constructie. Het is toch evident dat bij het oprichten van een paviljoen de draagkracht van de ondergrond wordt nagegaan. Wij mogen ook veronderstellen dat de Regie der Gebouwen, een dienst met zoveel know how, preventief moet en kan optreden.

Tenslotte, er werd niet geantwoord op mijn vraag of er sancties komen om eventuele fouten of wangedrag te bestraffen.

M. le Président. — La parole est à M. Wathelet, Vice-Premier ministre.

M. Wathelet, Vice-Premier ministre et ministre de la Justice et des Affaires économiques. — Monsieur le Président, je ne pense pas que des procédures disciplinaires auraient dû être engagées ou des sanctions prises à l'encontre des uns et des autres, en tout cas certainement pas vis-à-vis des commissaires généraux qui ont démissionné ni du commissaire général Persin qui a dû reprendre le dossier en cours, ce dont je lui suis reconnaissant, d'autant plus

qu'il a réalisé du bon travail, assumant toutes les responsabilités qu'il devait prendre. Il s'est attiré des critiques en raison de sa sévérité à l'égard de certaines personnes, qui lui en ont voulu. Certains ont essayé de se faire rembourser des frais ne devant pas l'être, selon les contrôles qui ont eu lieu et auxquels j'ai fait allusion tout à l'heure.

La Régie des Bâtiments avait effectivement mal estimé notamment la résistance du sous-sol. Je voudrais, à cet égard, formuler deux remarques.

Tout d'abord, quand il s'agit d'une exposition internationale de ce type, à partir du moment où les décisions sont prises, les terrains affectés et où il faut prendre sa place — on n'aurait évidemment pas accepté qu'un des pays de la Communauté européenne soit absent —, il est évident que les conditions changent ainsi d'ailleurs que celles imposées par le pays d'accueil. Dès lors, une série d'estimations financières et techniques réalisées de bonne foi ont dû être modifiées. Le pays d'accueil a d'ailleurs changé ses conditions jusqu'à la fin de l'exposition, c'est-à-dire jusqu'à la vente ou la destruction des pavillons.

L'Espagne a donc finalement imposé des conditions beaucoup plus pénibles pour tous les pays exposants, et cela pour une raison bien simple: ce pays avait lui-même très mal estimé son budget, qui se solde d'ailleurs aussi par un déficit budgétaire considérable.

Ensuite, je voudrais poser la question suivante: qui, parmi vous, a déjà construit ou transformé un immeuble sans avoir au moins une mauvaise surprise, que ce soit un architecte changeant d'avis ou un entrepreneur invoquant une mauvaise estimation des frais, des travaux plus compliqués que prévu, entraînant le non-respect du devis?

Un précédent ministre des Travaux publics, Louis Olivier, avait d'ailleurs répondu dans le même sens à une interpellation similaire portant sur les désormais célèbres «travaux inutiles». Il a précisé que le pourcentage moyen en matière d'augmentation des prix dans le secteur public était comparable à celui constaté dans le privé.

Par conséquent, on ne peut parler de comportements nécessitant des sanctions disciplinaires. J'ajoute qu'en l'occurrence, les personnes concernées sont le commissaire général ou des fonctionnaires du département des Affaires économiques. Dès lors, il ne m'appartient pas de me prononcer au sujet des procédures à engager éventuellement sur le plan disciplinaire et — encore moins — sur le plan pénal.

De heer Van Hooland (VU). — Mijnheer de Voorzitter, mag ik nog even het woord voor een korte repliek?

De Voorzitter. — Mijnheer Van Hooland, volgens het Reglement kan het niet, maar goed, ik geef u nog heel eventjes het woord.

De heer Van Hooland (VU). — Mijnheer de Vice-Eerste minister, mijn interpellatie was niet gericht tegen personen. Ik wou alleen weten of er sancties overwogen worden, maar ik heb niet gepleit voor sancties. Ik heb allerminst gedacht aan een sanctie voor de derde commissaris-generaal, de heer Persin. Daarover mag zeker geen misverstand bestaan. Ik meen wel dat in dit dossier vragen moeten worden gesteld in verband met de verantwoordelijkheid en eventueel zelfs onterechte sancties of publieke verdachtmaking.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE INZAKE EEN BETERE
BEHEERSING VAN DE OVERHEIDSUITGAVEN IN
BELGIE

Beraadslaging

PROPOSITION DE RESOLUTION POUR UNE MEILLEURE MAITRISE DES DEPENSES PUBLIQUES EN BELGIQUE

Discussion

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van resolutie inzake een betere beheersing van de overheidsuitgaven in België.

Nous abordons l'examen de la proposition de résolution pour une meilleure maîtrise des dépenses publiques en Belgique.

Le texte adopté par la commission est ainsi libellé:

Le Sénat,

— Tenant compte de la discussion détaillée dans la Commission des Finances, comme reproduit dans le rapport fait au nom de la commission des Finances par M. Van Hooland «Audition avec M. Van de Walle, directeur général honoraire, ancien chef de corps de l'Inspection des finances» [Doc. Sénat, n° 223 (SE 1991-1992)];

— Considérant que l'étude «Une meilleure maîtrise des dépenses publiques en Belgique — Propositions concrètes» (ministère des Finances, administration du Budget et du Contrôle des Dépenses — 1991), l'audition et les discussions ont mis en évidence les faiblesses essentielles de notre procédure budgétaire, de notre gestion budgétaire et de notre politique financière, qui étaient dans le passé les suivantes:

1. Un manque de cohérence financière: «... il n'y avait que des décisions à court terme, qui n'étaient jamais vérifiées en fonction d'un plan financier parce qu'il n'existait pas de plan pour les années suivantes»;

2. Un manque de continuité dans la structure de l'information et dans l'action administrative: «l'administration est devenue un organe d'exécution purement technique»;

3. Un manque d'impact suffisant au ministère des Finances sur la politique financière globale;

4. Une absence de management: il y a toutes sortes de contrôles, de freins, de procédures et de blocages de recrutement au lieu de compétences, de capacités et d'autocontrôle dans les départements;

5. Une absence d'audit de management: il n'y a pas d'audit interne ni de contrôle externe du management;

Recommande instamment au Gouvernement et aux autres pouvoirs exécutifs et pouvoirs concernés:

1. De soumettre sans délai au Parlement les initiatives législatives et autres nécessaires:

A. En vue de la préparation de l'UEM:

1. A une harmonisation plus poussée de la procédure budgétaire du pouvoir fédéral, des Communautés et des Régions au niveau du pouvoir exécutif;

2. Dans le cadre de cette harmonisation, à l'uniformisation des principes généraux concernant le budget, les règles de classification, les types de crédit, la comptabilité et les comptes (plan comptable);

3. A la poursuite des efforts visant à situer le budget dans le cadre d'une planification pluriannuelle indicative, comme c'est déjà amorcé pour le plan pluriannuel et le plan de convergence;

4. A l'obligation, pour le pouvoir fédéral, les Communautés et les Régions, d'établir chaque année, sur la base de l'inventaire de leur patrimoine, un état des modifications patrimoniales;

5. Au renforcement, dans le cadre de la loi de financement, de la Conférence interministérielle des Finances et du Budget, émettant des recommandations visant la coordination des plans financiers et des budgets du pouvoir fédéral, des Communautés et des Régions, afin d'intensifier la cohésion de la politique budgétaire;

6. A l'insertion d'une disposition selon laquelle la loi budgétaire détermine, chaque année:

— L'autorisation d'emprunt, conformément au plan de convergence;

— Le pourcentage des dépenses autorisées de l'année budgétaire en cours, jusqu'à concurrence duquel des prélèvements de crédits peuvent être opérés à partir d'octobre sur l'autorisation d'emprunt de l'année suivante;

— Le pourcentage de ce même volume de dépenses jusqu'à concurrence duquel des crédits de soudure pourront être contractés, pour une période maximale de six mois à partir de la fin de l'année budgétaire concernée;

B. Des dispositions spécifiques:

7. A l'insertion d'une disposition selon laquelle les crédits affectés à de nouvelles initiatives ne peuvent être inscrits dans un projet de budget que si ces initiatives ont une base légale; si le Gouvernement devait estimer qu'il est impossible d'attendre le budget suivant, une dérogation pourrait être accordée, mais, dans ce cas, les crédits en question seraient bloqués jusqu'au moment où la base légale serait acquise;

8. A l'obligation pour les Gouvernements de transmettre trois fois par an au Parlement ou au Conseil compétent une note budgétaire exposant, par programme, l'exécution du budget, accompagnée d'une préfiguration de l'exécution à la fin de l'année budgétaire; la première note budgétaire doit précéder le feuillet d'ajustement qui doit être transmis au Parlement ou au Conseil au plus tard le 30 avril; la deuxième note budgétaire doit être transmise à l'occasion de la communication au Parlement ou au Conseil de l'exposé général relatif au projet de budget de l'année budgétaire suivante; la troisième note budgétaire doit être transmise avant le 1er décembre;

9. A l'autorisation de reporter, à la fin de l'année budgétaire, les crédits dissociés non utilisés au budget de l'année budgétaire suivante, moyennant compensation sur ce dernier;

10. A la suspension en concertation avec la Cour des comptes du visa préalable de la Cour des comptes, sauf:

— Pour les paiements pour lesquels des crédits ne sont pas prévus et qui doivent être réglés d'urgence au moyen d'avances de trésorerie ou d'avances de caisse;

— Lorsque la sécurité juridique l'exige,

* Notamment avant l'octroi d'une pension des services publics;

* Lors de la fixation de traitements ou de nouveaux traitements;

11. A l'extension des compétences de la Cour des comptes à la réalisation d'audits externes du management;

II. De tenir compte des recommandations suivantes:

12. Insérer effectivement dans le budget un aperçu des dépenses fiscales;

13. Intégrer dans le budget les dépenses débudétisées;

14. Instituer une surveillance mensuelle s'exerçant sur la base des dépenses faites par programme et d'une estimation des dépenses encore prévisibles par programme au cours de l'année budgétaire;

15. Stimuler une gestion financière plus indépendante ainsi qu'une maîtrise et un contrôle internes au sein des départements, dans le cadre d'une politique départementale intégrée;

16. Instaurer un audit interne général;

17. Donner à certains fonctionnaires des Finances et du Budget une formation en management financier et budgétaire;

18. Promouvoir, d'une manière générale, le soutien interdépartemental en matière de planification de la politique et de gestion publique au sein des départements;

19. Assurer le renforcement fonctionnel des services budgétaires au sein des départements.

De Senaat,

— Gelet op de grondige bespreking in de commissie voor de Financiën, zoals weergegeven in het verslag namens de commissie, uitgebracht door de heer Van Hooland «Hoorzitting met de heer Van de Walle, eredirecteur-generaal, gewezen korpschef van de Inspectie van financiën» [Gedr. St. Senaat, nr. 223 (BZ 1991-1992)];

— Overwegende dat de studie «Naar een betere beheersing van de overheidsuitgaven in België — Concrete voorstellen» (ministerie van Financiën, administratie van de Begroting en de Controle op de Uitgaven — 1991), de hoorzitting en de besprekingen de wezenlijke zwakte in het verleden van ons begrotingsproces, begrotingsbeheer en financieel beleid hebben aangetoond, namelijk:

1. Gebrek aan financiële coherentie: «... er waren alleen kortetermijnbeslissingen, die nooit werden getoetst aan een financieel plan omdat er geen plan voor de volgende jaren bestond»;

2. Gebrek aan continuïteit in de opbouw van informatie en de administratieve actie: «de administratie is geëvolueerd tot een louter technisch uitvoerend orgaan»;

3. Gebrek aan voldoende invloed van het ministerie van Financiën op het globaal financieel beleid;

4. Gebrek aan management: er zijn wel talloze controles, remmen, procedures en wervingsstoppen in plaats van bevoegdheid, capaciteit en zelfcontrole in de departementen;

5. Gebrek aan management-auditing: de interne management-audit en de externe controle op het management zijn onbestaande;

Beveelt de Regering, de andere uitvoerende machten en betrokken instanties, met aandrang aan:

I. *Onverwijld de nodige wetgevende en andere initiatieven te nemen:*

A. Met het oog op de voorbereiding van de EMU:

1. De verdere harmonisatie van de budgettaire procedure van de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten, op het vlak van de uitvoerende macht;

2. De eenvormigheid, in het kader van deze harmonisatie, van de algemene principes betreffende begroting, classificatieregels, soorten kredieten, boekhouding en rekeningen (boekhoudkundig plan);

3. De verdere uitwerking van de situering van de begroting in een indicatieve meerjarenplanning, zoals nu reeds is aangevat in het meerjarenplan en het convergentieplan;

4. De verplichting voor de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten, om, op basis van de inventaris van hun vermogen, jaarlijks een staat van de vermogenswijzigingen op te stellen;

5. De versterking, in het kader van de financieringswet, van de Interministeriële Conferentie voor Financiën en Begroting, die aanbevelingen doet met het oog op de coördinatie van de financiële plannen en begrotingen van de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten, teneinde de cohesie van het begrotingsbeleid te versterken;

6. De voorziening dat de begrotingswet jaarlijks:

— De leningsmachtiging bepaalt, in overeenstemming met het convergentieplan;

— Bepaalt, ten belope van welk percentage van de toegestane uitgaven van het lopend begrotingsjaar, kredietopnamen vanaf oktober mogen voorafgenomen worden op de leningsmachtiging van het volgend jaar;

— Bepaalt, ten belope van welk percentage van hetzelfde uitgavenvolume, overbruggingskredieten, die hoogstens zes maanden na het einde van het begrotingsjaar kunnen lopen, mogen opgenomen worden;

B. Specifieke maatregelen:

7. De voorziening dat kredieten voor nieuwe initiatieven alleen in een begrotingsontwerp mogen ingeschreven worden wanneer deze nieuwe initiatieven een wettelijke basis hebben; indien de Regering van mening zou zijn dat niet kan gewacht worden tot een volgende begroting, mag hiervan afgeweken worden, doch in dit geval worden de erop betrekking hebbende kredieten geblokkeerd tot de wettelijke basis is verworven;

8. De verplichting voor de Regeringen om driemaal per jaar een budgettaire nota aan het bevoegde Parlement of de bevoegde Raad over te maken, waarin per programma de uitvoering van de begroting wordt weergegeven met telkens een prefiguratie van de uitvoering op het einde van het begrotingsjaar; de eerste budget-

taire nota moet het aanpassingsblad voorafgaan dat uiterlijk op 30 april aan het Parlement of de Raad moet overgezonden worden; de tweede komt ter gelegenheid van het overzenden aan het Parlement of de Raad van de algemene toelichting betreffende de ontwerpen van begroting van het volgende begrotingsjaar; de derde vóór 1 december.

9. De toelating om de op het einde van het begrotingsjaar niet-aangewende gesplitste kredieten over te dragen naar de begroting van het volgend begrotingsjaar, mits compensatie op laatstgenoemde begroting;

10. De afschaffing in overleg met het Rekenhof van het voorafgaand visum door het Rekenhof, behalve:

— Wanneer het gaat om betalingen waarvoor geen kredieten voorhanden zijn en die bij hoogdringendheid door middel van schatkistvoorschotten of kasvoorschotten moeten geregeld worden;

— Wanneer de rechtszekerheid dit vereist,

* Namelijk vooraleer een overheidspensioen wordt toegekend;

* Bij de vaststelling van wedden of nieuwe wedden;

11. De uitbreiding van de bevoegdheid van het Rekenhof tot het uitvoeren van externe management-audits;

II. Rekening te houden met de volgende aanbevelingen:

12. Daadwerkelijk in de begroting een overzicht van de fiscale uitgaven op te nemen;

13. De gedebudgetteerde uitgaven te integreren in de begroting;

14. Het invoeren van een maandelijkse « monitoring » op basis van de per programma verwezenlijkte uitgaven en de raming van de per programma nog te verwachten uitgaven gedurende het begrotingsjaar;

15. Het stimuleren van een zelfstandiger financieel beheer en een interne beheersing en controle in de departementen, in het raam van geïntegreerde departementale beleidsvoering;

16. Het invoeren van een algemene interne audit;

17. Een aantal ambtenaren van Financiën en Begroting te laten vormen in financieel en budgettair management;

18. Het bevorderen in het algemeen van de interdepartementale ondersteuning op het vlak van de beleidsplanning en het overheidsbeheer in de departementen;

19. Een functionele versterking van de begrotingsdiensten binnen de departementen.

De beraadslaging is geopend.

La discussion est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Geens (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de commissie voor de Financiën stelt aan de Senaat de goedkeuring voor van een voorstel van resolutie tot een betere beheersing van de overheidsuitgaven, voorstel dat door de heer Van Hoeland is ingediend en waarvoor ik hem feliciteer.

Het verslag dat ik hierover maakte namens de commissie is nogal uitvoerig, maar ik zal mij nu beperken tot een overzicht van de belangrijkste punten.

De discussie van daarnet over de tentoonstelling in Sevilla heeft aangetoond dat er inzake beheersing van de overheidsuitgaven een onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds de politieke besluitvorming en anderzijds de administratieve en beheersmatige uitvoering van de politieke beslissingen. Deze resolutie heeft betrekking op het tweede aspect.

Sta mij toe de aandacht te vestigen op een drietal punten. Ten eerste, het is noodzakelijk te beschikken over een volledige inventaris van het patrimonium van de Staat. Onze commissie had hierover een uitvoerige bespreking. Dit werk is begonnen en wordt geïntegreerd in de begroting.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1993-1994
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1993-1994

Ten tweede, wij hebben veel belang gehecht aan de cohesie in het budgettaire beleid. Dit is niet alleen een zaak van de federale Regering, maar ook van de gedecentraliseerde instellingen, meer bepaald de Gemeenschappen en de Gewesten. Dit heeft uiteraard politieke implicaties, maar daar kom ik zo dadelijk op terug.

Ten derde, wij hebben aandacht besteed aan het probleem van de leningsmarge. Met andere woorden, welke is de leningscapaciteit van een overheid die voor de financiering van haar begroting ook een beroep moet doen op de kapitaalmarkt?

Ik stel vast dat er inzake de beheersing van de overheidsuitgaven een belangrijke verbetering merkbaar is. Terwijl deze resolutie ter bespreking voorlag in onze commissie, werden overigens heel wat maatregelen voor een beter beheer van de overheidsuitgaven uitgewerkt. Misschien waren die het gevolg van ons werk in commissie.

De Regering volgt het convergentieplan, wat belangrijk is voor de beheersing van de uitgaven. Nog geen jaar geleden werd een commissie opgericht voor de normalisering van de openbare comptabiliteit. Het is dus nog wat te vroeg om daarvan al het resultaat te zien.

Voor de politieke opties kampen wij in ons land met het probleem dat er onvoldoende institutionele cohesie is tussen de federale Staat en de deelstaten, met andere woorden er is een probleem van *Bundestreue*, van federale loyaliteit.

Wanneer de Belgische overheid de Maastrichtnorm moet halen, moet deze opdracht niet alleen door de nationale minister van Financiën worden waargenomen, ook al is hij de enige die zich daarvoor moet verantwoorden. Dat is eveneens een taak voor Gemeenschappen en Gewesten. Bij gebrek aan sluitende mechanismen om hun begrotingen binnen de perken te houden, kunnen wij alleen maar langs psychologische weg hierop ingrijpen. Een extra moeilijkheid hierbij is dat de procedures en de opmaak van de federale begroting enerzijds, van de gemeenschaps- en gewestbegrotingen anderzijds, nog steeds niet op een afdoende manier worden gecoördineerd. Daar wordt wel aan gewerkt, aangezien dit de noodzakelijke voorwaarde is voor een inhoudelijke cohesie. Het is echter in de eerste plaats een politiek probleem.

Al deze moeilijkheden doen echter niets af van de verdiensten van onze commissie en van de waarde van deze resolutie. Wij wensen dat de suggesties van deze resolutie in toepassing worden gebracht. Als dat zou kunnen worden gerealiseerd, dan hebben wij in de commissie ongetwijfeld goed werk verricht. Ik wil de Senaat dan ook uitnodigen om deze resolutie eenparig goed te keuren. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Vancrombruggen.

M. Vancrombruggen (PS). — Monsieur le Président, cette proposition de résolution pour une meilleure maîtrise des dépenses publiques vient bien à son heure puisqu'elle fait suite à une réflexion sur l'organisation et le management du ministère des Finances ainsi qu'à une étude de notre commission des Finances sur la fraude fiscale.

Il est sans doute superflu de mettre en évidence la faiblesse essentielle de notre procédure budgétaire, de notre gestion budgétaire et de notre politique financière.

Et s'il est vrai que des progrès ont été réalisés ces dernières années, ils demeurent néanmoins insuffisants; il convient de poursuivre les efforts qui ont été entrepris.

Il me paraît cependant opportun de souligner le caractère très technique de cette proposition de résolution qui ne fait que rappeler — et sans aucun doute contribuera à améliorer — le droit et, je pourrais ajouter, le devoir du Parlement de contrôler la régularité des dépenses de l'Etat.

Ce droit remonte au Moyen-Age et on peut même dire qu'il est à la base de notre système parlementaire, autrefois exercé par les Etats généraux. Il se fonde sur le fait que les impôts ont, de tout temps, nécessité un minimum de consensus de la part de la population ou de ses représentants.

Ce principe fut, de toute évidence, quelque peu négligé par la suite. Dans nos contrées, il faudra attendre la Révolution française et la déclaration des droits de l'homme et du citoyen du 21 août 1789 pour en voir le principe définitivement inscrit dans les textes.

En son article 20, celle-ci prévoit en effet que : « Nulle contribution ne peut être établie que pour l'utilité générale. Tous les citoyens ont le droit de concourir à l'établissement des contributions, d'en surveiller l'emploi et de s'en rendre compte. »

Dans le même ordre d'idées, son article 14 dispose que : « Tous les citoyens ont le droit de constater par eux-mêmes la nécessité de la contribution publique, de la consentir librement, d'en suivre l'emploi et d'en déterminer la quotité, l'assiette, le recouvrement et la durée. »

Le principe du contrôle des dépenses admis, on arrivera très rapidement au concept de budget qui devait traduire l'état comparatif des dépenses et des recettes, au travers duquel nos assemblées contrôlèrent toute la vie de l'Etat. C'est à l'article 45 de la Constitution du 22 frimaire de l'an VIII que nous en voyons pour la première fois l'exigence : « Le gouvernement dirige les recettes et les dépenses de l'Etat, conformément à la loi annuelle qui détermine le montant des uns et des autres... »

Toutes les Constitutions modernes ont consacré ce principe et il se trouve inscrit aux articles 110 à 117 de la nôtre.

A l'obligation de voter le budget correspond l'obligation, distincte, d'autoriser préalablement la perception de l'impôt. Il y a lieu en effet de pourvoir strictement aux besoins de l'exercice propre.

L'emprunt, qui est l'impôt de demain, peut, à ce titre, être assimilé à un prélèvement obligatoire et sera, en conséquence, également soumis à autorisation préalable.

La portée de la règle de l'autorisation préalable reste toutefois d'une analyse plus délicate pour les autorisations d'emprunter, dans la mesure où celles-ci peuvent dépendre, par exemple, du rendement de l'impôt, lui-même lié aux variations de la conjoncture que subissent les bases sur lesquelles l'impôt est établi et vis-à-vis desquelles l'autorité budgétaire n'a pas de prise.

D'une manière plus large, des besoins additionnels résultant d'événements imprévus peuvent apparaître en cours d'exercice : des crédits supplémentaires seront demandés dans ce cas.

De même importera-t-il de régulariser, dans la loi, les dépenses effectuées au-delà des crédits alloués ou en l'absence de ceux-ci et, en l'occurrence, on parlera de crédits complémentaires.

Enfin, des dérogations légales à la règle de l'autorisation préalable ont également été organisées par le législateur à l'effet de permettre le fonctionnement continu des services publics en début d'année.

L'utilisation des crédits provisoires est toutefois réglementée de manière à préserver à cette technique son caractère exceptionnel.

Les autorisations d'engagement des dépenses au-delà de la limite des crédits budgétaires ou en l'absence de crédits, visées par les délibérations du Conseil des ministres, font périodiquement ou spécialement l'objet d'un projet de loi tendant à ouvrir les crédits nécessaires.

Aujourd'hui, le problème consiste à renforcer le caractère d'exception d'une procédure qui, le temps aidant, l'avait perdu.

Si des situations sont parfois difficilement conciliables avec une application trop rigide des dispositions limitant la capacité d'emprunt du Gouvernement, le problème reviendra toujours à une question de choix : ou bien la décision d'émettre davantage d'emprunts influencera négativement le solde net à financer, ou bien une nouvelle ventilation au sein des budgets permettra de maintenir l'enveloppe globale à son niveau initial.

Pour éviter les dérives causées par des automatismes qui ont vu le jour voici des années, il y a lieu de poursuivre des efforts visant à situer le budget dans le cadre d'une planification pluriannuelle, comme c'est le cas actuellement avec le plan global et le plan de convergence.

En outre, une plus grande maîtrise et un contrôle interne efficace au sein des départements permettront à ceux-ci de mener une gestion financière plus performante.

Enfin, une meilleure coordination de la politique budgétaire implique une harmonisation plus poussée de la procédure budgétaire du pouvoir fédéral, des Communautés et des Régions par l'adoption d'un plan comptable général permettant la tenue à la fois d'une comptabilité budgétaire et d'une comptabilité économique débouchant sur un bilan patrimonial.

Cette proposition de résolution, que le groupe socialiste soutiendra lorsqu'elle sera soumise à la sanction du Sénat, a suscité une réflexion très enrichissante en commission des Finances.

Aussi, nous formulons le vœu que les recommandations qu'elle contient soient retenues et débouchent sur des propositions concrètes assurant une meilleure maîtrise des dépenses publiques dans notre pays. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hooland.

De heer Van Hooland (VU). — Mijnheer de minister, als initiatiefnemer van deze resolutie verheugt het mij dat ze uiteindelijk vandaag wordt besproken en ik hoop dat ze straks ook unaniem zal worden goedgekeurd. Ik betreur evenwel dat de bevoegde minister niet aanwezig is. Misschien zal minister De Galan de principes en de draagwijdte van onze resolutie in de schoot van de Regering mee willen verdedigen.

Wij hebben aan deze resolutie lang gewerkt en ons gebaseerd op het verslag van ere-directeur-generaal Van de Walle. Het was niet altijd gemakkelijk eensgezindheid te bekomen over nochtans elementaire punten en procedés voor de betere beheersing van de overheidsfinanciën.

Ik dank oprecht rapporteur Geens voor zijn interessant en degelijk verslag. Ik dank de voorzitter en de leden van de commissie voor de Financiën en vooral de leden van de werkgroep die sedert oktober 1992 de resolutie hebben verfijnd en die de eindtekst hebben geformuleerd.

Mijn speciale dank gaat naar ere-directeur-generaal Van de Walle. Zijn internationaal vergelijkende studie, waaraan hij twee jaar heeft gewerkt, was immers de basis van deze resolutie. Ik hoop dat het ernstige werk van iedereen niet vruchteloos geweest zal zijn.

Deze resolutie is het centrale deel van een drieluik. Het eerste deel, dat wij reeds besproken hebben, handelt over de verbetering van het management en de organisatie van het ministerie van Financiën. Het derde deel moet nog worden ingediend en handelt over de bestrijding van de fiscale fraude mogelijks ten belope van het niet-onaardige bedrag van 450 miljard.

Dit drievoudig initiatief heeft betrekking op de hele sector of het systeem van de openbare financiën, namelijk de inkomsten, het optimaal beheer van de middelen van de overheid via het ministerie van Financiën en ten slotte de besteding van de beschikbare middelen.

Ik wil even stilstaan bij de praktijk. In de loop van de voorbije drie jaar heb ik zelf herhaaldelijk vastgesteld dat bij vele collega's en wellicht ook bij regeringsleden de neiging bestaat tot het bagatelliseren van deze fundamentele problematiek, niet alleen van de beheersing van de overheidsuitgaven, maar van de hele werking van de overheid. Men houdt zich praktisch te veel bezig met specifieke problemen en te weinig met het fundamentele werk.

Uiteraard werden er al heel wat positieve beslissingen genomen en acties gelanceerd, zoals de invoering van de « programmabegroting » in de budgettaire hervorming van drie jaar geleden. Ik merk terloops op dat wij in de praktijk evenwel over geen enkele « programmabegroting » beschikken die deze naam verdient.

Voorts vermeld ik als positief het respecteren van de begrotingsagenda. In 1988 werden nog zes begrotingen van 1987 en zes begrotingen van 1986 goedgekeurd. Dergelijke vertragingen behoren tot het verleden omdat wij thans een strakke begrotingsagenda volgen. De begroting wordt nu op tijd, dus voor het betrokken jaar, goedgekeurd. Zoals de heer Vancrombruggen trouwens reeds heeft vermeld, wordt er verder nog dagelijks vooruitgang geboekt.

Helaas bestaan er nog steeds fundamentele problemen inzake het beheersen van de overheidsuitgaven en van de openbare financiën in het algemeen. Ik verwijs naar wat ter zake in het verslag en in de resolutie is opgenomen.

De heer Van de Walle heeft in zijn internationaal vergelijkende studie vastgesteld dat er in het vroegere systeem een frappant gebrek bestond aan financiële coherentie, vooral aan interbestuurlijke financiële coherentie, waarover ook de rapporteur uitvoerig heeft gesproken.

Voorts was er de voorbije jaren gebrek aan continuïteit in de opbouw van informatie en in het bijzonder van de administratieve actie met betrekking tot het algemeen beleid van de overheid. De overheidsuitgaven zijn immers in wezen een afgeleide van het fundamenteel beleid dat de overheid op de verschillende maatschappelijke beleidsdomeinen wil voeren.

Er was ook een gebrek aan voldoende invloed van het ministerie van Financiën op het totaal financieel beleid, een gebrek aan management in de departementen en specifiek het ontbreken van management-audit.

Deze resolutie probeert structureel tegemoet te komen aan de vermelde fundamentele zwakheden van ons begrotingsproces door een betere beleidsondersteuning, een grotere responsabilisering en verzelfstandiging van het departementaal beleid en beheer en het voorzien in meer effectieve sanctionering wanneer niet wordt gehandeld in het kader van de toegewezen bevoegdheden.

In mijn laatste punt ga ik nu in op de aanbevelingen zelf, negentien in het totaal. De centrale punten daarvan werden reeds door de rapporteur toegelicht zodat ik slechts enkele opmerkingen daarbij maak.

Ten eerste zijn er de aanbevelingen met betrekking tot de aanpassing van wetgeving en reglementering. Een centraal punt daarvan is de herziening van het systeem van de leningsmachtingen door het Parlement aan de Regering. Dit systeem wordt beperkt. Indien de Regering in het lopende jaar over meer middelen wil beschikken, kan dit, maar niet meer automatisch. Zij moet een sluitende argumentatie naar voren brengen waaruit blijkt dat bijkomende middelen echt nodig zijn.

Een tweede soort aanbevelingen betreft de verbetering van het bestuurlijk en administratief systeem zelf. Zonder dit is de beheersing van de openbare financiën en van de overheidsuitgaven ondenkbaar. Van deze reeks aanbevelingen zegt de administratie van Financiën dat ze even zovele wensdromen als noodzakelijkheden zijn. Wij moeten echter klaar en duidelijk zeggen dat het wel degelijk gaat over noodzakelijke ingrepen in de administratieve cultuur en structuur van onze overheidssector en meer bepaald van de administratie van Financiën. Volgens deze aanbevelingen moet een strategisch platform worden gecreëerd — wat wij nu niet hebben — zowel op departementaal als interdepartementaal vlak. Zulk platform moet ons in staat stellen in alle omstandigheden, zowel internationaal als nationaal, de overheidsuitgaven optimaal te beheersen, mits ook het Rekenhof daartoe beter te benutten. Voortaan moet het Rekenhof bevoegd zijn voor het maken van externe managementsaudits. Iets dergelijks bestaat vandaag in Nederland en we menen dat het systeem een ommekeer kan teweegbrengen tot wat we met deze resolutie willen bereiken.

Ik concludeer. Het staat vast dat de overheidsuitgaven niet worden beheerst, met alle gevolgen vandien. Ik hoop dat de Senaat het voorstel van resolutie met zijn negentien aanbevelingen eensgezind zal goedkeuren. Het is immers de maatschappelijke plicht van de wetgever meer aandacht te besteden aan het politiek en administratief overheidsapparaat en aan zijn mechanismen. Inzoverre dit ook gebeurt, kan, zal en moet het bijdragen tot een optimaal beheer van het overheidsgeld en tot een effectieve beheersing van de uitgaven van de federale overheid. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de beraadslaging, verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion, je la déclare close.

We stemmen later over het voorstel van resolutie.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur la proposition de résolution.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE VIJFDE AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VAN HET BEGROTINGSJAAR 1993 — SECTIE 16 «LANDSVERDEDIGING»

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI PORTANT CINQUIÈME AJUSTEMENT DU BUDGET GENERAL DES DEPENSES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1993 — SECTION 16 «DEFENSE NATIONALE»

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet houdende vijfde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1993 — Sectie 16 «Landsverdediging».

Nous abordons l'examen du projet de loi portant cinquième ajustement du budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993 — Section 16 «Défense nationale».

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Lambert Kelchtermans, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten en bespreken wij de artikelen van het ontwerp van wet.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de bespreking van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (*Voir documents nos 940-1 et 2, session 1993-1994, du Sénat de Belgique, et document n° 1220/1, session 1993/1994, de la Chambre des représentants de Belgique.*)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (*Zie stukken nrs. 940-1 en 2, zitting 1993-1994, van de Belgische Senaat, en stuk nr. 1220/1, zitting 1993/1994, van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers.*)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

Article 1er. Les crédits ouverts par la loi du 6 août 1993 ajustant le budget général des Dépenses pour l'année budgétaire 1993, sous la section 16 — ministère de la Défense nationale — sont ajustés conformément aux montants figurant au tableau des crédits par programmes, annexé à la présente loi.

Artikel 1. De kredieten geopend door de wet van 6 augustus 1993 houdende aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 1993, onder de sectie 16 — ministerie van Landsverdediging —, worden aangepast overeenkomstig de bedragen vermeld in de bij deze wet gevoegde tabel met de kredieten per programma.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 2. Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VALKENIERS TOT DE EERSTE MINISTER OVER «ZIJN VERKLARINGEN OVER DE TRANSFERS IN DE SOCIALE ZEKERHEID VAN NOORD NAAR ZUID NAAR AANLEIDING VAN DE RECENTE VERANDERINGEN IN DE FEDERALE REGERING»

INTERPELLATION DE M. VALKENIERS AU PREMIER MINISTRE SUR «SES DECLARATIONS RECENTES A PROPOS DES TRANSFERTS DU NORD VERS LE SUD DANS LE CADRE DE LA SECURITE SOCIALE, FAITES A L'OCCASION DU DERNIER REMANIEMENT MINISTRIEL»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Valkeniers tot de Eerste minister over «zijn verklaringen over de transfers in de sociale zekerheid van noord naar zuid naar aanleiding van de recente veranderingen in de federale Regering».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Mijnheer de Voorzitter, ik wens toch u erop attent te maken dat de interpellatie gericht is tot de Eerste minister. Het gaat immers over zijn recente verklaringen voor radio, TV en pers. Ik beweer niet dat ik geen vertrouwen heb in de minister van Sociale Zaken, maar ik betreur dat de Premier het niet nodig achtte op deze interpellatie te antwoorden.

In het globaal plan voor de werkgelegenheid, het concurrentievermogen en de sociale zekerheid, lezen we in hoofdstuk II over de sociale zekerheid op bladzijde 14 dat de algemene raad van het RIZIV op basis van het verslag van de Commissie van experts voorstellen zal formuleren en initiatieven zal nemen in volgende domeinen.

Ten eerste, de eenvoudige toepassing van de wetgeving in heel het land en het wegwerken van ongerechtvaardigde onevenwichten.

Ten tweede, de ontwikkeling van een operationeel systeem van financiële verantwoordelijkheid van de verzekeringsinstellingen.

In de reeds aangenomen regeringsvoorstellen vinden we echter nergens maar een aanzet voor deze voorstellen en/of initiatieven en werd de bal volledig naar de algemene raad toegespeeld, hoewel men goed weet waar het verkeerd loopt.

Ook nu weer worden omtrent het verslag-Jadot heel wat nummertjes opgevoerd. De verklaringen van de heer Busquin, voorzitter van de PS, dat de PS in de federale Regering heeft af om de sociale zekerheid te beschermen, zijn zeker niet van aard om onze onrust te doen verdwijnen.

Niet alleen het verschil tussen noord en zuid, doch vooral het verschil tussen de mutualiteiten onderling zou tot grote onrust geleid hebben bij de Waalse socialisten, die natuurlijk vooraf op de hoogte werden gebracht door de heer Jadot, voorzitter van de algemene raad van het RIZIV.

Wanneer we weten dat de algemene raad dit verslag reeds besprak op 20 december jongstleden, zien we niet goed in waarom de heer Jadot dit verslag niet kon komen toelichten voor de verenigde commissies van Kamer en Senaat op 19 januari jongstleden, zoals aanvankelijk gepland, tenzij er nog eerst diende «gefoefeld» te worden met de cijfers en de statistieken.

Wanneer ik dan het persbericht las dat werd vrijgegeven na de Ministerraad van 21 januari jongstleden betreffende de eenvoudige toepassing van de wetgeving «Geneeskundige verzorging» in heel het land, moet ik vaststellen dat men verder probeert verstopperij te spelen, daar de voorgestelde maatregelen helemaal geen rechtzetting beogen tussen noord en zuid.

De zogezegde maatregelen die minister Anselme uitwerkte voor de medische beeldvorming zijn lineaire maatregelen, die zelfs niets uithalen inzake het historisch forfait. Het zijn immers precies die diensten die niet «geoverconsumeerd» hebben en die zich vooral in het noorden van het land bevinden, die er het slachtoffer van worden.

Vanaf 1 januari 1994 krijgen we een uit twee delen samengesteld financieringssysteem voor de ligdagen. Dit steunt in de eerste plaats op de basisfinanciering: de grootte van de ziekenhuizen,

iedereen weet hoe groot deze in Wallonië zijn; de soort aangeboden diensten, in Wallonië hebben alle ziekenhuizen alle diensten, en ten slotte de aard van het ziekenhuis en de personeelsnormen.

Mevrouw de minister, de personeelsnormen van bijvoorbeeld de laboratoria liggen in Wallonië heel wat hoger. Ik kreeg zopas een antwoord op een schriftelijke vraag ter zake. Daaruit blijkt dat in vergelijking met de Vlaamse laboratoria, er 50 pct. meer personeelsleden werkzaam zijn in de Waalse laboratoria. Men verschuilt zich evenwel achter de idee dat men niet weet of het om full-time of part-time personeelsleden gaat. Men vindt wel altijd een excuus, maar ik meen toch niet dat er in Wallonië zoveel meer laboratoriumpersoneel part-time werkt.

Bij het nieuwe financieringssysteem wordt eveneens rekening gehouden met de reële verblijfsduur, meer bepaald wanneer deze niet hoger ligt dan de genormaliseerde verblijfsduur.

Ten tweede, het financieringssysteem is eveneens gebaseerd op de supplementaire financiering die steunt op de activiteiten waarbij vroeger alleen rekening werd gehouden met de nomenclatuur en de leeftijd, terwijl nu ook zal worden rekening gehouden met de minimale klinische gegevens, MKG, en de minimale verpleegkundige gegevens, MVG.

Men beweert aldus de historische forfaits, die nog behouden blijven voor investeringen in medisch en niet-medisch materiaal, geleidelijk af te breken. Ik heb evenwel de grootste twijfels of deze stelling wel juist is, daar de Waalse ziekenhuizen beter zijn uitgerust en hun voorzorgen hebben genomen bij het opstellen van de MKG's en de MVG's door de pathologie aan te dikken, zodat het niet uitgesloten is dat we het tegenovergestelde resultaat bereiken, namelijk een financieringssysteem dat nog voordeliger uitvalt voor de Waalse ziekenhuizen.

Ik heb heel wat documenten ingevuld met minimale klinische gegevens. Aanvankelijk vermelden we alleen de hoofddiagnose.

Pas nadat wij hebben vernomen dat men in Wallonië reeds meer dan zes maanden geleden de dokters de opdracht had gegeven om elke supplementaire diagnose in te vullen, met andere woorden om de pathologie zoveel mogelijk aan te dikken, hebben wij ook de opdracht gekregen om alle bijkomende pathologie in te vullen. Ik vrees dan ook dat we een vervormd beeld krijgen.

De administratie heeft in verband met de berekening van de genormaliseerde verblijfsduur een zeer ingewikkeld systeem uitgewerkt met 600 diagnosegroepen.

Mijnheer Moens, u bent waarschijnlijk niet op de hoogte van de manier waarop dit systeem zal werken, want het heeft mij heel wat moeite gekost om hierover meer informatie te krijgen. Zelfs Caritas kon mij geen uitleg geven die mij voldeed.

De administratie geeft zelf toe dat de hele operatie niet als besparingsmaatregel is bedoeld doch als enig doel heeft om een correcte herschikking van de budgetten tot stand te brengen.

Wat de ambulante klinische biologie betreft, zien we inderdaad een vermindering met 30 pct., doch ook deze is lineair zonder dat er echt iets werd gedaan aan een rechttrekking tussen noord en zuid.

Ook de snelle invoering van een informatienetwerk inzake het voorschrijven van geneesmiddelen zal niets uithalen wanneer men geen aandacht wil geven aan het verschillend voorschrijfgedrag tussen noord en zuid. U kent de cijfers in het verslag en weet dus dat men in Wallonië veel meer voorschrijft dan in Vlaanderen. Ik ben blij dat u dit niet ontkent, mijnheer Moens.

Wat de betere beheersing van het aantal artsen, tandartsen en paramedici betreft, ben ik het volledig eens met minister Van den Bossche dat de inspanningen groter moeten zijn langs Waalse kant daar er proportioneel alleen al 5 000 dokters minder moeten zijn voor de Franstalige Gemeenschap.

Met zinnen als «uit gegevens blijkt dat de farmaceutische verstrekkings, de speciale technische verstrekkings, de toezichtshonoraria, de chirurgie, de thuisverzorging, de rustoorden, de rust- en verzorgingstehuizen, de psychiatrische sector, de implantaten, de kinesitherapie en de revalidatie en herscholing prioritaire aandacht dienen te krijgen» en «met speciale vlijt en waakzaamheid zullen worden onderzocht» zijn we totaal niets,

vooral als de ministerraad er zich verder van af maakt met te zeggen dat de algemene raad in 1994 zijn onderzoek verder zal zetten en verslag zal uitbrengen.

Aan de hand van het verslag over 1993 kunnen we nu reeds conclusies trekken. We hadden dan ook nu al voorstellen verwacht. De Regering zou echter in gevaar kunnen zijn als die voorstellen worden geformuleerd. De heer Busquin heeft dit heel duidelijk gezegd op de televisie. Hij zet zich af tegen de Vlaamse agressie en zijn partij blijft in de Regering om de sociale zekerheid te beschermen. Een goede verstaander heeft maar één woord nodig en weet dat zijn partij alleen in de Regering blijft om te beletten dat er iets wordt veranderd aan de transfers.

Ook is de wens dat de oorzaken van de vastgestelde uitgavenverschillen in diverse sectoren nader worden geanalyseerd en dat concrete maatregelen worden voorgesteld voor de sectoren waarin belangrijke niet-gerechtigde uitgavenverschillen worden vastgesteld, een uitstel tot sint-juttemis want het zijn precies deze maatregelen die we nu hadden verwacht. Met andere woorden, alles wordt verschoven tot na de volgende verkiezingen.

Ook het voorontwerp van de sociale programmawet dat in het kader van de uitvoering van « het globaal plan » door de Ministerraad van 28 januari 1994 werd goedgekeurd, bevat geen ernstige maatregelen voor het terugdringen van de niet-objectiveerbare uitgavenverschillen tussen noord en zuid.

Sommige maatregelen getuigen zelfs van een grote naïviteit, zoals de maatregel om overdrijvingen te corrigeren via terugbetalingen. We zien wat deze maatregel opgebracht heeft in verband met de klinische laboratoria. U hebt mij zojuist de lijst van de laboratoria overhandigd die nog moeten terugbetalen, mevrouw de minister. Er zijn zelfs laboratoria die meer dan 300 miljoen frank moeten terugbetalen. De Regering leert echter niet uit haar fouten, want ook nu weer zegt zij dat overdrijvingen zullen worden gecorrigeerd door terugbetalingen. Zij kan nochtans zien dat dit systeem niet werkt. Indien de klinische laboratoria morgen die bedragen moeten terugbetalen, gaan zij over kop.

Waar zit nu de CVP-fractievoorzitter in de Senaat, de heer De Roo, die op 20 december jongstleden verklaarde dat de CVP resoluut zou kiezen voor een regionalisering van de sociale zekerheid, indien de Regering er niet in slaagt onduidelijke maatregelen te treffen voor de niet-objectiveerbare transfers in de sociale zekerheid? De CVP is hier niet aanwezig en zij weet wel waarom.

Waar zit nu oud-CVP-minister Jan Lenssens, die verklaarde dat de CVP geen nieuwe besparingsmaatregelen in de sector gezondheidszorg zal aanvaarden ten laste van de sociaal verzekerden zolang er geen sluitende oplossing is gevonden voor de niet-objectiveerbare medische overconsumptie in het zuiden van het land? Er wordt echter niets gedaan. Bevellingen, bijvoorbeeld, kosten in Wallonië tweemaal zoveel als in Vlaanderen. Aan dat probleem kan men nu reeds iets doen, maar er gebeurt niets. En zo zijn er nog andere sectoren. Waar is de CVP nu? Zij is afwezig.

Vandaag stellen wij echter vast dat de sociaal verzekerden meer betalen. Het remgeld voor de patiënten is beduidend verhoogd. De bijdragen van de patiënten in de ziekenhuizen zijn duidelijk verhoogd. De bijdragen van de patiënten voor de farmaceutica zijn duidelijk verhoogd. Waar zit nu de CVP, die zegde dat zij dit zeker niet zou aanvaarden? Zij is er niet, maar de patiënten betalen meer, veel meer. Ik verwijs maar naar het manifest van de chronische zieken.

De heer Lenssens ging zelfs nog verder wanneer hij beweerde dat, als de Regering op korte termijn geen bevredigende oplossing zou vinden, het debat over en de eis tot regionalisering van de gezondheidszorgen ook voor de CVP onvermijdelijk zou worden.

Op 27 februari 1994 hadden we een debat over de transfers in de sociale zekerheid van noord naar zuid en over het rapport-Jadot in de Vlaamse Raad. Daar zei CVP-woordvoerder Van Den Driessche dat de CVP een debat over deze materie eist in het nationaal Parlement nog vóór de eindstemming over het crisisplan. Wel, laat deze interpellatie een uitnodiging zijn tot alle partijen om dit debat te houden. Volgens hem zal de CVP dit debat niet uit de weg gaan, maar vandaag is zij er niet. Hij is zelfs van oordeel dat gezinsbijslagen en gezondheidszorgen personeelsgebonden

materies zijn, waarvan de communautarisering kan bijdragen tot een coherenter beleid dat dichter aansluit bij de noden van de deelgebieden.

Op dezelfde vergadering bleek dat ook de Premier van de Vlaamse Regering, de heer Van den Brande, zich had laten vangen door de zogenaamde maatregelen van de federale Regering van 21 januari 1994 en van oordeel was dat die het probleem kunnen helpen oplossen. Zoals ik hierboven heb aangetoond, zit er in deze maatregelen helemaal niets.

Aanvankelijk dacht ik dat de maatregelen met betrekking tot de ligdagprijzen nog konden helpen. Na onderzoek ben ik echter tot de vaststelling gekomen dat die maatregelen zelf tot het tegenovergestelde kunnen leiden. Het systeem voor de ligdagprijzen is immers zeer ingewikkeld. Niemand kan er aan uit. Het was trouwens door de administratie niet bedoeld als besparingsmaatregel.

In een uiteenzetting die helemaal niet getuigde van Vlaamse vastberadenheid, hield de heer Van den Brande zich over de hele lijn op de vlakte. Het was duidelijk dat er een afspraak was met de nationale Premier om een zeer gematigd standpunt in te nemen. Die uitdrukking van zich op de vlakte houden wordt trouwens niet alleen door mij gebruikt, maar men vindt ze ook in de Vlaamse pers die over deze materie wil schrijven.

Minister Sauwens verdrong de vis in een zee van cijfers en maakte er zich eveneens van af met het nietszeggend antwoord dat belangrijke wetenschappelijke gegevens, bekomen in het kader van de Vlaamse onderzoeksgroep Sociale Zekerheid 2020 het debat uit de slogansfeer moeten halen. In plaats van zich resoluut achter de eis te scharen van zijn partijgenoot Paul Van Grembergen dat de Vlaamse Regering de federale overheid onder druk zet om de engagementen inzake het wegwerken van de niet-objectieve transfers snel en correct uit te voeren, schuift zijn eigen studie die pas in juni klaar zal zijn, de zaak op lange termijn. Nietwaar, mijnheer Van Hooland? Nochtans is het wegwerken van de transfers zagezegd de enige reden voor de Volksunie om deel te blijven uitmaken van de Vlaamse Regering tenzij er nog andere redenen zijn waarover men het liever niet heeft.

De antwoorden van de Eerste minister, wanneer verleden week geïnterpelleerd werd over de recente herschikkingen van zijn Regering, waren evasief en nietszeggend. Het was duidelijk dat hij de waarheid niet durfde toegeven. Hij heeft de Vlaamse opinie voorgelogen want hij weet zelf dat er onder deze Regering niets wordt rechtgezet. De PS weet dat de CVP, evenzeer als zijzelf, bang is voor verkiezingen en heeft de Eerste minister: onder druk gezet. De uitspraken van de heer Busquin liegen er niet om.

Mijnheer de Voorzitter, graag kreeg ik een antwoord op de volgende vragen.

Ten eerste, welke maatregelen werden op 21 en 28 januari jongstleden in de Ministerraad genomen om te beginnen met een afbraak van de niet-objectiveerbare verschillen tussen noord en zuid in de sociale zekerheid? Mevrouw de minister, ik zal mij niet tevreden stellen met *wishfull thinking*. Ik wil complete bewijzen.

Ten tweede, wanneer wordt er in het Parlement een grondig debat gehouden over het rapport-Jadot?

Ten derde, wanneer krijgen wij van de Regering bijkomende gegevens over de precieze bedragen van de globale en van de niet-objectieve transfers in de gezondheidszorgen? Deze vraag werd hier reeds enkele weken geleden door de heer Lenssens naar voren gebracht, zoals dat ook het geval is voor mijn vierde vraag.

Ten vierde, welke precieze maatregelen gaat de Regering op korte termijn treffen om overeenkomstig het regeerakkoord de toestand recht te zetten nu men in het bezit is van het verslag-Jadot dat reeds heel wat maatregelen toelaat zonder dat we op een nieuw verslag moeten wachten in 1994?

Ten vijfde, gaat de Eerste minister akkoord met het standpunt van de heer Justaert van de Christelijke Landsbond dat meer verantwoordelijkheid, ook financiële, moet worden opgelegd aan de mutualiteiten wil men de transfertkwestie oplossen zonder dat Vlaanderen hiervoor een volgens hem te hoge prijs moet betalen? De Regering mag niet vergeten dat deze financiële verantwoordelijkheid van de verzekeringsinstellingen in het fameuze globaal plan is ingeschreven.

Mevrouw de minister, ik dank u bij voorbaat voor uw antwoord. Het zal echter accuraat moeten zijn, zoniet zal ik op mijn standpunt blijven. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hooland.

De heer Van Hooland (VU). — Mijnheer de voorzitter, de Volksunie vindt de analyse van de interpellant correct en sluit zich aan bij zijn vragen.

Ik heb de grootste waardering voor de benadering van de heer Valkeniers; hij spreekt als dokter met kennis van zaken. Wij hebben te gelegener tijd lang met elkaar over die problematiek gesproken.

Ook de Volksunie is geïnteresseerd in een correct en zakelijk antwoord op de door hem gestelde vragen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Galan, die antwoordt namens de Eerste minister.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, ik zou er mij gemakkelijk kunnen van afmaken met te zeggen dat, gelet op het programma van de partij waar de heer Valkeniers thans lid van is, zijn vragen achterhaald zijn. De privatisering die de VLD voorstelt zal immers de federalisering vermijden.

De heer Valkeniers (Onafh.). — De VLD is niet zo pretentieuze te denken dat ze bij de volgende verkiezingen de absolute meerderheid zal halen.

De heer Moens (SP). — Het zal toch niet veel schelen, zeker!

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Laten wij optimistisch blijven!

De Voorzitter. — Laat ons bij het onderwerp blijven.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de Regering heeft op 21 januari jongstleden de inhoud van een oriëntatienota die door mijn voorganger, minister Anselme, werd voorgesteld, goedgekeurd. Deze nota legt een aantal maatregelen op korte termijn vast, waarvoor het initiatief en de verantwoordelijkheid tot de bevoegdheid van de minister van Sociale Zaken behoren. Deze maatregelen hebben betrekking op de medische beeldvorming, de verpleegdagprijs en de ambulante klinische biologie.

Concrete aanvullende maatregelen op korte termijn zijn eveneens gepland voor de inzameling van gegevens over het voorschrijven van geneesmiddelen en de regulering van het medisch en paramedisch aanbod.

Zonder opnieuw te willen ingaan op deze maatregelen die reeds werden uiteengezet tijdens de gemeenschappelijke vergadering van de commissies voor de Sociale Zaken van de Kamer en van de Senaat, lijkt het mij belangrijk de nadruk te leggen op de logica waarin zij passen.

Het komt erop aan de betrokken partijen in een situatie te plaatsen dat hun voorschrijfgedrag en het consumptiegedrag van hun klanten of patiënten geen aanleiding kan geven tot aanzienlijke en onverantwoorde verschillen tussen de verschillende landsgedeelten. Met andere woorden, het is de bedoeling de betrokken sectoren, die goed zijn voor haast de helft van het budget van de uitgaven voor geneeskundige verzorging in ons land — en hierop moet de nadruk worden gelegd —, in een context te plaatsen waarbij een eenvormige toepassing van de wetgeving in het hele land mogelijk is.

Op het gebied van de medische beeldvorming bijvoorbeeld, laten de grote verschillen in het gedrag van de producenten en van de voorschrijvers vermoeden dat de verwachtingen van sommigen niet passen in die logica. Er wordt dus aan een selectieve benadering van de financieringstechnieken gedacht om deze verschillen te neutraliseren.

Zeer binnenkort zal een sensibiliseringsbrief naar alle geneesheren worden verzonden. Daarna zullen alle grote voorschrijvers en producenten worden gecontroleerd op basis van een techniek die in 1993 voor de klinische biologie succesvol is gebleken.

In de loop van de maand april zal een verslag van een werkgroep samengesteld uit alle betrokkenen — wetenschappelijke en beroepsverenigingen van radiologen, beroepsverenigingen van geneesheren, ziekenfondsen enzovoort — aan de Regering worden voorgelegd. Deze werkgroep, waarvan professor Vleugels het voorzitterschap heeft aanvaard, zal concrete voorstellen moeten uitwerken, die snel uitgevoerd kunnen worden, in elk geval in het eerste semester van dit jaar. Ik heb professor Vleugels persoonlijk ontmoet en hem vriendelijk gevraagd die taak op zich te nemen.

Vous conviendrez avec moi, monsieur Valkeniers, qu'il est indispensable d'accorder une attention particulière à l'évaluation des pratiques individuelles, afin de détecter les usages en matière d'imagerie médicale pour lesquels on peut noter que les fonds publics sont utilisés d'une manière inefficace, entraînant des différences illicites de consommation.

Cette phase d'évaluation médicale doit avoir lieu en collaboration étroite avec les médecins. S'agissant ici d'une utilisation de la formule de *peer review*, je dispose d'un projet d'avis du Conseil national des établissements hospitaliers. J'attends les conclusions définitives — j'y tiens beaucoup — pour me prononcer sur sa mise en œuvre dans le secteur qui nous concerne.

Il faut souligner, enfin, que le projet de loi portant des dispositions sociales, dont la commission aura à débattre dès cet après-midi, contient une disposition légale permettant de limiter le remboursement de l'assurance soins de santé aux seuls services agréés. Il s'agit là d'un dispositif dont nul ne pourra contester l'efficacité.

Dans le domaine du prix de journée d'hospitalisation, un calendrier précis a été fixé pour développer un système de financement tenant compte de la pathologie traitée et des caractéristiques structurelles des hôpitaux. Cette modification, dont il ne faut pas sous-estimer les difficultés de réalisation — vous y avez fait allusion, monsieur Valkeniers — devra permettre de réduire, voire de supprimer à terme les anciens facteurs, encore utilisés à l'heure actuelle.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Dat is niet juist!

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Mijnheer Valkeniers, ik heb de jongste veertien dagen allerlei groepen geconsulteerd en een aantal ook zeer kritische personen geraadpleegd. Die zijn allemaal bereid om deze zaak samen te onderzoeken en om te proberen er iets aan te doen. U zegt nu reeds dat dit allemaal niet juist is, maar laten wij afwachten wat dit oplevert.

En matière de biologie clinique, une deuxième campagne de sensibilisation sera réalisée et les mesures de responsabilisation des médecins prescripteurs seront poursuivies.

Les recouvrements à opérer auprès des laboratoires de biologie clinique en défaut se feront également par voie judiciaire. L'évolution qui aura lieu au cours des prochains jours vous montrera que je ne renonce pas aux mesures mises en place par mes prédécesseurs, bien au contraire! Cependant, il est selon moi des éléments qu'il n'est pas encore utile de dévoiler à cette assemblée.

Enfin, j'estime qu'il convient de mettre en place, sans délai, un réseau de collecte de données permettant d'évaluer le comportement de prescription des médecins. Je sais que cette idée soulève beaucoup de critiques et je peux parfaitement en admettre le bien-fondé dès lors qu'il s'agit de protéger les données confidentielles concernant les patients traités.

Comme vous le savez, nous avons récemment connu quelques problèmes en la matière sur le plan judiciaire. Il faut absolument préserver la confidentialité des données, mais la protection de la vie privée ne doit pas nous empêcher de rester lucide, dès l'instant où l'argent de la collectivité est en jeu. Mais dès lors qu'il s'agit de se limiter à un transfert d'informations portant sur l'identité du

médecin et des médicaments qu'il prescrit, afin d'incorporer ces éléments dans les données de profil, les objections n'ont plus de raison d'être.

Mon prédécesseur avait insisté pour que l'INAMI rende ce système opérationnel le 1er juillet 1994. J'y veillerai personnellement, quelles que soient les difficultés en la matière, car j'estime que ce dossier a connu beaucoup trop de tergiversations jusqu'à présent.

In antwoord op uw tweede vraag, mijnheer Valkeniers, kan ik u zeggen dat het door u gewenste fundamenteel debat over deze zaak verleden week van start is gegaan in de gemengde commissie van Kamer en Senaat. U hebt daaraan trouwens zelf actief deelgenomen. Ik ben nu bezig met het opstellen van mijn antwoorden op uw talrijke vragen en op die van de andere senatoren die hier jammer genoeg niet aanwezig zijn. De tweede vergadering van de gemengde commissie van Kamer en Senaat, was gepland op 16 februari. Ik wil echter met de leden en de voorzitters van de commissie vooraf nagaan hoe de analyse en de bespreking van de programmawet verloopt om daarna een nieuwe datum voor te stellen.

Rappelez-vous, monsieur Valkeniers, que lors de cette réunion commune, M. Jadot, auquel vous prêtez bien des intentions, a clairement indiqué les différentes étapes du travail mené par le groupe ad hoc et par le conseil général.

A l'intention des membres qui ne participaient pas à cette commission commune de la Chambre et du Sénat et qui sont ici présents, je rappelle les différentes phases de l'examen en cours. Il convient, tout d'abord, de localiser les dépenses par catégories de prestations et selon le domicile du patient. M. Jadot, tout comme M. Praet, directeur général de l'INAMI, ont insisté sur ce point.

Il convient ensuite d'examiner s'il existe des écarts au niveau des dépenses selon l'arrondissement, la province ou la région et d'étudier les facteurs qui influencent ces dépenses. Ce point est important, car il est très dangereux de comparer des données brutes.

Il faut, enfin, se prononcer sur le caractère justifié ou non des dépenses et donc des écarts éventuels. Je rejoins là l'engagement pris dans le plan global et dans la déclaration gouvernementale.

Dans un souci de crédibilité, nous nous sommes basés, pour la première fois, sur les comptes réels de dépenses et non sur des estimations budgétaires. Un budget est toujours un peu utopique, mais les comptes traduisent la réalité et je m'adresse ici au municipaliste que vous êtes, monsieur Valkeniers.

Le conseil général a donc examiné divers documents comptables relatifs à la problématique des ventilations régionales des dépenses. Il a tout d'abord procédé par province et par région sur la base des profils médicaux de certaines prestations: biologie clinique, imagerie médicale, prestations techniques médicales et spéciales, etc. Ces documents ventilent les dépenses en fonction de divers paramètres, tels que la prestation remboursée, le dispensateur, le prescripteur, le lieu où la prestation a été effectuée et celui du séjour du bénéficiaire hospitalisé.

En regroupant ces éléments, il est donc possible de totaliser les dépenses par région, province ou arrondissement, selon des points de vue différents, tels le domicile du dispensateur, le lieu de séjour hospitalier, etc.

Mais ces documents ne permettent pas de ventiler géographiquement les dépenses en fonction du domicile du bénéficiaire. C'est pourquoi le conseil général s'est plutôt penché sur les documents transmis fin octobre par les mutualités à l'INAMI, à savoir les documents C «dépenses» et E «effectifs», relatifs à l'année 1992, éclatés par province, en distinguant les états sociaux du régime général: VIPO 100 p.c., VIPO 75 p.c., etc.

Ces données concernent dix-huit groupes de prestations et distinguent les secteurs ambulants et hospitaliers lorsque cela se justifie. C'est sur cette base que le conseil général s'est livré à une première analyse des coûts moyens par types de bénéficiaires pour les prestations de santé.

Je vous rappelle, monsieur Valkeniers, qu'en commission, l'idée du coût moyen a été contestée par certains qui estimaient que le coût le plus bas devait être pris comme référence. Le débat n'est pas clos et nous y reviendrons, mais dans le cas présent, nous avons pris comme base le coût moyen.

Cet examen a abouti à la constatation d'écarts en sens divers, au niveau des régions et des provinces, selon les catégories de bénéficiaires et selon les prestations. Mais tout cela doit être envisagé avec prudence.

Nous disposons pour la première fois d'un rapport de ce type qui est basé sur des comptes, donc sur la réalité. Ce document a été adopté à l'unanimité du conseil général. Il ne s'agit donc pas du simple rapport d'un président, que l'on peut éventuellement, selon vos propres dires, monsieur Valkeniers, «suspecter de venir d'une région ou d'appartenir à l'origine à une sensibilité». Ce rapport est endossé par l'ensemble du conseil général et c'est à ce genre de fait que je m'attache.

Pourquoi le rapport a-t-il un caractère intérimaire? Tout d'abord, parce que nous ne disposons pas de données homogènes par région, la province de Brabant regroupant des arrondissements flamands et wallons. Ensuite, parce que la mise en relation des informations collectées sur divers plans n'a pu, faute de temps, faire l'objet d'un examen approfondi. Je pense à la mise en relation avec l'offre médicale, les indicateurs sociaux, etc. Enfin, parce que l'analyse porte sur les données de 1992. Or, la diminution des dépenses déjà comptabilisées en 1993 par rapport à 1992 s'avère évidente sur le plan général: 3,2 p.c. pour les trois premiers trimestres de 1993 pour le régime général — 1,1 p.c. pour les indépendants — alors que l'évolution était de 14,4 p.c. en 1992 par rapport à 1991 pour la même période — 13,4 p.c. pour les indépendants. Pour rappel, les prévisions budgétaires pour 1993 étaient de 5,2 p.c. pour le régime général — 4,6 p.c. pour les indépendants.

De plus, la diminution est particulièrement significative pour les catégories de prestations où nous constatons les écarts les plus importants. Il s'agit notamment de la biologie clinique et de l'imagerie médicale, c'est-à-dire des secteurs où des mesures très importantes ont été prises en 1992. Pour rappel, en biologie clinique ambulatoire, il a été décidé une diminution des tarifs à l'acte de 42,5 p.c., un forfait par prescription, un ticket modérateur à charge des patients — je le regrette, comme vous —, une campagne de sensibilisation auprès des prescripteurs et des prestataires, une évolution du comportement en matière de prescription, avec des sanctions à la clé.

L'effet peut paraître spectaculaire puisque l'on enregistre une diminution de 30,7 p.c. en ce qui concerne la biologie clinique ambulatoire. Mais, je le répète, la plus grande prudence s'impose avec des données brutes et des chiffres non totalement vérifiés. Dès lors, j'userai de la même prudence à l'égard de ce pourcentage.

L'évolution est également intéressante en ce qui concerne l'imagerie médicale. La diminution constatée est déjà de 7 p.c. et elle est due à la modification de la nomenclature, à la diminution des tarifs de certaines prestations et à l'introduction d'honoraires forfaitaires par admission.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Mevrouw de minister, het aantal prestaties is toch niet verminderd. Wanneer de totaliteit nu wordt opgedreven is het niet zeker dat er volgend jaar nog iets overblijft van het resultaat. Het is in het verleden gebleken dat het aantal prestaties wordt verhoogd wanneer de vergoeding per prestatie vermindert.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Ce ne sera plus le cas, monsieur Valkeniers, avec la petite idée que je vous révélerai dans un mois.

Tout ceci démontre dès lors qu'il sera intéressant de se pencher sur les données de 1993 et de savoir quel a été l'impact, sur le plan régional, des mesures qui ont abouti à une telle réduction des dépenses.

Je vous confirme, monsieur Valkeniers, les propos du directeur général de l'INAMI, à savoir que les données rentrent à la fin du mois de mars. Une fois de plus, il ne s'agit pas, comme vous pourriez le croire, d'une manœuvre dilatoire, mais bien d'une vérification sur la base de chiffres plus récents que ceux de 1992.

En bref, il faut donc se pencher sur ces données dans une perspective évolutive, et l'année 1993 a été une année charnière, avec cette diminution importante du *trend* des dépenses.

Une autre raison d'être circonspect réside dans le fait que des écarts mesurés par un coût moyen par bénéficiaire occultent une réalité bien connue, mais non encore abordée par le conseil, à savoir celle d'une forte concentration des dépenses sur un nombre en fait limité de bénéficiaires; des écarts de consommation par patient présenteraient en effet un intérêt évident.

Le conseil a donc décidé de compléter le matériel statistique dont il avait besoin pour exécuter le deuxième volet de sa mission. Il a par conséquent demandé les données relatives aux travailleurs indépendants; dans une perspective à plus long terme, les données par arrondissement, lesquelles seront fournies en 1995 pour 1994; les données par organisme assureur, ainsi que les données relatives à la prescription et à la consommation de médicaments, le conseil ayant particulièrement insisté pour que le réseau de collecte d'informations soit mis en œuvre d'urgence. Pour l'hospitalisation, le conseil a également sollicité les données relatives aux pathologies récoltées à la Santé publique par le biais du résumé clinique minimum à l'égard duquel vous avez déjà formulé des critiques, et du RIM afin de pouvoir mettre ces données en relation avec les données financières de l'INAMI.

En commission, des reproches ont été formulés quant au manque de célérité avec lequel l'INAMI traiterait les dossiers. Sachez qu'avant d'utiliser des données statistiques provenant d'autres départements, l'INAMI s'assure de leur fiabilité.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Daar is men al vijf jaar mee bezig, mevrouw de minister. Het heeft miljarden gekost, maar er is nog altijd niets van in huis gekomen.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Cette formule n'est en place que depuis trois ans, monsieur Valkeniers. Les données seront prises en compte cette année. Il est donc permis d'estimer qu'elles pourront être traitées.

Par ailleurs, vous émettez des doutes à propos du résumé clinique minimum et de la manière dont il pourrait être « gonflé ». A cet égard, je vous signale que l'INAMI possède des tests de vérification qui portent sur un nombre important de points et qui pourront être croisés. Ils seront mis en œuvre très prochainement afin de détecter, par un système de vérification, les trucages que vous dénoncez actuellement.

M. Valkeniers (Onafh.). — Les responsables de l'INAMI eux-mêmes sont persuadés qu'il existe des trucages.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur Valkeniers, ériger un système de contrôle ne signifie pas que l'on suspecte quelqu'un d'être de mauvaise foi. Dans notre démocratie, la bonne foi est, en principe, supposée. Il appartient à l'autre partie de démontrer le contraire.

Le conseil souhaite, par ailleurs, connaître la problématique de l'offre médicale et le lien à établir entre le niveau de l'offre et les dépenses. Il veut, en outre, une approche de la situation socio-économique des arrondissements sur la base des données de l'Institut national de statistique et des bons de cotisations sur le statut, l'état social, les rémunérations du bénéficiaire.

Toujours dans la même perspective, le conseil général veut pouvoir localiser les dépenses, déterminer les écarts et les facteurs qui les expliquent et déterminer ce qui paraît justifié ou non.

En bref, le conseil général a donc décidé d'approfondir et d'étudier l'analyse sur un certain nombre de points et de réaliser un examen dans une perspective évolutive.

Le groupe de travail ad hoc s'est remis à la tâche et les réunions sont programmées. Les données complémentaires seront donc fournies dans les meilleurs délais, mais il faut se rendre compte de l'ampleur et de la complexité de la mission impartie au conseil général.

Wat uw vierde vraag betreft, mijnheer Valkeniers, heb ik in het antwoord op de eerste vraag verwezen naar beslissingen die de Regering heeft genomen naar aanleiding van de aanbevelingen geformuleerd in het verslag-Jadot. Deze beslissingen zijn er gekomen amper één maand na de indiening van het verslag. Wij hebben dus geen tijd verloren.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Mevrouw de minister, u hebt wel een aantal beschouwingen gemaakt en een hoop zaken voor-gelezen, maar u kondigt geen enkele concrete maatregel aan.

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — Wij zullen de toestand op de voet blijven volgen en, op basis van het onderzoek van de toestand, passende maatregelen treffen. Dit onderzoek moet echter objectief verlopen en voor mij kan er geen sprake zijn van te zwichten voor de druk van degenen die, onder het mom van de eenvormige toepassing van de wetgeving, de sociale zekerheid willen regionaliseren of, nog echter, privatiseren.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Als er geen misbruiken zijn is dat toch geen enkel probleem!

Mevrouw De Galan, minister van Sociale Zaken. — In antwoord op uw vijfde vraag kan ik u zeggen dat de heer Justaert, voorzitter van de Christelijke Mutualiteiten, het recht heeft zijn persoonlijk standpunt over de problematiek van de financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen en over wat u de noord-zuidtransfers noemt, kenbaar te maken.

Persoonlijk blijf ik bij de uitvoering van de politieke akkoorden die werden gesloten, namelijk de uitwerking van een nieuw systeem inzake de financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen, dat vóór het einde van dit jaar bij koninklijk besluit concrete vorm moet krijgen, op basis van een verslag van de daartoe speciaal opgerichte Commissie van zelfstandige deskundigen, van de adviezen van de algemene raad van het RIZIV en van de raad van de Controledienst voor de ziekenfondsen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de interpellant.

De heer Valkeniers (Onafh.). — Mevrouw de minister, vijf concrete vragen kunnen in twee bladzijden worden beantwoord. Een lang antwoord met een overvloed aan beschouwingen en wensdromen getuigt niet van accuraatheid.

In de eerste plaats wijs ik erop dat deze interpellatie gericht was tot de Eerste minister naar aanleiding van zijn verklaringen over de transfers. Ik houd vol dat hij de publieke opinie hierover heeft voorgelogen. Mijn vraag hieromtrent werd niet beantwoord.

Voorts hebt u een massa beschouwingen gegeven waardoor u de vis hebt verdrongen, zoals Johan Sauwens in de Vlaamse Raad heeft gedaan. Ik heb accurate vragen gesteld over de maatregelen die u *hic et nunc* zult nemen, niet over maatregelen die over een half jaar of over een jaar zullen worden genomen. Sommige maatregelen kunnen immers onmiddellijk worden genomen. Waarom kost een bevalling in Wallonië dubbel zoveel als in Vlaanderen? Waarom moeten er in Wallonië meer echografieën worden uitgevoerd? Waarom moeten er meer technische prestaties zoals gastroscopieën en bronchoscopieën worden verricht? Waarom moeten er zoveel meer geneesmiddelen worden voorgeschreven? Men zou nu reeds maatregelen kunnen nemen om de overconsumptie in te dijken. Er wordt verwezen naar grondiger studies omdat de moed ontbreekt om nu maatregelen te treffen en omdat er werd beloofd niet te raken aan de transfers om de Regering in stand te houden.

U hebt verwezen naar een verslag dat door deskundigen werd opgesteld en dat door iedereen werd goedgekeurd. Welnu, iedereen was destijds enthousiast over het verslag van koninklijk commissaris Petit. Zijn eerste beschouwing was dat de regeling van de derde betaler aanleiding geeft tot misbruiken. Nochtans hebben uw voorgangers deze regeling nog uitgebreid, tegen alle logica in. Dat een verslag wordt goedgekeurd en zelfs wordt toegejuicht, betekent dus zeker niet dat het in de praktijk ook wordt toegepast.

Mevrouw de minister, alle maatregelen die in de voorbije jaren werden genomen, zijn lineaire maatregelen. Zij waren niet specifiek bedoeld om te besparen waar duidelijk blijkt dat er wordt overdreven. De PS klampt zich vast aan de ministerzetel voor Sociale Zaken omdat deze partij achterhoedegevechten levert. De CVP daarentegen heeft de moed niet om woorden consequent om te zetten in daden. Zij zijn vandaag niet aanwezig, nochtans hadden zij moeten aantonen dat zij bereid zijn om hun beloften waar te maken.

De vermindering van erelonen levert weinig concrete resultaten op. De erelonen in de radiologie werden met 25 pct. verminderd, en toch werd er slechts 7 pct. bespaard. Dit betekent dat er eigenlijk nog veel meer prestaties zijn verricht. Wij moeten ons afvragen of deze prestaties wel noodzakelijk zijn en of wij wel de moed hebben om de overconsumptie te beperken.

De heer Justaert zegt niet meer dan wat in het globaal plan staat. Het globaal plan bepaalt duidelijk dat de Regering initiatieven zal nemen voor de ontwikkeling van een operationeel systeem van financiële verantwoordelijkheid van de verzekeringsinstellingen. De Christelijke Mutualiteiten beschikken over de cijfers betreffende het verschil in uitgaven tussen de mutualiteiten. Dit verschil is wraakroepend, maar toch worden de cijfers niet vrijgegeven. Wellicht wil men niet het risico lopen onenigheid te veroorzaken in de Regering. In elk geval gaat u ermee akkoord dat dit een interessant debat is.

Tot besluit stel ik vast dat men het reeds jaren geleden over de transfers had, maar dat dit onderwerp door de linkerzijde werd weggehoond en weggelachen. Zij noemden het een gebrek aan solidariteit en een aanval op de sociale zekerheid. Daarna begon men stilaan te aanvaarden dat er misschien toch wel niet te verantwoorden uitgaven waren, maar dat alles kostte veel moeite en ook u, mevrouw de minister, bent in uw uitspraken zeer voorzichtig. Ik begrijp dat, gezien de politieke stal waartoe u behoort. Of moet ik zeggen «politieke familie»? Met alles wat er nu gebeurt spreekt men soms wel eens over een politieke stal, want de bevolking begint haar taal aan te passen. Ook in uw politieke familie erkent men dus wel dat er iets moet gebeuren, omdat er veel geld te kort is.

Wanneer het echter op concrete maatregelen aankomt, heb ik de indruk dat uw partij er zeer moeilijk toe te bewegen is iets te veranderen, zelfs wanneer het gaat om niet te verantwoorden elementen. Zij gebruiken handig het wapen van de chantage tegen de CVP, omdat zij zeer goed weten dat deze partij bang is voor de kiezer. De kiezer zal inderdaad een uitspraak doen. De VLD heeft een programma en in de krantecommentaren, zelfs in die van *De Morgen*, lezen we dat de VLD ten minste de verdienste heeft met een nieuw plan voor de dag te komen. Geen aanpassingen, geen halve remedies, maar echte nieuwe ideeën. Ik ben daar blij mee, omdat zij ten minste een poging doen om de sociale zekerheid te redden.

De heer Moens (SP). — Een georganiseerde armoede is het!

De heer Valkeniers (Onafh.). — Dat is onjuist. Ik zeg enkel dat voor bepaalde partijen de druiven te groen zijn. (*Applaus.*)

De heer Moens (SP). — Voor u zijn ze rijp.

M. le Président. — La parole est à Mme De Galan, ministre.

Mme De Galan, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, nous pourrions encore polémiquer longtemps sur le sujet.

M. Valkeniers se réfère au nombre important d'échographies. A cet égard, je voudrais lui signaler l'entrée en vigueur très prochaine d'une mesure obligeant les gynécologues à inclure les actes annexes dans le montant de la prestation, qui pourra éventuellement être relevé. Ils ne pourront donc plus facturer quarante-deux échographies en complément de la prestation principale! Cette mesure sera également appliquée dans d'autres secteurs, par exemple en ophtalmologie.

Cette approche sélective permettra d'atteindre les régions où les prescripteurs agissent de manière inappropriée.

Nous pourrions également débattre des facteurs historiques, des origines de certaines maisons de repos ou encore des problèmes qui se posent dans le secteur de la psychiatrie. Nous aurons probablement l'occasion de revenir sur ces questions si les circonstances politiques nous en laissent l'opportunité et si l'instabilité que vous prêtez à mon «écurie» ne se vérifie pas.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mesdames, messieurs, je vous propose d'interrompre ici nos travaux.

Ik stel voor onze werkzaamheden te onderbreken. (*Instemming.*)

Nous les reprendrons cet après-midi à 15 heures.

Wij hervatten ze vanmiddag om 15 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 13 h 45 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten om 13 h 45 m.*)

